

LXXVII.

*Exemptio Religionis clericorum regularium Societatis Iesu a solutione et praestatione decimarum et aliorum onerum quorumcumque*¹.

Gregorius Papa XIII, ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Pastoralis officii cura nobis, meritis licet imparibus, ex alto commissa nos admonet ut nostrae provisionis efficiatur ministerio quod ea, quae religiosis quibuslibet, praesertim sub sacratissimi nominis Iesu, totius humani generis Redemptoris, vexillo, ad illius honorem et gloriam, proximorumque spiritualem profectum, ac orthodoxae fidei defensionem et propagationem in terris militantibus, ab Apostolica Sede provide concessa reperiuntur, sublatis quibuslibet impedimentis, suos, ut par est, debitos effectus perpetuis futuris temporibus sortiantur.

Constitutionis causa.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Everardus Mercurianus, etc. 2.

Pius IV exemptionem PP. Pauli III ampliavit 3.

§ 2. Et successive pia memoriae Pius Papa quartus, etiam praedecessor noster, exemptionem ac, cum omnibus et singulis in eis contentis clausulis, litteras ipsius Pauli praedecessoris desuper confectas, necnon inde secuta quaecumque, per suas litteras ex certa scientia confirmaverit, approbaverit et etiam plenarie innovaverit; ac, pro potiori cautela, universam Societatem praedictam, omniaque et singula eius domos, etiam probationis, et collegia, ubilibet consistentia, praesentia et futura, eorumque personas, fructus,

1 Istam exemptionem iam concesserat Paulus III in constitutione LXV, *Licet*, tom. VI, pag. 394, et etiam Pius IV hic relatus. Sed iste Pontifex eam declarat et ampliat. Cetera autem de hac Societate notata sunt in eiusdem Pauli III constitutione xxxiii, *Regimini*, ibidem, pag. 303. 2 Omittitur haec narrativa, quia ipsa bulla est in loco citato in nota ad rubricam. 3 Eius bullam non posui, uti hic sufficienter relatum.

redditus, proventus, etiam bonorum ecclesiasticorum, saecularium et regularium quorumcumque, illis pro tempore unitorum, aliasque res et bona quaecumque a quibusvis decimis, etiam papalibus, praedialibus, personalibus, quartis, medieta-
tibus et aliis fructuum partibus, subsidiis, etiam caritativis, et aliis ordinariis oneribus, etiam pro expeditione contra infideles, defensione patriae, ac alias quomodolibet, etiam ad imperatorum, regum, ducum et aliorum principum instantiam, pro tempore impositis, etiam si in illorum impositione caveretur quod nulla prorsus exemptio cuiquam adversus illa suffragaretur: ita quod Societas eiusque domus, etiam probationis, collegia, fructus, res et bona praefata semper ab illis absque declaratione desuper facienda, excepta essent et esse censerentur, perpetuo liberaverit et exemerit, prout in singulis litteris praedecessorum huiusmodi plenius continetur.

§ 3. Nihilominus, quia in illis nulla de constitutione recolendae memoriae Innocentii Papae tertii, similiter praedecessoris nostri, in concilio generali super decimis edita, quae incipit *Nuper*, expressa et specifica mentio facta, nec ei specialiter et expresse derogatum fuit, idem praepositus dubitat singulas litteras praedictas de subreptionis seu nullitatis vitio notari, ac Societati illiusque domibus, collegiis et personis minus utiles reddi, aut illa super exemptione huiusmodi molestari vel perturbari posse tempore procedente.

§ 4. Nos igitur, qui votum ipsius Societatis profectum sincero paternae caritatis affectu libenter amplectimur, eisdem Societati illiusque domibus, etiam probationis, collegiis et personis, ne propterea dictarum litterarum frustrentur effectum opportune providere volentes; ipsumque praepositum et singulares per-

Sed dubium faciebat quod non erat derogatum cap. Nuper de decim.

Horideo Pontifex eandem exemptionem litterato concedit et ampliat.

sonas Societatis huiusmodi a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes; necnon singularum litterarum praedictarum verioses tenores, ac quarumcumque litium et causarum super praemissis iam forsitan motarum statum et merita, nominaque et cognomina iudicum et colligantium, ac titulos et iura eorum, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, ipsius praepositi supplicationibus in hac parte inclinati, volumus, ac Societati illiusque domibus, etiam probationis, collegiis et personis praedictis eadem auctoritate concedimus quod singulae litterae praedictae, cum exemptionis ceterisque omnibus et singulis in eis contentis clausulis et decretis, processusque habiti per easdem ac inde secuta quaecumque valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant; et eis, quibus concessae existunt, perpetuo suffragentur in omnibus et per omnia, perinde ac si in illis de constitutione Innocentii praedecessoris et sacri concilii generalis huiusmodi specifica et expressa mentio facta, eique specialiter et expresse derogatum fuisset, prout nos eidem constitutioni, ad effectum praemissum, specialiter et expresse, harum serie derogamus. Decernentes ita in quibuscumque causis, pendentibus et futuris, per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, iudicari et definiri debere; irritum quoque et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantia tollit.

§ 5. Non obstantibus litis pendentibus, si quae sint, et aliis praemissis; ac Innocentii praedecessoris et seu generalis concilii

huiusmodi aliisque apostolicis, necnon in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, ac omnibus illis, quae in singulis litteris praedictis expressum fuit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 6. Volumus autem quod earumdem praesentium transumptis etc.

Fidem transumptis tribuit.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1 ianuarii MDLXXVIII, pontificatus nostri anno vi.

Dat. die 1 ianuarii 1578, pontif. anno vi.

LXXVIII.

Confirmatio gratiarum, exemptionum atque indulgentiarum congregationis fratrum Iesuatorum S. Hieronymi.

Gregorius Papa XIII.

Dilecti filii, salutem et ap. benedictionem.

Spectatus, qui in castitatis, paupertatis et obedientiae praeceptis diligenter et exacte custodiendis in vobis elucet, Religionis zelus, quo duce, coelestis beatitudinis assidua contemplatione, sive corporis afflictione sive orationis sanctae studio contra humani generis adversarium vos communitis, nos inducunt ut his, quae a praedecessoribus nostris ad vestrae congregationis decus, commodum et ornamentum ac animarum salutem concessa sunt, apostolicae firmitatis robur adiciamus, aliasque desuper disponamus, prout in Domino conspicimus expedire.

§ 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Martinus Papa quintus, praedecessor noster, vestrae congregationis, quae tunc essent et in posterum forent, personas, oratoria, domos atque loca, constructa et construenda, ubicumque forent constituta, cum personis, iuribus et pertinentiis necnon possessionibus, rebus et bonis sub Sedis Apostolicae protectione suscepit.

Causa huius constitutionis.

Martinus V hanc congregationem approbavit.

Alii Pontifices alias gratias ei dederunt.

§ 2. Ac deinde pia memoriae Eugenius Papa quartus, Nicolaus quintus, Pius secundus, Sixtus quartus, Innocentius octavus, Alexander sextus, Iulius secundus, Leo decimus, Adrianus etiam sextus, Clemens septimus, Paulus tertius et Iulius etiam tertius ac Paulus quartus et Pius quartus et forsitan alii Romani Pontifices praedecessores nostri, congregationis eiusdem utriusque sexus personas variis indulgentiis, etiam plenariis, ac peccatorum remissionibus, et facultatibus, privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus et gratiis, tam spiritualibus quam temporalibus, etiam per solam signaturam ac vivae vocis oraculo, ac alias per litteras sub plumbo et sub annulo Piscatoris concessas, in genere vel in specie, tam principaliter eidem congregationi, quam per viam communicationis sive extensionis privilegiorum, tam in *Mari Magno* nuncupatis quam aliis litteris quibuscumque, iam Mendicantium Ordinibus concessorum, contentis, ornavit et decoravit ac locupletavit, illaque antea concessa confirmavit et approbavit, ac perpetua roboris firmitate consistere voluerunt.

Pius V Ordinum Mendicantium privilegia communicavit.

§ 3. Necnon ultimo loco recolendae memoriae Pius Papa quintus, etiam praedecessor noster, omnia et singula privilegia, facultates, immunitates, exemptiones, gratias, libertates, indulta, tam tunc per ipsum, quam quoscumque alios Romanos Pontifices praedecessores nostros et Sedem Apostolicam quomodolibet Mendicantium Ordinibus concessa, ad vos vestramque congregationem, fratres, domos, ecclesias et loca quaecumque, quoad ea quae vestrae Regulae et modo vivendi non repugnarent, extendit et ampliavit, vosque vere Mendicantes et sub Mendicantium Ordinibus esse et comprehendere debere; necnon omnia et singula concilii Tridentini decreta pro Mendican-

tibus huiusmodi declarata et modificata, etiam pro vestra congregatione huiusmodi declaravit et modificatus fuit, et alias, prout in singulis praedictorum praedecessorum litteris desuper confectis plenius continetur.

§ 4. Cum autem ea maiorem vim et robur obtinere noscantur, quae saepius fuerint auctoritate nostra communita, ac pro parte vestra, qui praedicta auctoritate nostra communiri et approbari mirum in modum desideratis, nobis fuit humiliter supplicatum ut in praemissis petitiones ad exauditionis nostrae gratiam admittere, vobisque satisfacere de benignitate apostolica dignaremur; nos igitur, vos specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, privilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum et cuiusvis generis gratiarum, per dictos et quoscumque alios Romanos Pontifices, quibusvis, etiam specialibus, rationibus concessorum, tenores praesentibus pro expressis habentes, omnia et singula privilegia, facultates, gratias, exemptiones, immunitates, libertates, indulgentias ac peccatorum remissiones (citra tamen clausulam porrigendi manus adiutrices) et concessionem, etiam per vos, sufficienti ad id facultate suffultos, ad vestrae congregationis aggregatos, infraternatos nuncupatos, extensas, ac indulta supradicta quomodocumque et qualitercumque concessa et approbata (quatenus sint in usu, ac sacris canonibus et concilio Tridentino non contraria), ex certa nostra scientia denuo in perpetuum apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adicimus, praesentisque scripti patrocinio communimus; omnesque et singulos, tam iuris quam facti defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem, supplemus.

Quae omnia hic Pontifex confirmat;

Clausulas praeservativas et decretum irritans apponit;

Executores deputat;

§ 5. Decernentes praesentes litteras sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus aut derogationibus indulgentiarum, concessionum et aliorum quorumcumque nulloatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas esse etc. Sicque et non aliter etc.

§ 6. Quocirca venerabilibus fratribus patriarchae Venetiarum, archiepiscopo Mediolanensi ac episcopo Bononiensi, sive eorum in spiritualibus vicariis generalibus per praesentes mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra aut alicuius ex vobis et pro tempore dictae congregationis fratribus nunc et in futurum fuerint requisiti, solemniter publicantes, vobisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra vos et pro tempore dictae congregationis fratres et alios quoscumque confirmatione, approbatione, suppletionem, decreto aliisque praemissis, iuxta praesentium continentiam et tenorem, pacifice frui et gaudere; non permittentes vos et vestrae congregationis pro tempore fratres per quoscumque indebite molestari, perturbari aut inquietari; contradictores quoslibet ac rebelles et in iis, quae praemissa concernunt, non parentes, per opportuna iuris et facti remedia, ac demum per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo; necnon, legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 7. Non obstantibus praemissis, ac Bull. Rom. Vol. VIII. 26

similis memoriae Bonifacii Papae octavi, praedecessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo quis, vigore praesentium, ultra tres diaetas ad iudicium non trahatur, ac quibusvis aliis apostolicis, necnon in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus; necnon dictae congregationis et Ordinis S. Hieronymi, ac Regulae S. Augustini, sub qua militatis, necnon aliorum tam Mendicantium quam non Mendicantium Ordinum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eisdem vel alicui eorum, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam motu proprio et ex simili scientia, ac de apostolicae potestatis plenitudine concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; necnon omnibus illis, quae dicti praedecessores in eorum litteris voluerunt non ob stare, contrariis quibuscumque.

§ 8. Ceterum, quia difficile foret praesentes litteras etc. Transumptis credi iubet.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1 februarii MDLXXVIII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 1 febr. 1578, pontif. anno VI.

LXXIX.

*Iurisdictio S. R. E. cardinalium protectorum et iudicum causarum Domus Piae ad recipiendas et pie alendas mulieres peccatrices poenitentes, in Urbe institutae*¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Cupientes Domum Piam nuncupatam, in Urbe nostra per felicitis recordationis Pium Papam IV, praedecessorem nostrum, pro mulieribus peccatricibus et conversis ac poenitentibus institutam, in qua eadem, cognoscentes se a via salutis aberrare, se recipere possent, ibidemque deliberare valerent an vellent nubere seu moniales effici, ac pro eiusdem domus regimine et gubernio erectam confraternitatem illarumque personas specialibus gratiis et favoribus prosecui, et, iuxta debitum pastoralis officii, eorum occurrere dispendiis quaerimus; et ut in via Domini, molestiis quibuscumque quam primum sublatis, proficiant salubriter intendimus.

Causae constitutionis.

§ 1. Ne igitur domus et confraternitatis huiusmodi personae gravibus incommodis et dispendiis affici contingat, dum per diversa Urbis nostrae tribunalia, pro variis causis, rebus et negotiis, litigare cogerentur.

Deputatio cardinalium protectorum Domus Piae cum facultatibus in scriptis, et primo cognoscendi causas ad Domum Piam spectantes, et summarie procedendi;

§ 2. Motu proprio et ex certa nostra scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, omnes et singulas causas, lites, quaestiones et controversias, civiles, criminales, profanas, spirituales, meras et mixtas, nomine dictae domus vel in ea degentium personarum ac confraternitatis, seu eius administratorum, gubernatorum et deputatorum, ac monialium seu mulierum in eadem domo degentium, seu

¹ Erecta fuit haec Domus Pia tempore Pii IV, et eius regimen spectabat ad sodalitatem Duodecim Ss. Apostolorum nuncupatam, ut in eius const. CVII, In Apostolicae, tom. VII, pag. 329.

quae inde egressae et nuptui traditae, vel monasticam vitam amplexae fuerint, contra alias quascumque personas, cuiuscumque gradus, dignitatis, ordinis, conditionis et praeminentiae existentes, universitates, societates, congregationes, monasteria aut alia loca pia, in quibus domus sive personae praedictae rei vel actoris partes substituerint, etiamsi coram S. R. E. camerario, clericis et praesidentibus Camerae Apostolicae, ac Curiae causarum dictae Camerae generali auditore, necnon vicario, gubernatore et senatore dictae Urbis, causarum appellationum capitaneo, et causarum Palatii Apostolici auditoribus, et eiusdem S. R. E. cardinalibus, aliisque iudicibus, ordinariis seu delegatis, hucusque motas et pendentes, de et super statu ac bonis tam dictae domus quam mulierum in illa degentium, necnon quibuscumque locationibus, venditionibus, legatis, fideicommissis, testamentis, haereditatibus ac illarum discussionibus, necnon quorumcumque iurium et actionum cessionibus, aliisque inter vivos contractibus, etiam vigore obligationis in forma Camerae, executionibus, revocationibus, bonis, rebus, iuribus et actionibus ad dictam domum sive eius nomine confraternitatem, eiusque gubernatores, administratores et deputatos, moniales ac mulieres huiusmodi, tam coniunctim quam divisim, ac tam active quam passive, spectantibus et pertinentibus, in quacumque instantia, quorum omnium et singulorum statum et merita, necnon iudicium et colligantium nomina et cognomina ac qualitates, ceteraque, etiam de necessitate exprimenda, praesentibus pro expressis habentes, in statu et terminis, in quibus nunc reperiuntur, quatenus instructae non sint, harum serie ad nos advocantes, illasque omnes et singulas, motas et pendentes, ac quam et quas domus et

confraternitas ac gubernatores, administratores et deputati, necnon moniales et mulieres ibidem degentes penitus et omnino¹ contra easdem personas, universitates, collegia, congregationes, confraternitates, monasteria et alia huiusmodi pia loca, pro rebus, bonis, haereditatibus, iuribus et actionibus huiusmodi, dilectis filiis nostris Marco Sitico S. Georgii in Velabro de Altemps, et Ptolomaeo S. Agathae titulum comen. nuncupatis cardinalibus presbyteris, eiusdem domus ac confraternitatis apud nos Sedemque Apostolicam protectoribus, una cum illarum emergentibus, dependentibus, incidentibus, annexis et connexis, summarie, simpliciter et de plano, ac sola facti veritate inspecta, ac sine strepitu et figura iudicii, per se ipsos aut alios ab eis deputandos, in quacumque instantia, usque ad finem audiendas, cognoscendas et fine debito terminandas, committimus et mandamus.

Iudices deputandi;

§ 3. Ipsosque Marcum et Ptolomaeum cardinales, ac nunc et pro tempore existentes protectores domus et confraternitatis praedictarum, in dictis causis motis et movendis, pendentibus et in futurum movendis, in iudices ordinarios, cum facultate easdem causas in quacumque instantia usque ad finem, per se ipsos vel alios eorum auditores, illas cognoscendi, decidendi et terminandi, facimus, constituimus et deputamus.

Citandi et inhibendi in Curia et extra;

§ 4. Ac cum potestate citandi et inhibendi quos et quibus ac quoties opus fuerit, in Curia et extra eam, etiam per edictum publicum, constituto, etiam summarie, de non tuto accessu; eisdemque ac quibusvis aliis eiusdem Urbis iudicibus ac personis, tam ecclesiasticis quam secularibus, etiam sub sententiis, censuris et poenis ecclesiasticis ac pecuniariis, inhibendi; et, in eventum non paritionis, contra inobedientes, contumaces et rebelles, ad declarationem incursus poenae

¹ Deest forsitan habere volent (R. T.).

rum, et censurarum huiusmodi, illarumque aggravationes, et alias, iuxta morem et stylum curiarum dictae Urbis in similibus servari solitum, et prout eis videbitur, procedendi; sententiasque suas debitae executioni demandandi sive demandari faciendi; auxiliumque brachii saecularis ad hoc, si opus fuerit, invocandi; omniaque et singula alia, in praemissis et circa ea quomodolibet necessaria et opportuna faciendi, gerendi et exequendi.

§ 5. Ac in omnibus et singulis causis praedictis, ad domum, confraternitatem, moniales et mulieres huiusmodi, ut praefertur, spectantes, singulis diebus et horis, feriatis et non feriatis, praeterquam in honorem Dei, etiam tempore feriarum ob necessitatem hominum indictarum et indicandarum, procedere.

§ 6. Ac quemcumque notarium eis benevisum in causis huiusmodi deputare possint.

§ 7. Quodque citationes, monitiones et intimationes, quae in dictis causis fieri oportuerit, etiam per Curiae Capitolineae et quoscumque alios mandatarios fieri possint; et quicumque executores Urbis possint et debeant effectualiter executioni demandare omnes et singulas sententias, decreta et mandata dictorum Marci et Ptolomaei, cardinalium praedictorum et pro tempore existentium protectorum, sive ab eis deputatorum; quae, non obstante regula Cancellariae, sub eorum parvis sigillis expediri possint.

§ 8. Et insuper domum ac confraternitatem praedictas, eiusque administratores, gubernatores et deputatos, necnon moniales et mulieres huiusmodi in eadem domo degentes, et inde egressas, nuptas seu viduas, ex nunc deinceps, occasione praemissorum, alibi quam coram dictis protectoribus conveniri, aut ad alios conveniendum constringi non posse; ac processus, sententias et decreta per

Diebus etiam feriatis procedendi;

Notarium deputandi.

Mandatarii et executores omnes eis serviant.

Alii iudices in his causis non procedant.

alios tam ordinarios quam elegatos iudices in causis praedictis quomodolibet pro tempore formatos, latas et factas, cum inde secutis quibuscumque, nulla, irrita et inania, nulliusque roboris vel momenti fore.

Clausulae praeservativae.

§ 9. Praesentes litteras sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus seu exceptionibus similium vel dissimilium gratiarum, etiam per nos et successores nostros Romanos Pontifices vel Sedem Apostolicam aut eius legatos, etiam Cancellariae Apostolicae regulas pro tempore factas, nullatenus comprehendendi; sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse et censi debere; necnon per quascumque litteras, etiam quasvis clausulas generales vel speciales, etiam derogatorias derogatorias, irritantiaeque et alia decreta, sub quacumque verborum expressione, continentes, derogari posse; et si illis ullo umquam tempore ex aliqua, etiam quantumvis necessaria et urgente causa, derogari contingat, nisi tenor earundem praesentium de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, insertus, et huiusmodi derogatio per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, administratoribus, gubernatoribus, deputatis et confratribus huiusmodi omnibus et singulis legitime insinuata et intimata fuerit, eorumque expressus ad id accesserit assensus, derogationem huiusmodi nemini suffragari, et nullius esse roboris vel momenti.

Decretum irritans.

§ 10. Sicque per quoscumque iudices quavis auctoritate fungentes, etiam auditores et cardinales praedictos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, qua-

vis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

Clausulae derogatoriae.

§ 11. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; necnon basilicae Principis apostolorum de Urbe, ac ecclesiarum, monasteriorum, hospitalium et aliorum piorum locorum et Ordinum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, dilectis filiis populo Romano, necnon iudicibus, curiis et tribunalibus, eorumque personis per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et dictam Sedem, etiam motu et scientia similibus, concessis, approbatis et innovatis, etiam disponentibus quod causae huiusmodi ad forum seu Curiam Capitulinam reassumi debeant; quibus omnibus et singulis, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis illorumque totis tenoribus specialis mentio habenda esset, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque; seu si praedictis vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, et quibuslibet aliis privilegiis et indultis apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quae, praesentibus non expressa aut totaliter non inserta, iurisdictiones dictorum protectorum impediri valeant quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in praesentibus mentio specialis.

Fides adhibenda transumptis.

§ 12. Volumus autem praesentium transumptis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo protectorum seu alte-

rius eorum seu confraternitatis huiusmodi munitis, eandem prorsus fidem adhiberi, quae adhiberetur praesentibus exhibitis vel ostensis.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die duodecima februarii, millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, pontificatus nostri anno vi.

Dat. die 12 febr. 1578, pontif. anno vi.

LXXX.

Confirmatio privilegiorum et immunitatum fratrum Ordinis Servorum Beatae Mariae Virginis, ac revalidatio omnium indulgentiarum eidem Ordini et eius ecclesiis a diversis Pontificibus concessarum 1.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Dum ad uberes, quos sacri Mendicantium Ordines in agro dominico quotidie faciunt, fructus attenta mente respicimus, et diligenti indagine perscrutamur quam mirabilem sese Deus ostendat in illis per voluntariam paupertatem mundum, vigiliis carnem, et orationibus dominicis acerrimum humani generis hostem superando, non possumus omni favore et spiritualibus gratiis ex thesauro Domini, cui divina providentia praesidemus, eosdem benigne non prosequi nec locupletari.

Ordo Servorum B. Mariae quando initium habuerit.

§ 1. In quorum nomine 2, cum Ordo Servorum Beatae Mariae Virginis, sub felicis recordationis Gregorio Papa IX, Spiritu Sancto inspirante, et B. Dei Genitrice operante, et deinde ab Alexandro IV, Urbano IV, Clemente IV, praedecessoribus nostris, approbatus et confirmatus et variis privilegiis, facultatibus, indultis et gratiis iam pridem decoratus, quotidie in vinea Domini verbo et exemplo, ieiuniis, ora-

1 Ex Regest in Secret. Brev. 2 Legimus numero (R. T.).

tionibus vigiliisque plurimum laboret, paterna charitate amplectendum a nobis, et specialibus, spiritualibusque gratiis, tam temporalibus quam spiritualibus, necnon indulgentiis, etiam plenariis, et peccatorum relaxationibus ac remissionibus prosequendum esse censemus, ut antiquis exemptionibus, indultis, immunitatibus, libertatibus et gratiis eidem Ordini Servorum olim concessis, nostra accedente auctoritate confirmatis, approbatis, sublatisque quibuscumque impedimentis, possint secure fratres, et singuli etiam christifideles statutis diebus eo libentius ad ecclesias Servorum convenire, et orationi ferventius incumbere, et reliqua christianae fidei opera sedulo exercere, quo se coelestis gratiae dono conspexerint uberius esse refertos.

Causa constitutionis.

§ 2. Qua de re dilectus filius Iacobus Thavantius, Florentinus, sacrae theologiae professor ac nostra auctoritate eiusdem Ordinis Servorum generalis prior, supplex ad pedes nostros postulavit ut praemissa omnia confirmare et approbare, ac indulgentias et peccatorum remissiones et relaxationes christifidelibus propositas, in quibus clausula porrigendi manus adiutrices ac elargiendi eleemosynas contineretur, pridem revocatas, citra eam clausulam, christifidelibus alia forma easdem consequendi praescripta, revalidare, approbare et confirmare apostolica benignitate dignaremur.

Confirmatio indulgentiarum et privilegiorum, quae fuerant eidem Ordini concessa.

§ 3. Nos igitur, eundem Ordinem Servorum specialibus favoribus et gratiis prosequentes, ac eundem fratrem Iacobum Thavantium, eiusdem Ordinis priorem generalem, et dicti Ordinis singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum prae-

sentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes; ac exemptionum, privilegiorum, indulgentiarum, libertatum, indulgentiarum et gratiarum quorumcumque eidem Ordini Servorum concessarum tenores praesentibus pro expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia et singula privilegia, facultates, gratias, exemptiones, immunitates, indulta, libertates, dicto Ordini illiusque ecclesiis ac domibus ac ab illo dependentibus locis concessa, quatenus sint in usu, et sacris canonibus ac concilio Tridentino non contraria, apostolica auctoritate, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiicimus, ac praesentis scripti patrocinio communimus.

Quoad indulgentias renovatas declaratio.

§ 4. Indulgentias vero per infrascriptos Romanos Pontifices, videlicet a Sanctae Romanae Ecclesiae legatis, cum dicta clausula porrigendi manus adiutrices aut eleemosynas, concessas, et per felicis recordationis Pium Papam quintum, etiam praedecessorem nostrum, revocatas, de-rupta ea clausula, ita tamen quod hi christifideles, qui illas consequi voluerint ecclesias visitando, sint contriti et confessi, ac, loco eleemosynae praedictae iuxta praedecessorum nostrorum voluntatem erogandae, septies Orationem Dominicam itidemque Salutationem Angelicam recitent vel Vesperas pro Defunctis, aut ante sanctissimum Domini nostri Iesu Christi Corpus terram exosculentur, ac pro haeresum extirpatione, sanctaeque matris Ecclesiae tranquillitate, christianorumque principum pace et unione pias ad Deum preces effundant, et alias iuxta praedecessorum nostrorum litterarum seriem orent, aliaque peragant, in pristinum et eum, in quo ante revocationem huius-

modi erant, statum restituimus ac revandamus.

§ 5. Summarium etiam indulgentiarum sequitur et est huiusmodi.

Indulgentiarum summarium.

I. Clemens Papa IV visitantibus ecclesiam Annuntiatae de Florentia fratrum Servorum concedit quadraginta dies indulgentiarum.

II. Latinus, S. R. E. cardinalis, legatus Aetruiae, concessit visitantibus omnes ecclesias Aetruiae fratrum Servorum quadraginta dies indulgentiarum.

III. Nicolaus Papa IV visitantibus ecclesiam Beatae Annuntiatae de Florentia fratrum Servorum, in solemnitatibus Beatae Mariae Virginis, et inde S. Augustini, cum septem diebus sequentibus cuiuslibet festi praenominati, et in die dedicationis eiusdem ecclesiae, concedit unum annum et quadraginta dies indulgentiarum.

IV. Nicolaus de Prato, S. R. E. cardinalis, legatus Tusciae, concedit visitantibus ecclesiam B. Annuntiatae de Florentia eiusdem Ordinis, in solemnitatibus B. Mariae Virginis, S. Annae, S. Blasii, cum septem diebus sequentibus, et in secunda die veneris martii, centum dies indulgentiarum.

V. Ioannes, S. R. E. cardinalis, legatus Tusciae, audientibus conciones fratrum Servorum concedit quadraginta dies indulgentiarum; et centum quadraginta dies visitantibus eorundem ecclesias in Tuscia.

VI. Innocentius Papa VI visitantibus ecclesiam dictae Annuntiatae de Florentia fratrum Servorum, in omnibus festivitibus Domini nostri Iesu Christi, in quatuor solemnitatibus maioribus B. Mariae Virginis, in die S. Zenobii, et in commemoratione omnium Sanctorum, annum et quadraginta dies indulgentiarum.

VII. Innocentius VIII concedit fratri-

bus Servorum ut semel in vita et semel in morte possint eligere sibi confessorem, dummodo sit ex approbatis ab ordinario, a quo plenariam peccatorum suorum remissionem recipiant.

VIII. Leo X visitantibus sacellum dictae Annuntiatae de Florentia fratrum Servorum concedit, qualibet die sabbati, mille annos, et totidem quadragenas; et singulis festivitibus B. Mariae Virginis, et Nativitatis Domini nostri Iesu Christi, veneris et sabbati maioris hebdomadae, duo annorum et quadragenarum millia de iniunctis poenitentiis apostolica auctoritate relaxat. Visitantibus vero dictum sacellum dictae Annuntiatae, vel per se vel alium, si fuerint impediti, a primis vespere et die tota Nativitatis B. Mariae Virginis, plenariam indulgentiam elargitur, et priori illius monasterii pro tempore existenti ac confessoribus per illum constitutis, qui debent esse ex admissis ab ordinario, concedit per totam octavam dictae festivitatis, ut possint poenitentes absolvere ab omnibus peccatis, exceptis illis, quae continentur in bulla Coenae Domini, et posse etiam quaecumque vota commutare, exceptis quatuor maioribus, ut in bulla continetur.

IX. Idem Leo Papa X concessit quod universi et singuli fratres Mendicantes, moniales Tertiiue Ordinis utriusque sexus personae et familiares eorum dumtaxat possint gaudere omnibus et singulis indulgentiis et gratiis per praedecessores suos et praesertim domui B. Mariae de Populo de Urbe concessis et concedendis, perinde ac si ipsi dictam domum de Populo personaliter visitarent, illis etiam diebus et festivitibus, quibus indulgentiae huiusmodi concessae sunt aut fuerint.

X. Antonius de Monte, tituli S. Praxedis S. E. R. cardinalis, et totius Ordinis fratrum Servorum protector, dum ecclesiam divae Annuntiatae de Florentia

fratrum Servorum consecraret, et mandato dicti Leonis Papae X Florentiae existentis vivae vocis oraculo, quotannis in ipsa die consecrationis dictam ecclesiam visitantibus, plenariam indulgentiam indixit.

§ 6. Decernentes praesentes litteras sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, limitationibus, suspensionibus aut derogationibus similium vel dissimilium privilegiorum, gratiarum et aliarum quarumcumque concessionum nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas esse, censerique debere; ac de subreptionis vel obreptionis vitio, et intentionis nostrae defectu notari aut impugnari non posse, sed praesentes validas semper et efficaces existere, ac perpetuo suffragari.

§ 7. Sicque et non aliter, in praemissis omnibus et singulis, per quoscumque iudices et delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate ac auctoritate, iudicari et diffiniri debere; irritum et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 8. Quocirca venerabilibus fratribus Maceratensi et Amerinensi episcopis, et dilecto filio causarum Curiae Camerae Apostolicae generali auditori per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte dicti Iacobi Thavantii prioris generalis vel fratrum dicti Ordinis fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra Iacobum Thavantium, dictumque Ordinem et alios, quos

Clausula praeservativa.

Clausula sub-
lata.

Deputatio
executorum.

dictae nostrae litterae respiciunt, confirmatione, approbatione, revalidatione, aliisque praemissis, iuxta praesentium continentiam et tenorem, pacifice frui et gaudere, non permittentes eundem Iacobum Thavantium priorem generalem et alios quoscumque indebite molestari, perturbari vel inquietari; contradictores quoslibet et rebelles ac praemissis non parentes, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio contrationum

§ 9. Non obstantibus similis memoriae Bonifacii Papae VIII de una et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo ultra tres aliquis vigore praesentium ad iudicium non trahatur, ac quibusvis apostolicis, ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus; privilegiis quoque et indultis quibusvis in contrarium concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio aut quaevis alia expressio habenda esset, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§ 10. Ceterum, quia difficile foret praesentes litteras circumferri, volumus praesentium exemplis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, ac dicti Ordinis generalis prioris vel Ordinis si-

gillo obsignatis, eandem prorsus fidem in iudicio et extra haberi, quae praesentibus exhibitis ubique gentium et locorum adhiberetur.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xx aprilis MDLXXVIII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 20 aprilis 1578, pontif. an. VI.

LXXXI.

Institutio collegii Anglici in Urbe, pro scholaribus nationis Anglicae pie ibi educandis et instruendis, cum annuorum reddituum assignatione, exemptionumque et indultorum concessione, et sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis protectoris et iudicis in cognoscendis eorum causis iurisdictione.

Gregorius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Quoniam divinae bonitati visum est humilitatem nostram turbulentissimis christianae reipublicae temporibus ad excelsum universalis Ecclesiae culmen sublevare, haereditatisque, quam pretioso sanguine suo quaesivit, administrationem curae nostrae commendare, ea nostrum perpetua sollicitudo exacuit animum ad pie meditandum quo pacto et Dei misericordiae, a qua tantum accepimus, nos gratos exhibeamus, et nostram Ecclesiae suae operam, quantum, divina benignitate adiuti, possimus, non inutilem faciamus.

§ 1. Quare cum quotidie, non sine gravi animi nostri dolore, sanctam Domini nostri Iesu Christi sponsam diversorum eius hostium conspiratione et violento ex multis partibus incursu oppugnari cernamus, antiquisque hostibus infidelibus turcis iudaisque novos haereticos et schismaticos accessisse, qui, omni impietate et

Proemium.

Constitutionis causa

scelere imbuti, ac, veluti adversarii nostri furis exagitati, in pia matris exitium feruntur, quod officii nostri ratio a nobis expostulat, ad hominum impetus, quo maxime opus esse videmus, vires nobis a Domino traditas opponimus, populosque imbecillitati nostrae a divina benignitate concreditos praesidiis contra hostium oppugnationes paratis communitimus. Cumque nullum firmiter praesidium aut remedium certius inveniri possit quam ut regionum ab hac peste oppressarum iuventus, cuius teneros animos facile est ad virtutem flectere, catholica religione imbuatur, ab initio usque nostri pontificatus operam dedimus ut diversarum nationum collegia, veluti catholicae religionis et sincerae ad eam institutionis seminaria, nostris sumptibus in Urbe erigerentur.

Gregorius I. induxit Anglorum nationem ad fidem catholicam.

§ 2. Quae interea dum sedulo agimus, ad Angliae regnum, magnis quondam opibus et catholicae fidei studio florentissimum, nunc vero a teterrima haeresis labe, quae omnes fere eius partes comprehendit, devastatum, pietatis oculos dirigentes, eiusque calamitatem, ut saepe alias, miserantes, reperimus Anglorum nationem, ad Christi fidem a B. Gregorio Pontifice conversam, ex eo tempore singularem fidem, reverentiam atque obedientiam erga Romanum Pontificem sanctamque Sedem Apostolicam praestitisse; quae etiam in tanta nostrorum temporum caligine in aliquibus insignibus illis quidem et illustribus viris refulsere, qui, pro huius Sedis dignitate et orthodoxae fidei veritate, vitas suas cum sanguine ponere non dubitarunt; versanturque quotidie ante oculos nostros, iuvenes, ex illo miserrimo regno huc profugientes, qui, divino spiritu ducti, patria, parentibus et bonis relictis, sese nobis ad catholicae religionis, in qua nati sunt, institutionem suscipiendam miserabiliter offerunt, eo animo ut

Bull. Rom. Vol. VIII.

27

salutem sibi primum comparent, deinde vero ut, post adeptam divinarum rerum scientiam, in Angliam ad alios, qui a via veritatis declinarunt, erudiendos revertantur.

§ 3. Nos igitur, Gregorii, eius nominis primi, pia in Anglos officia, eiusque erga illos bonitatem imitari cupientes, ut quemadmodum ipsi concessionis, sic et nobis ab errore revocationis beneficium accepisse in Domino laetentur; ac propensam eorum erga Sedem praedictam devotionem adolescentium, item catholicae doctrinae adipiscendae studium amplectentes, motu proprio, et ex certa scientia nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine, ad omnipotentis Dei laudem et fidei catholicae incrementum, dilectaeque nobis nationis Anglicanae commodum et salutem, in aedibus hospitalis Anglorum de Urbe unum collegium Anglicanum nuncupandum perpetuo erigimus et instituimus, in quo non minus quam quinquaginta scholastici, ex omni natione et linguae idiomate regni Angliae, cum suo rectore et ministris necessariis, alantur, qui inibi in philosophia ac theologia se exerceant, graecis item hebraicisque litteris, pro capto cuiusque, operam dent, in eisque tantum proficere studeant, quantum satis esse videatur.

§ 4. His porro omnes ii studiis operam navabunt, ad quae a superioribus diriguntur, seque praeterea in pietate et devotione, cantibus ecclesiasticis, caeremoniis et sacris officiis, ut melius ipsis superioribus visum fuerit, exercebunt. Ad eorum autem omnium sustentationem nos annuos redditus trium millium scutorum auri in auro ex Apostolicae Camerae seu Datariatus rationibus singulis mensibus pro rata, donec eis aliunde a nobis aut successoribus nostris de simili annuo reddito prospectum fuerit, libere et integre praestandos, constituimus.

Hic igitur Pontifex, ad imitationem dilecti Gregorii I. pro Anglorum ab haeresi revocatione, collegium Anglicum in Urbe erigit.

Annos redditus eidem assignat.

Locum pro
collegio conce-
dit, etc.;

§ 5. Et praeterea eis perpetuo conce-
dimus et assignamus pro eorum habita-
tione et usu aedes praedictas, in quibus
cappellani Angli olim habitabant, nunc
vero dicti scholastici iussu nostro habi-
tant, cum duabus domibus dicto hospitali
contiguas ad sinistram partem versus ec-
clesiam S. Brigidae Svetiorum, et quae-
cumque illis circumcedunt. Ac pro divini
cultus exercitio ecclesiam Sanctissimae
Trinitatis et S. Thomae martyris Anglo-
rum, necnon pro dote dicti collegii ac
reitoris, scholasticorum et ministrorum
praedictorum sustentatione, omnes et
quascumque alias domos, tabernas sive
apothecas, stabula, hospitia, hortos, areas,
proprietates, census, fructus, ceteraque
omnia et quaecumque bona mobilia, im-
mobilia et remota, necnon res, actiones
et iura dicti hospitalis, tam in Urbe,
quam extra eam ubicumque consistentia,
cuiuscumque qualitatis, speciei, naturae,
pretii, quantitatis ac etiam annui valoris
existentia, quae omnia, eorumque situa-
tiones, nuncupationes, confinia et latera,
ac si nominatim et in specie describerentur
praesentibus, pro expressis haberi, et
aedes ac cetera quae signari possunt, ut
a ceteris internoscantur, quamprimum
armis et signis dicti collegii forinsecus
notari volumus, eaque omnia a dicto ho-
spitale omnino separamus, et ad ipsum
collegium transferimus, ita ut protector et
scholastici praedicti corporalem illorum
omnium possessionem, per se vel alium
seu alios, propria auctoritate libere ap-
prehendere, et perpetuo retinere, illo-
rumque fructus, redditus et proventus,
iura, obventiones ac emolumenta omnia
percipere, exigere et levare, ac in suos et
dicti collegii communes usus et utilita-
tem convertere libere et licite valeant,
vicarii Urbis aut cuiusvis alterius licentia
desuper minime requisita; oeconomus
vero et alii ministri ac servientes dicti

collegii, ipsius rectori subsint, et ad eius
praescriptum et mandatum omnino ob-
sequantur, nihilque contra illius volun-
tatem faciant vel attentent; ipseque oe-
conomus, protectori dicti collegii pro
tempore existenti, vel etiam ipsi rectori
volenti et requirenti, aut ab eorum quo-
libet deputatis, bis in anno, vel quoties-
cumque ei vel eis visum erit, rationem
reddere teneatur. Cum eo tamen quod
si aliquo tempore praedictum collegium
ex quacumque causa dissolvi contingat,
aedes, ecclesia, domus, census ceteraque
omnia praedicta perinde praedicti hospi-
talis sint, ac si erectio collegii et alia
praescripta numquam emanassent, prout
nos ex nunc in eum eventum hospitale
ipsum, quoad illa omnia in integrum re-
stituimus.

§ 6. Eo ipso districtius inhibentes cap-
pellanis praedictis, necnon dicti hospita-
lis gubernatoribus et administratoribus,
cuiuscumque nominis et dignitatis, ne
deinceps in aedibus, ecclesia, domibus,
apothecis, censibus, fructibus aliisque re-
bus, iuribus et actionibus praedictis, di-
recte vel indirecte, quovis quaesito co-
lore, sese interponere, aut collegium,
rectorem, scholasticos et ministros, prae-
sentes et futuros, molestare audeant vel
perturbare. Ac decernentes ex nunc irri-
tum et inane quicquid contra praemissa
et etiam praesentibus contenta, per eosdem
aut quosvis alios, scienter vel ignoranter,
contigerit attentari.

§ 7. Praeterea collegium ipsum, eius-
que rectorem, scholasticos et ministros
in perpetuum, ac praedicta ceteraque
omnia eorum bona, mobilia et immobi-
lia, cuiuscumque qualitatis et quantitatis,
in dicta Urbe et extra et alio ubique lo-
corum consistentia, sub nostra beatique
Petri et huius Sedis protectione susci-
pientes, ac nobis et eidem Sedi protinus
subiicientes, illa omnia in universum, et

Ministris dicti
hospitalis ne
molestent col-
legium et eius
personas super
praedictis praem-
cipit;

Collegium a
iurisd. ordina-
riorum et quo-
rumcumque iu-
dicum eximit.

singulatim ab omni iurisdictione, cor-
rectione, visitatione, dominio, superio-
ritate et potestate pro tempore existentis
vicarii, gubernatoris, senatoris, consulum,
conservatorum et reformatum dictae
Urbis, causarum Curiae Camerae Apo-
stolicae generalis auditoris, necnon re-
ctoris Studii generalis et aliorum quo-
rumcumque tribunalium et iudicium et
officialium, necnon ordinariorum loco-
rum, rectorum parochialium ecclesiarum
et quorumcumque aliorum in dicta Urbe
vel alibi constitutorum.

Et a solutio-
ne pedagiorum
et gabellarum;

§ 8. Illiusque ac etiam in propriis eo-
rum rebus et bonis cum eis contrahen-
tes a solutione et exactione quorumcum-
que pedaggi, gabellae, bollettini, etiam
ratione vini Ripae et Ripetae, necnon
grani, olei, pannorum cuiuscumque ge-
neris et quarumcumque aliarum rerum,
necnon decimarum et cuiuscumque al-
terius, tam ordinarii quam extraordinarii,
oneris, ex quacumque causa impositorum
et imponendorum, perpetuo eximimus et
prorsus liberamus.

Indultis Studii
Urbis concedit.

§ 9. Insuper, eisdem collegio et scho-
lasticis, rectoribus et gubernatoribus, ut
omnibus et quibuscumque privilegiis,
exemptionibus, libertatibus, facultatibus
et indultis, quibus Studium generale dic-
tae Urbis et illius rector doctoresque
in eo degentes quomodocumque utuntur,
potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et
gaudere poterunt quomodolibet in futu-
rum, non solum ad eorum instar, sed
pariformiter et aequae principaliter uti,
potiri et gaudere valeant in omnibus et
per omnia concedimus, illaque eis com-
municamus.

Inhibito contra
omnes officiales
ne collegium et
eius personas
super praemis-
sis molestent.

§ 10. Praecipimusque et interdicimus
vicario, gubernatori, auditori, senatori,
consulibus, conservatoribus, reformato-
ribus, rectoribus, iudicibus, officialibus et aliis
praedictis, necnon sanctae Rom. Eccle-
siae camerario, praesidentibusque et cle-

ricis Camerae Apostolicae, ac quibusvis
commissariis ad exactionem vectigalium,
portorum, decimarum et aliorum one-
rum praedictorum pro tempore deputatis
universe et singulatim, ne, quarumcum-
que facultatum, privilegiorum et littera-
rum eis sub quibuscumque tenoribus et
formis concessarum occasione vel prae-
textu, collegium, scholasticos, rectorem,
ministros, gubernatores praedictos seu
eorum aliquem, etiam super usu et per-
ceptione praedictorum et aliis praemissis
impediant vel molestent, nec impediri vel
molestari permittant.

Facultas su-
periorum colle-
gii promovendi,
cum con-
sensu protectoris,
scholarum
ad gradus etc.

§ 11. Ad haec, superioribus dicti col-
legii, cum censura tamen protectoris prae-
dicti, illos, quos in dicto collegio et alibi
per debitum tempus studuisse, ac scientia
et moribus idoneos esse repererint,
in praedictis facultatibus artium et theo-
logiae baccalariatus, licentiae doctoratusque
et magisterii gradus, servata
forma concilii Viennensis, et alias iuxta
Universitatis Studii eiusdem Urbis con-
suetudinem, promovendi, et ipsorum gra-
duum solita insignia eis exhibendi; utque
in facultatibus supradictis sic promoti il-
las publice et privatim, etiam in omnibus
Universitatibus Studiorum generalium,
interpretari, et alios docere, ac de eis
exercere, ac omnibus privilegiis, gratiis,
favoribus praerogativis et indultis, quibus
alii in praedicta seu aliis Universitatibus et
alibi, iuxta illius et aliarum Universitatum
huiusmodi constitutiones et mores, ad
gradus praedictos promoti de iure vel
consuetudine utuntur, potiuntur et gau-
dent, ac uti, potiri et gaudere poterunt
quomodolibet in futurum, uti, potiri et
gaudere possint et debeant, perinde ac
si gradus praedictos in ipsa Universitate,
iuxta statuta, consuetudines et mores prae-
dictos suscepissent, concedendi licentiam
tribuimus.

§ 12. Postremo, cum eosdem scholares

Scholares et huius collegii alumnos, post longos studiorum vel coeptorum vel consummatorum labores, sacerdotali militiae, pro temporis vel loci necessitate, adscribere conducant, ut ministeriis et functionibus sacris assuescant, dictaeque ecclesiae Sanctissimae Trinitatis officia praestent, seu ut operarii mittantur, eisdem alumni, ut de licentia protectoris, ac dicti collegii rectoris consensu et examine praecedente, etiam extra tempora a iure statuta, interstitiisque temporum a concilio Tridentino praestitutis non expectatis, et etiam absque suorum ordinariorum litteris dimissorialibus, ac sine aliquo beneficii vel patrimonii titulo et non obstante quovis natalium defectu, super quo cum talibus per easdem praesentes dispensamus, ad omnes, etiam sacros et presbyteratus, ordines promoveri, postquam promoti fuerint, in illis, etiam in altaris ministerio, ministrare, ac etiam tam ipsi quam ceteri omnes in dicto collegio degentes, ut Poenitentiae ac Eucharistiae, etiam die Paschatis, et Extremae Unctionis sacramenta a confessario aut alio sacerdote ipsius collegii, a rectore illius constituendo, suscipere libere et licite valeant indulgemus.

§ 13. Ut vero eiusdem collegii conservationi bonoque regimini, tam in iis quae ad alumnorum ipsorum institutionem et disciplinam, quam quae ad victum et vestitum aliaque huiusmodi necessaria pertinent, opportunius consulatur, utque promptum paratumque siteis auxillium, venerabilem fratrem nostrum Ioannem episcopum Ostiensem, cardinalem Moronum nuncupatum, eiusdem collegii protectorem et defensorem constituimus et deputamus, cuius consilio et opera tam supradicta quam quaecumque alia ad scholasticos in eodem collegio admittendos et retinendos et ab eo dimittendos spectantia agantur, statuatur et ordi-

nentur, dantes eidem et pro tempore protectori existenti praedicti collegii, pro salubri illius conservatione, et directione scholasticorum, bonorum et rerum ac iurium temporalium et spiritualium eiusdem, plenam et liberam facultatem et auctoritatem oeconomos, advocatos et procuratores in eo deputandi et amovendi, et alios eorum loco suffiendi; differentias, lites et controversias inter quas-cumque personas, tam alumnorum quam ministrantium clericorum et laicorum, non tamen presbyterorum ipsius societatis exortas, summarie, simpliciter et de plano, sine figura aut strepitu iudicii, appellatione quacumque remota, decidendi, definiendi, terminandi et exequendi; ordinationes praeterea et statuta, licita tamen et honesta, sacrisque canonibus et concilio Tridentino praedicto non contraria, faciendi et edendi, eaque, cum opus fuerit, revocandi, immutandi et corrigendi, aliaque de novo condendi, quae, postquam facta, edita, revocata, immutata et correcta fuerint, perinde habeantur et observentur, ac si auctoritate apostolica approbata et confirmata essent, prout nos illa ab omnibus dicti Collegii alumni ita haberi et inviolabiliter observari mandamus.

§ 14. Quod autem ad dictorum alumnorum admissionis modum et formam deinceps habendam attinet, statuimus et ordinamus, eos, qui admittendi erunt, prius ab examinatore per dictum protectorem in Gallia, etiam Belgica, aut alibi, prout illi convenientius videbitur, designatis vel designandis, iuxta formam ab ipso protectore praescribendam, examinari, et praehabito huiusmodi examine, si constiterit ipsi protectori, praedictorum examinerum significatione sibi verbo vel scripto facienda, eos ingenio aptos et moribus probatos et tales, qui recipi debeant, illos admittat.

Forma probationis illudao ab ipsis antequam admittantur, et forma iuramenti praestandi post admissionem rectori collegii.

Facultas absol-vendi alumnos a quibusvis excessibus, etiam reservatis in bulla Coenae Domini, ut hic

Clausulae praeservativae.

§ 15. Postquam vero in collegio recepti fuerint, non statim collegii alumni censeantur, sed per quatuor aut sex menses, plus vel minus, prout superioribus et collegii moderatoribus visum fuerit, eorum conversatio probetur; deinde, si collegio digni videbuntur, iuramentum praestent se vitam ecclesiasticam perducturos, seque omni tempore ad iussum superiorum in patriam revertendum, et ad animas quantum in Domino potuerint adiuvandas paratos fore.

§ 16. Ceterum rectori presbytero dicti collegii pro tempore existenti, ut per se vel confessarium idoneum, quem duxerit eligendum, singulos alumnos praedictos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, interdicti aliisque sententiis, censuris et poenis ecclesiasticis, quavis occasione vel causa latis, quas ipsi pro tempore quomodolibet incurrerint, et a quibusvis peccatis, excessibus et delictis, quantumcumque gravibus et enormibus, etiam in casibus in litteris die Coenae Domini legi solitis contentis (conspirationis in personam vel Statum Romani Pontificis, falsitatis scripturarum et litterarum apostolicarum, delationis armorum vel aliorum prohibitorum ad partes infidelium, iniectionis manuum violentarum in praefatos dumtaxat exceptis), absolvere, ac pro commissis poenitentiam salutarem iniungere; eosdemque super irregularitate ab eis quomodolibet contracta (homicidii voluntarii, bigamiae et haeresis casibus dumtaxat exceptis) dispensare libere et licite valeat, liberam tribuimus facultatem.

§ 17. Decernentes praedicta omnia perpetuo subsistere, sicque in illis universis et singulis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, in quavis causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter

iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et definiri debere; necnon irritum et inane quicquid secus super his per quoscumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 18. Non obstantibus nostris de non tollendo iure quaesito, et de vero valore fructuum exprimendo, ac de commissione in huiusmodi unionibus facienda, et vocandis quorum interest, necnon Lateranensis concilii novissime celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis, aliisque apostolicis const.; ac hospitalis Urbis et Camerae praedictorum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, illis et eisdem senatori, consulibus, reformatoribus, Camera, Universitatibus, ac eorum collegiis, rectoribus et personis aliisque praedictis, necnon populo Romano vectigalibus, redemptoribus et aliis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam iteratis vicibus, aut etiam in favorem hospitalium concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 19. Ut vero temporalibus commodis spiritualia quoque munera coniungamus, quibus fidelium devotio eis munita crescere magis et augeri possit, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum auctoritate confisi, omnibus scholasticis, rectoribus et ministris, qui in hoc collegio recepti fuerint, in ipso ingressu, ac etiam quos in eodem collegio decedere ab humanis contigerit, si poenitentes et confessi vere ipsi fuerint,

Clausulae derogatorias.

Indulgentiarum concessio pro scholasticis, rectoribus et ministris collegii.

in mortis articulo, plenissimam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem in perpetuum concedimus.

Nulli ergo etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae MDLXXVIII, nono kalendas maii, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 23 aprilis 1578, pontif. an. VI.

LXXXII.

Confirmatio litterarum Pii IV super solutione impositionum cameralium, et revocatio quarumcumque exemptionum, non tamen ex causa onerosa; ac ordinatio quod tam cives et domicelli ac familiares cardinalium vel thesaurarii civitatis Assisiensis ac comitatus et districtus, et personae ecclesiasticae, tam saeculares quam regulares, etiam exemptae, teneantur ad contribuendum tam cameralibus quam aliis pro necessitatibus urgentibus dictae communitatis impositis et imponendis oneribus pro bonis de quibus decimas non solvunt, cum derogatione quorumcumque privilegiorum etiam officialibus Romanae Curiae concessorum¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Nostro maxime incumbit officio, qui iustitiae et aequitatis in terris moderatores sumus, providere ut inter eos, qui temporali dominio nobis sunt subiecti, aequalitas servetur, ac eos, qui commoda sentiunt, eos etiam incommoda sequantur.

§ 1. Nuper siquidem, pro parte dilectorum filiorum communitatis et hominum civitatis nostrae Assisiensis, felicitis recordationis Pio Papa quarto, praedecessori nostro, exposito, pro urgentibus Sedis Apostolicae ac praedecessorum suorum Ro-

manorum Pontificum necessitatibus, ac illorum suaeque subventionem, in civitate praedicta eiusque comitatu et districtu, quemadmodum etiam in aliis locis Romanae Ecclesiae subiectis, nonnulla subsidia seu onera necessario imposita fuisse, et ea ab eadem communitate exigi debere, et saepenumero evenire ut qui in dicta civitate ac eius territorio plus possident seu maiores facultates haberent, etiam clerici et utriusque sexus religiosi bona patrimonialia possidentes, praetextu immunitatum, exemptionum ipsis apostolica auctoritate concessarum seu ob alias causas per eos praetensas, huiusmodi oneribus pro eorum rata contribuere et subsidia praedicta persolvere recusare, in grave ceterorum praeiudicium ac notabile damnum; idem praedecessor, quod deinceps perpetuis futuris temporibus, tam cives et nobiles, quam extranei seu forenses, in civitate, territorio, districtu et comitatu praedictis bona stabilia possidentes, cuiuscumque dignitatis, qualitatis, conditionis, gradus et praeminentiae, etiamsi numero decem filiorum gravati existerent, et quacumque nobilitate praefulgerent, bona praedicta in libris catastus nuncupatis dictae civitatis, ad hoc videlicet ut ipsi pro dictis bonis in solutione onerum et impositionum a Sede et Camera praedictis impositorum et imponendorum pro rata contribuere haberent, accatastari et allibrari seu annotari facere tenerentur; et quod illos qui, praetextu exemptionum suarum, ad solutionem subsidii triennalis, quatrini carnis ac aliorum onerum cameralium se non teneri praetenderent, omnes, etiam domicellos et nobiles, exemptionem huiusmodi quomodolibet praetendentes, ne earum onus aliis accresceret, exceptis tamen illis, qui pecunia numerata liberationem et exemptionem praedictam ab ipso praedecessore seu Sede et Camera praedictis

obtinuissent et in posterum obtinerent, ad eorundem onerum ac subsidii seu impositorum solutionem cogi deberent.

§ 2. Quoad vero clericos saeculares et cuiusvis Ordinis utriusque sexus regulares, bona patrimonialia praedicta, de quibus videlicet decimae apostolicae non solvuntur, in eisdem civitate, comitatu et districtu seu territorio consistentia, possidentes, quod, ratione subsidii triennalis, constitutionem piaae memoriae Pauli Papae III, etiam praedecessoris nostri, in impositione subsidii huiusmodi editam servare, quo vero ad alia onera cameralia, quae respectu rerum imposita essent, si ordinaria forent, ipsi clerici saeculares et alii utriusque sexus cuiusvis Ordinis religiosi ad illa, ratione eorundem bonorum patrimonialium, contribuere de cetero deberent.

§ 3. Ac insuper quod, si bona oneribus his affecta ad ecclesias, monasteria et alia pia loca transirent, illa eisdem oneribus gravata remanerent, perinde ac si translata non essent, ac eorum possessores ad praemissarum contributionem tenerentur et obligati essent, et ad id censuris et poenis ecclesiasticis ac aliis omnibus iuris et facti remediis cogi et compelli possent, ex certa scientia et apostolica potestatis plenitudine perpetuo statuit et ordinavit; necnon prioribus in dicta civitate pro tempore existentibus ac praedictae communitati, quod bona huiusmodi describere et accatastare seu allibrare, necnon extraneos, forenses, clericos et alias personas ac ecclesias, monasteria et alia pia loca praefata, pro ipsorum rata, ad onerum praefatorum solutionem, toties quoties opus foret, cogere et compellere libere et licite valerent, plenam et liberam concessit facultatem, prout in litteris dicti praedecessoris desuper confectis plenius continetur.

§ 4. Cum autem communitas et homi-

nes praedicti, sicut exponi nobis nuper fecerunt, cupiant praemissa omnia, quae a dicto praedecessore statuta et ordinata fuerunt, approbari et confirmari; ac, prout aequitas suadere videretur, decerni ac declarari et ampliari omnes clericos et alios praedictos ad contribuendum impositionibus et collectis cameralibus, tam ordinariis quam extraordinariis, teneri ratione eorum bonorum quae decimas non solvunt; quodque idem locum habeat etiam in his quae per civitatem et homines praedictos pro instantibus et urgentibus necessitatibus eorundem iam imposita sunt et in posterum imponentur; propterea communitas et homines praedicti nobis humiliter supplicari fecerunt quatenus in praemissis auctoritatem nostram interponere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 5. Nos igitur, aequum esse censes ut qui territorii et bonorum commodum sentiunt, illorum quoque sentiant incommodum, litterarum praedictarum tenores praesentibus pro expressis habentes, supplicationibus dictorum communitatis et hominum hac in parte inclinati, quae a praedicto praedecessore statuta et ordinata fuerunt confirmantes et approbantes, illisque plenariae et inviolabilis firmitatis robur adicientes, ex certa scientia ac de apostolica potestatis plenitudine, omnes et singulas, si quae sunt et praetendi possunt, exemptiones, privilegia, gratias, immunitates a quibusvis subsidiis et oneribus et aliis impositionibus praedictis, et quibusvis aliis personis militibusque, officialibus aut alias quomodolibet privilegiatis per nos et quoscumque Romanos Pontifices ac Sedem praedictos et eius legatos hactenus, etiam motu proprio aut alias quomodolibet, ex quavis causa, etiamsi tales existant, de quibus hic expressa et specifica ac de verbo ad verbum mentio fieri deberet, non tamen ex

Exordium

Facti series

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

Causae constitutionis e-

Confirmatio litterarum de quibus in constitutione.

causa onerosa, apostolica auctoritate, quatenus opus sit, revocamus, cassamus, irritamus et annullamus, nulliusque roboris fore et esse, nec numquam in aliquo suffragari posse vel debere aut potuisse vel debuisse declaramus.

Designatio eorum, qui impositionem ad solutionem tenentur.

§ 6. Necnon, ad omne dubium in perpetuum¹, statuimus, ordinamus et decernimus ac declaramus quod tam cives, nobiles, illustres, barones ac domicellos aut familiares alicuius cardinalis aut thesaurarii dictae civitatis, communis et districtus, necnon omnes et singulos clericos saeculares et cuiusvis Ordinis regulares, ac etiam Tertiarios, et forenses ac extraneos, etiam quovis privilegio exemptionis suffultos, ad contribuendum oneribus a Camera Apostolica ex quacumque ratione impositis, ratione quorumcumque bonorum, pro quibus decimas non solvunt, in civitate et districtu ac comitatu praedictis consistentium, teneri et obligatos esse; idemque in oneribus impositis et imponendis per nos et praedecessores nostros ac successores et Cameram ac officiales praedictos, ac ex urgentibus et necessariis eorumdem communis et hominum necessitatibus, etiam pro aliquo Pietatis Monte ad pauperum subventionem, vel loco pio seu pia causa, dum collectae vel alia huius generis onera imponuntur, iuxta distributionem per dictam communitatem et homines factam seu faciendam, faciendum et servandum existimamus ac omnino volumus et mandamus.

Clausulae.

§ 7. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos et commissarios, etiam S. R. E. cardinales ac causarum Palatii Apostolici auditores et alios quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere; si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter

¹ Adde tollendum (R. T.).

vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus irritum et inane.

§ 8. Necnon prioribus dictae civitatis pro tempore existentibus ac praedictae communitati, quod bona huiusmodi, pro quibus decimae non solvuntur, describere et accatastare seu allibrare, necnon clericos saeculares ac cuiusvis Ordinis regulares, ac etiam Tertii Ordinis, fratres Tertiarios nuncupatos, milites Sanctorum Petri et Pauli Lauretanensium, Sancti Iacobi de Spatha, et Pios vel alio nomine nuncupatos seu nominandos, curiales, forenses, extraneos et alias personas ac ecclesias, monasteria et alia pia praefata loca pro ipsorum rata, ad onerum praedictorum solutionem iuxta distributionem, ordinem et modum per dictos priores seu communitatem et homines factam et faciendam, moderandam et ampliandam, toties quoties opus fuerit, cogere et compellere libere et licite valeant, plenam et liberam, auctoritate apostolica, tenore praesentium, concedimus facultatem et potestatem.

§ 9. Mandantes dilecto filio moderno et pro tempore existenti legato provinciae nostrae Umbriae, eiusque vicelegato et gubernatori, necnon S. R. E. camerario, praesidentibus clericis dictae Camerae, thesaurario et auditoribus, generalibus vicariis, potestatibus ceterisque officialibus et ministris eiusdem provinciae, quatenus, per se vel alium seu alios eorum nomine deputatos vel deputandos, prioribus et communitati et hominibus praedictis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, omnibus iuris et facti remediis magis opportunis, ac etiam manu regia, omni mora et appellatione ac exceptione remotis, faciant, praecipiant et mandent praemissa omnia et singula firmiter et inviolabiliter observari, ac praesentibus litteris per quascumque nostras et quorumcumque successorum nostro-

Mandatur executio praesentis constitutionis.

rum litteras cum quibusvis clausulis, etiam derogatarum derogatoriis, necnon irritantibus et aliis decretis emanatas et emanandas, ad quorumvis instantiam, et ex quacumque causa, etiam probabili, derogari aut derogatum censi non posse decernant et declarent; neque permittant eosdem priores ac communitatem et homines per quoscumque quomodolibet gratificatos et qualificados molestari, perturbari seu inquietari, cum facultate, per se vel alium seu alios vel eorum alterum, breviter et summarie ac sine strepitu et figura iudicii, sola facti veritate inspecta, omnes et quascumque differentias et contentiones, si quas praemissorum occasione quomodolibet oriri contigerit, audiendi, cognoscendi, decidendi fineque debito terminandi; contradictores quoslibet ac rebelles per censuras ecclesiasticas et pecuniarias poenas, auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo; necnon etiam, super his habendis servatis processibus, sententias et censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio contrariorum.

§ 10. Non obstantibus praemissis ac pia memoriae Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo quis vigore praesentium ad iudicium ultra tres diaetas non trahatur, et aliqua possessione vel forsitan usurpatione de non solvendo et contribuendo, ac nostra de non tollendo iure quaesito et aliis Cancellariae Apostolicae regulis, et quibusvis aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, statutisque et consuetudinibus, etiam municipalibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, etiam per pia memoriae Sixti Papae IV, similiter praedecessorem nostrum, fratribus Tertii Ordinis huiusmodi ac quibusvis ecclesiis, monasteriis, Ordinibus et piis locis, univer-

sitatibus et militibus, officialibus, curialibus et quibusvis aliis personis, etiam actu officia sua exercentibus, ecclesiasticis et aliis privilegiatis personis, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatarum derogatoriis, etiam per viam legis, sententiae, statuti sive contractus, pacti et transactionis, clausulis, etiamsi tales sint, de quibus hic expressa et specifica ac de verbo ad verbum mentio fieri deberet, ac sub quibuscumque verborum formis et tenoribus, etiam in forma brevis, sub plumbo, tam per nos quam per praedecessores nostros ac Sedem praedictam eiusque legatos, etiam motu proprio ac alias quomodolibet, in contrarium concessis, approbatis et innovatis;

§ 11. Necnon quacumque inhibitione dictae provinciae de et super praemissis omnibus et singulis specialiter loquente, ac etiam quacumque lite et causa, quantumvis instructa; ac causam et causas huiusmodi et lites omnes super praemissis quomodolibet motas vel movendas ad nos, dicta auctoritate apostolica et ex certa scientia, advocantes; illasque ex nunc penitus extinguentes et annullantes, ac pro extinctis ac annullatis haberi volentes, etiamsi per appellationem et in quavis instantia nostra¹ quibusvis, etiam camerario nostro et dictae camerae clericis vel praesidente, aut eiusdem Palatii auditore pendentes, ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque; statum et merita causae et causarum, si quae sunt, necnon privilegiorum, indultorum, immunitatum, gratiarum, concessionum et aliorum hic de necessitate exprimendorum tenores et compendia, ac si de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, inserta forent, nominaque et cognomina iudicum et colligantium pro plene et sufficienter expressis habentes, illis, motu,

¹ Legimus instantia, coram (R. T.).

scientia et potestate praemissis, derogamus specialiter et expresse; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die III maii MDLXXVIII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 3 maii 1578, pontif. anno VI.

LXXXIII.

Confirmat indulta magistro et fratribus hospitalis B. M. Theutonicorum a praedecessoribus suis concessa cum supplementatione defectuum, praesertim super praesentatione ad beneficia dicti hospitalis, et innovat perpetuo, ita quod dicti magister et fratres in collatione seu praesentatione ad dicta beneficia, etiam in mense reservato et apud Sedem vacantia, molestari non debeant, et litteris apostolicis impetratis contra eorum indulta non teneantur respondere, nisi de indultis ipsis fecerint mentionem ¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Eximia, quam ad nos Sedemque Apostolicam dilecti filii magister, commendatarii et fratres hospitalis B. Mariae Theutonicorum Hierosolymitani gerere dignescuntur, devotio nos inducit ut quae eis ac dicto hospitali apostolica auctoritate concessa et approbata fuerunt, quo maiore robore stabiliantur, libenter approbemus, et alia desuper disponamus, prout conspiciamus in Domino salubriter expedire.

§ 1. Sane, uti Henricus magister et commendatarii et fratres praedicti nobis nuper exponi fecerunt, felicis recorda-

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

tionis Gregorius IX et Innocentius IV eisdem magistro et fratribus concesserunt quod si, super indultis, quae eidem hospitali ab eadem Sede pro tempore essent concessa, contra eorum tenorem litteras apostolicas impetrari contingeret, quae de indultis huiusmodi non fecissent mentionem, ipsi magister et fratres per eas non tenerentur respondere; et deinde pia memoriae Alexander IV eisdem indulsit ut ad provisionem alicuius in pensionibus vel beneficiis ecclesiasticis per litteras eiusdem Sedis vel legatorum eius impetratas, per quas non sit alicui ius quaesitum, et impetrandas, minime tenerentur, nec ad ea compelli possint, nisi litterae praedictae de indulto huiusmodi et toto tenore ipsius expressam facerent mentionem, cuius Alexandri indultum Urbanus IV et Nicolaus IV approbarunt et confirmarunt.

§ 2. Ad haec, pia memoriae Bonifacius IX motu proprio statuit et ordinavit quod de cetero nulli, cuiuscumque status, gradus vel conditionis existenti, liceret, sub excommunicationis sententia eo ipso per contravenientes incurrenda, ecclesias, etiam parochiales, cappellas, altaria aut alia beneficia ecclesiastica, cum cura vel sine cura, eidem hospitali aut domibus ab eo dependentibus ubicumque existentibus apostolica vel alia quavis auctoritate incorporata, ab eadem Sede vel aliunde impetrari, vel ea quovis quaesito colore petere, vel super ipsis eos impedire aut quomodolibet molestare posse; et postremo pia memoriae Martinus Papa V, praedecessores nostri, eisdem magistro et fratribus, ut ad ecclesias et beneficia huiusmodi, quae in quibusvis provinciis sive locis tunc temporis obtinebant et in futurum obtinerent, etiam per quoscumque regi consueta, quotiescumque illas et illa vacare contingeret, personas dicti hospitalis aut alias ecclesiasticas, prout ipsi

Bonifacii IX et
Martini V dis-
positiones fa-
vorem hospitalis.

melius visum foret, ordinariis locorum sive aliis, ad quos institutio earumdem personarum quomodolibet, ut praefertur, spectaret, de consuetudine vel iure praesentare, et ordinariis ipsis personas hospitalis huiusmodi aut alias ecclesiasticas instituere; necnon personis praedictis, postquam in illis institutae forent, illa regere et gubernare libere et licite valerent indulsit, prout in diversis eorumdem praedecessorum desuper confectis litteris plenius continetur.

§ 3. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, iidem magister et fratres in usu dictorum privilegiorum ac conferendi seu praesentandi personas in indulto ab eodem Martino concessa expressas ad beneficia et ecclesias huiusmodi fuerint, et a nemine desuper molestari debuerint: et nihilominus a diversis personis, praetextu quorundam privilegiorum eis concessorum, contra eorum possessionem molestantur; quare, pro parte eorumdem Henrici magistri et commendatariorum et fratrum nobis fuit humiliter supplicatum quatenus eos ab indebitis molestationibus huiusmodi liberare, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 4. Nos igitur eodem magistrum Henricum, commendatarios et fratres a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, dictorum praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, praedictarum litterarum tenore praesentibus pro expressis habentes, concessionem et indulta ac desuper confectas litteras, necnon omnia et singula in eis

Causa con-
stitutionis
eandae.

Privilegiorum
de quibus su-
pra confirmatio.

contenta, apostolica auctoritate, tenore praesentium, ex certa scientia et de apostolicae potestatis plenitudine, approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiungimus; ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplemus, illaque, pro potiori cautela, innovamus, et eis, quatenus opus sit, denuo concedimus: ita ut dicti magister, commendatarii et fratres, in collatione seu praesentatione personarum praedictarum ad ecclesias et beneficia huiusmodi in quocumque mense, etiam dictae Sedi reservato, et apud Sedem eandem vacantia, quovis praetextu, vel occasione quoruncumque privilegiorum ex quacumque causa concessorum, etiam ad imperatorum, regum, ducum aut aliorum principum instantiam, molestari seu perturbari nequeant nec debeant.

§ 5. Et si super indultis, quae eidem hospitali ab eadem Sede concessa sunt, contra eorum tenorem litteras apostolicas impetrari contigerit de indultis huiusmodi non faciendo mentionem, ipsi magister et fratres per eas respondere non teneantur, sed libere possint ad dicta beneficia quaecumque vacantia personas supra expressas et alias iuxta decreta concilii Tridentini idoneas ordinariis locorum vel aliis, ad quos institutio huiusmodi beneficiorum de iure vel consuetudine pertinet, praesentare.

§ 6. Decernentes praesentes litteras nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis seu nullitatis vitio aut quovis alio defectu, etiam ex eo quod interesse habentes vocati non fuerint, notari vel impugnari, seu ad terminos iuris reduci, vel in ius aut controversiam revocari posse; sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate

Clausulae.

Exordium.

Facit series.

et auctoritate, iudicari et diffiniri debere; necnon irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Mandatum e-
recutio.

§ 7. Quocirca venerabilibus fratribus archiepiscopo Maguntunensi et episcopo Frisingensi et dilectis filiis decanis ecclesiae Coloniensis et Sancti Servati oppidi Traiectensis, Leodiensis dioecesis, mandamus quatenus ipsi vel tres vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte magistri seu fratrum praedictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in praemissis efficaciter defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra magistrum et fratres praedictos praemissis omnibus et singulis, iuxta praesentium continentiam et tenorem, pacifice frui et gaudere, non permittentes eos desuper a quoquam quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet et rebelles et praemissis non parentes per censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio
Contrariorum.

§ 8. Non obstantibus felicitis recordationis Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo vigore praesentium aliquis ad iudicium ultra tres diaetas non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis; necnon, quoad omnia supradicta, quibusvis indultis, gratiis et privilegiis, imperatoribus, regibus, principibus et aliis quibusvis personis, quocumque, etiam cardinalatus, honore fulgentibus, ac quibuscumque universitatibus, etiam Studii generalis Lovaniensis seu Coloniensis, et facultati artium eiusdem Studii Lovaniensis vel magistratui Coloniensi,

cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis, clausulis, ac irritantibus decretis in contrarium quomodolibet, etiam ex quacumque praegnantissima causa, concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda esset, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 9. Volumus autem quod praesentium transumptis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae etc.

Fides tran-
sumplorum.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die iii maii, millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, pontificatus nostri anno sexto.

Dat. die 3 maii 1578, pontif. anno vi.

LXXXIV.

*Innovatio poenarum ab Hadriano VI propositarum contra mercatores exercen-
tes monopolia frumentorum et aliorum
ad victum necessariorum in regnis A-
ragoniae, et extensio ad facientes con-
tractus quietamentos nuncupatos, cum
prohibitione notariis, sub poena falsi,
ne aliquod instrumentum super prae-
missis conficiant 1.*

Gregorius Papa XIII, ad futuram rei memoriam.

Facti series.

§ 1. Quaecumque improbi quaestus cupiditate ab hominibus adinventi, quae

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

non ad commodum reipublicae, sed detrimenta pertinent, reprobanda penitus, nec quoquomodo toleranda esse censemus; prudenti igitur consilio, felicitis recordationis Hadrianus Papa VI, praedecessor noster, dum per dilectos filios proregem Aragoniae ac pauperes et miserabiles personas civitatis Caesaraugustanensis sibi expositum fuit quod, etsi iuxta statuta eiusdem civitatis nullus in ipsa civitate frumentum, causa revendendi in dicto regno, ex quavis causa cum anticipatione solutionis pretii, retinere posset; nihilominus nonnulli mercatores dictae civitatis et regni, cupiditatis voragine ducti, ut famem in civitate et regno praedictis, pro eorum libito, inducerent, ac christifidelibus pauperibus frumentum huiusmodi eo quo voluissent pretio vendere possent, diversis sub praetextibus et cautelis in huiusmodi emptione inductis et excogitatis, in dictorum statutorum et iuris communis fraudem, quo annonam cariorem facerent, easdem emptiones exerceant, ex quibus aut pauperes in dies fame perire constringebantur, aut omnia bona sua una die, quo victum sibi parare possent, vendere cogebantur certis personis: quod, dum pro parte eorundem exponentium requisiti fuissent, dictis mercatoribus ne de cetero super frumento huiusmodi aliquem contractum contra statutorum ac iuris communis dispositionem inirent seu celebrarent, sub excommunicationis ac amissionis dicti frumenti, pro una videlicet regno et alia executori, reliqua vero partibus denuntianti applicandis poenis ipso facto incurrendis, prohiberent; et si prohibitioni huiusmodi faciendae paritum non fuisset, contra eos ad declarationem incursus censurarum et poenarum huiusmodi procedi voluit; eosdemque contravenientes et inobedientes huiusmodi excommunicationis sententiam ac amissionis frumenti

incidisse declarandi, ac sententias consuetas et poenas ecclesiasticas praedictas aggravandi, interdictum apponendi et alia faciendi et exercendi, quae in praemissis et circa ea necessaria fuissent seu quomodolibet opportuna, facultatem concessit, volens quod iidem et eorum quilibet dictos mercatores, de consensu regis seu locumtenentis et, in ipsorum absentia, gubernatorum generalium dicti regni pro tempore existentium, contractibus illicitis huiusmodi revocatis et annullatis, et non aliter, qui in censuras et poenas huiusmodi incurriscent, absolvere possent.

§ 2. Verum avaritia, malorum omnium radix, sic mentes hominum excaecat, ut, propriae salutis immemores, nova quotidie adinvenire studeant, quo ea, quae a dicto praedecessore sancte sancita et ordinata sunt, eludant, ac pauperes opprimere queant; alii vero, contra eiusdem praedecessoris mentem, monopolia, quae civili ac pontificio iure prohibita sunt, exerceant, sententiis censurisque huiusmodi ligati, vel in illis dum inor-desunt, in profundum malorum penitus versentur.

Monopolia
civili ac ponti-
ficio iure pro-
hibita.

§ 3. Hinc etiam contractus, vulgo quietantiarum nuncupatus, eo in regno a mercatoribus in usum introductus fuit, dum communitates vel universitates oppidorum, locorum seu villarum eiusdem regni aere alieno gravatae illud exsolvere quaerunt, et mercatores ad eum effectum pecuniam offerunt, ac, loco pecuniae, frumenti, vini oleive aliquam quantitatem infra certum temporis vel plurium etiam annorum spatium, prout inter ipsos conventum est, ab eisdem exigunt, sive a communitatibus et universitatibus recolligatur sive non recolligatur, exactasque quantitates vini, frumenti et olei huiusmodi congerunt et coacervant, ut magno pretio suo tempore illa vendant,

qua ratione eorundem mercatorum lucrum, dum nulli periculō, quoad hoc sunt obnoxii, in infinitum excrescit, hinc, dum de vendendis mercibus agitur, iidem in frumento sibi de earum pretio satisfieri procurant, aliisque veris aut simulatis locationibus fructuumque arrendationibus, fere universum, quod in eorum regno colligitur, frumentum in eorum potestatem redigunt, ac in propriis horreis congregant servantque, donec annonae caritas eo in regno invalescat, ac tunc demum vel iniquo pretio illa venalia vix proponant.

§ 4. Haec cum pessima sint, animaeque periculum et detrimentum afferant, ac publicam eius regni quietem perturbent, maximisque incommodis et difficultatibus illud afficiant, communitatesque et universitates, concepta spe deceptae, vini et frumenti vel olei quantitatem conventam pro pecunia praestare nequeunt, maioribus debitis et oneribus se involvant atque implicant, ac demum eam ob causam omnium facultatum suarum iacturam omnino faciant; agricolae vero et rustici, dum sibi quae quotidiano usui necessaria sunt summo labore undique corradunt, semen ad serendos agros in unum redigere nequeant: in eos, qui huiusmodi negotia contra iuris rationem pertractare, ac regnum, et amplissimum, his in difficultatibus adducere non erubescunt, nedum antiquitus propositas poenas ad usum revocare, verum etiam severius animadvertendum, vel in his etiam efficacius pro nostro munere nobis iniuncto providendum esse plane censemus.

§ 5. Itaque, motu proprio et ex certa scientia ac matura deliberatione nostra, quae per Hadrianum praedictum statuta sunt, ut praefertur, cum censuris et poenis praedictis innovamus, easdemque ad eos, qui dictos quietamentos vulgariter

nuncupatos et quascumque alias similes vel dissimiles accumulationes frumentorum et fructuum et cuiusvis generis contractus faciunt ex quibus publica utilitas laedatur, caritasque annonae sequatur, necnon addentes eis in his auxilium, consilium vel favorem, publice vel occulte, extendimus; ac praeter a iure communi propositas et a praedecessore constitutas poenas in exercentes monopolia, quibus talia committentes omnino obnoxios esse volumus, praesenti edicto sancimus ne super contractibus praedictis, quos omnino reprobamus, tabelliones vel notarii publici, sive apostolica aut imperiali vel alia quacumque creati fuerint auctoritate, aliquod instrumentum conficere, vel in protocollum redigere, aut aliquam scripturam, etiam privatam, desuper conscribere pro cautela simplici audeant vel praesumant; si secus fecerint, in tabelliones tamquam crimen falsi committentes animadvertatur, et ad eadem ac alia quaecumque munera publicasque functiones perpetuo inhabiles sint.

§ 6. Eos vero qui in aliquo praedictorum contraverint, praeter dictas iam latas sententias, censuras, ac a nobis innovatas et extensas poenas, excommunicationi et anathemati ac maledictioni aeternae, quam ex parte omnipotentis Dei nos quoque ferimus in his scriptis, etiam infamiae perpetuae ac crimini monopolii et inhibitorum ac iniustarum usurarum, confiscationi et privationi honorum quorumcumque immobilium et iurisdictionalium et feudorum omnino esse subiectos; et a Christi corpore et Ecclesiae Dei unitate separatos; ac omni et quocumque beneficio et officio, ecclesiastico vel saeculari, sive temporali sive perpetuo, ipso iure privatos et ad illa inhabiles etiam statuimus et declaramus; et in casibus praedictis absolutionem a sententia excommunicationis nobis et Romano Ponti-

Poenae temporalis in mercatores, de quibus in constitutione.

Reservatio absolutionis.

fici, praeterquam si in mortis articulo constituti fuerint, reservamus.

Clausulae.

§ 7. Sicque et non aliter per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinales et causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere; et si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Executio de mandatur.

§ 8. Mandantes omnibus et singulis venerabilibus archiepiscopis, episcopis, abbatibus, ceterisque ecclesiarum praelatis, quaecumque auctoritate et dignitate fulgentibus, quatenus praesentes litteras et in eis contenta quaecumque in eorum necnon singulorum parochialibus et aliis ecclesiis, si id necessarium esse iudicaverint, publicent seu publicari faciant, et ab omnibus exacte servari curent.

Derogatio contrariorum.

§ 9. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§ 10. Ceterum, quia difficile foret praesentes litteras ad singula quaeque loca deferri, in quibus eadem publicari debent, volumus quod illarum transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis originalibus litteris adhiberetur, si exhiberentur.

Publicationis modus.

§ 11. Et ne aliqui, ex eo quod notitia praesentium litterarum ad eos non pervenerit, se excusare possint, volumus quod

earum transumpta, etiam, ut praefertur, impressa, et in singulis cathedralium et metropolitanarum ecclesiarum dicti regni valvis affixa, verae et realis publicationis et intimationis vim et effectum sortiantur; ac omnes et singulos, quos illae concernunt, perinde afficere, ac si singulariter et personaliter singulis intimatae fuissent.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIV maii, MDLXXVIII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 14 maii 1578, pontif. anno VI.

LXXXV.

Revocatio fratrum Ordinis Minorum de Observantia ab Indiis, eorumque reductio ad propria claustra, ubi professi fuerant 1.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Ad compescendam eorum licentiam qui, postquam se Religioni addixerunt, variis exquisitisque rationibus, ad saeculum redire contendunt, nos convenit admodum esse intentos. Hoc in numero nonnullos professores Ordinis fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum, in partibus Indiarum tam del Perù quam novae Hispaniae, ponendos esse, non sine gravi animi nostri molestia accepimus; illi etenim, habitu eorum regulari dimisso et saeculari reassumpto, ex partibus praefatis ad regna Hispaniarum revertuntur; quae res apud Indos ad fidem catholicam conversos maximum affert scandalum; inspiciunt enim plerosque ex eis, qui in habitu humilitatis Altissimo famulantur, illo dimisso, negotiis saecularibus ac congerendis pecuniis admodum esse intentos, et, lucri cupiditate, Religionis iugum, quod suave esse Dominus testatur, directasse; idque apud nos non mediocrem parit admirationem.

Exordium et causa constitutionis edendae.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

LXXXVI.

Dispositio de
qua in rubrica.

§ 1. Huic igitur incommodo, ex quo per horum virorum ¹ pervenit scandalum, presenti remedio occurrendum esse existimantes, commissariis delegatis a generali ministro seu commissario generali ultramontano dicti Ordinis, seu quavis auctoritate in fratres eiusdem Ordinis praedito, eos, quos, habitu regulari dimisso, ad saeculum rediisse, etiam praetextu litterarum apostolicarum, recognoverit, ex partibus Indiarum expellendi, et ad domos in quibus professi fuerunt, litteris apostolicis per subreptionem vel obreptionem obtentis non obstantibus, revocandi, ac ad illas reducendi, ac in eosdem, tamquam Religionis desertores, iuxta eorum excessus et delicta eorumque regularia instituta, animadvertendi, aliaque circa praemissa exequendi licentiam et facultatem, apostolica auctoritate, tenore praesentium, concedimus.

Clausulae.

§ 2. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fulgentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari ac definiri debere; irritumque et inane decernimus, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio
contrariorum.

§ 3. Non obstantibus quibusvis litteris apostolicis ad eorum favorem, sub quibuscumque sententiis et poenis, in contrarium concessis, quibus omnibus, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIV maii MDLXXVIII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 14 maii 1578, pontif. anno VI.

¹ Forte ex quo plurimorum (R. T.).

De munere et electione praelatorum congregationis S. Bernardi in Italia monachorum Ordinis Cisterciensis regularis Observantiae ¹.

Gregorius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Romanus Pontifex, ex commissio sibi desuper apostolicae servitutis officio, circa felicem statum ecclesiarum et monasteriorum ac piorum locorum omnium ex visceribus caritatis intendens, ea, per quae ecclesiae, monasteria et loca ipsa, cum Dei honore, in spiritualibus et temporalibus, salubribus proficiant incrementis, ac sublatis dissensionum discordiarumque fomentis et aliis contrariis quibuslibet, in eis regularis observantia divinusque cultus inviolabiliter observetur, personaeque religiosae, sub suavi Religionis iugo, in pace et pietatis mansuetudine, Altissimo vota reddere, et fructus in Dei Ecclesia proferre valeant ampliores, ac christifidelium animarum saluti consulatur, statuit et ordinat, et iam desuper statuta et ordinata approbat et confirmat, aliaque facit et disponit, prout, pensatis circumstantiis universis, id conspexit in Domino salubriter expedire.

Petitio cardinalis Moroni protectoris circa mutationem capituli generalis et electionem praelatorum.

§ 1. Sane venerabilis frater noster Ioannes episcopus Ostiensis cardinalis Moronus nuncupatus nobis nuper exposuit quod, licet olim salubri, ut tunc sperabatur, consilio, de capitulis per abbates, praelatos et conventus monasteriorum Cisterciensis Ordinis, congregationis S. Bernardi in Italia, Tusciae et Lombardiae provinciarum insimul unitarum, regularis Observantiae, statuto ad id loco et tempore, quotannis celebrandis, lata decreta, etiam apostolica auctoritate per felicis recorda-

¹ Congregationem istam erexit Alex. VI, ut in eius constit. x, *Plantatus*, tom. v, pag. 371.

tionis Alexandrum VI et Iulium II, Romanos Pontifices praedecessores nostros, confirmata fuerint, longe tamen aliter evenire; et cum ubique pauci vix reperiantur ad dignitates et officia ac illis ingruentia munera rite obeunda sufficientes et idonei, nihilominus plerosque nullius meriti et inhabiles monachos, inter frequentes capitulorum huiusmodi celebrationes et crebras inde provenientes dignitatum et officiorum ac munerum attributiones et translationes, illas, hac opportunitate dumtaxat sibi patefacta, ambire, et ad illas administrandas, non mediocri totius universitatis et congregationis huiusmodi discrimine et dedecore, pervenire; immensis praeterea sumptibus, qui pro continenter commigrantium in haec capitula annua delectarum personarum viatico suppeditantur, rem familiarem monasteriorum praedictorum exhauriri multiplici haecenus documento compertum est; et sicut ipsius congregationis decreta et statuta, quae perpetuam illius universitatis utilitatem continent, immutata manere, et omni peraeque tempore observari, similiter illa, quae aut usus coarguit, aut status ipsius Ordinis inutilia fecit vel ostendit, pro rerum et temporum conditione, meliorem accipere formam, et prout conducit, illa accommodari convenit. Ac propterea dictus Ioannes episcopus et cardinalis, qui totius Cisterciensis Ordinis protector existit, re mature perspecta, ac ex novissima monasteriorum et locorum eiusdem congregationis de mandato nostro facta visitatione, de illorum et personarum in eis residentium statu debite informatus, tam capitulorum huiusmodi celebrationem differri, quam de nonnullis aliis ipsius congregationis ordinationibus convenienter et ex utilitate communi statui summopere desiderat. Quare idem Ioannes episcopus et cardinalis nobis humiliter supplicavit quatenus in praemissis

Bull. Rom. Vol. VIII.

29

opportuna providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 2. Nos igitur, qui cunctarum, praesertim religiosarum, personarum pacem, quietem ac salubrem directionem sinceris exoptamus affectibus, huiusmodi supplicationibus inclinati, ut deinceps capitulum praedictum singulo quoque triennio tantum, in loco ubi singulis annis celebrari antea consueverat, celebrari.

Pontificis Iulio dictum capitulum celebrandi quolibet triennio;

§ 3. Et ne dilatio temporis huiusmodi efficiat quod assumpti ad novas dignitates, arbitrio suo, non servatis constitutionibus, res et negotia dictae congregationis illiusque monasteriorum administrent, singulis annis, loco capituli annuatim celebrari antea soliti, visitatores destinari.

Visitatoresque singulis annis destinandi;

§ 4. Ac quod socii praelati, discreti nuncupati, unus videlicet, isque sacerdos, pro quolibet monasterio per sortes, sine fraude, ac servatis solemnitatibus in novis desuper conficiendis et renovandis constitutionibus, eligi, et ex consuetudine per bursas monasteriorum, ad arbitrium patrum regiminis, distribui. Ad fraudes autem in sortibus ponendis illisque distribuendis contingentes evitandas, superiores utriusque provinciae praedictarum, et anno in quo capitulum celebrandum fuerit, omnes monachos vocales in eodem monasterio, in quo eligendi sunt discreti, infra totam dominicam Septuagesimae distribuere, dictasque distributiones ad singula monasteria, ad hoc ut a praelatis illorum monasteriorum, pro extrahendis postea, in una ex tribus proximis feriis Paschatis Sanctissimae Resurrectionis, ex eis discretis, qui sacerdotes vocales existant, ad capituli celebrationem mittendis, imburseantur, mittere; sin autem in aliquo monasterio quatuor sacerdotes vocales ut supra reperti non fuerint, unus vel plures, prout opus fuerit, ad supplendum talem numerum, ex alio viciniore monasterio, in quo ultra quatuor extiterint,

Discretos ut hic eligendi;

assumi, et imbursatio in ipso monasterio, praesentibus et intervenientibus pro veritatis testimonio ceteris aliis in illo monasterio commorantibus, inter quos saltem quatuor sacerdotes interveniant ex alio monasterio vocandi, si in eo haberi non poterunt, fieri; sicque electi discreti ad capitulum accessuri, litteras testimoniales fidem facientes de legitima eorum electione, ab omnibus sacerdotibus, seu saltem a quatuor eorum, qui intervenerint electioni, omni invidia et malevolentia cessantibus, sub utriusque vocis per sexennium privatione, omnino, nisi aliqua iusta de causa, patribus capitularibus notificanda et ab eis iudicanda, recusarent, subscribendas, et coram praelato, statim secuta electione, subscriptas, aliter sine litteris huiusmodi ad capitulum non admittendi, secum deferre et habere; ac comitia deinde capitularia tertia dominica post Pascha Resurrectionis huiusmodi celebrari. Ad dictum autem capitulum visitatores et singuli praelati monasteriorum seu locorum, cum suo discreto ut praefertur electo, accedere.

Praesidentem
etiam totius
congregat. co-
pit. consti-
tuendi;

§ 5. Praesidens autem, aetate non minor annis trigintaquinque, qui per decennium sacerdotis officio functus fuerit, et non minus sexennio in praelaturis honorifice se gesserit, qui etiam per definitores praelatus alicuius monasterii provinciae in qua regimen commoratur, videlicet pro provincia Tusciae in partibus Florentiae, et pro provincia Lombardiae in partibus Mediolani, auctoritatem, tam in spiritualibus quam in temporalibus, in omnibus monasteriis dictae congregationis, et tam in capitibus quam in membris habiturus super huiusmodi congregatione similiter, eligatur, eligi; et dictus praesidens omnes praelatos dictae congregationis pro emergentibus causis intra suum triennium convocare, et omnia utilia universae congregationi, de consensu maio-

ris partis, assistentibus etiam visitoribus, decernere debeat; ac in regimine utriusque provinciae quoties, ubicumque ipse praesidens interfuerit, si quid agendum erit, ipse idem, licet ex ea provincia non existat, nihilominus assistat et vocem habeat, et tamquam caput universae congregationis monachos de loco ad locum mutare, et ex provincia ad provinciam, legitimis intervenientibus causis, auctoritate etiam propria, mittere possit; illosque sic mutatos et mittendos superiores locorum perinde recipere, ac si a definitoribus factum foret, teneantur; ipsique soli praesidenti ad Romanam Curiam, etiam non habita a regimine licentia, sed tantum notificato prius suo recessu, accedendi sit auctoritas; et singulis annis cum visitoribus ad visitationem se conferre, etiam causas terminare ac decidere, necnon, congregatis omnibus capitularibus aequaliter vocem et suffragium habentibus, ordinem consuetum omnes officiales et se ipsum absolvendi servare debeat.

§ 6. Et si praedictum praesidentem intra suum triennium decedere contingat, alius praesidens in illius locum, cum simili potestate, ad proxime futurum usque capitulum tunc duraturus, per duodecim patres regiminis utriusque provinciae insimul congregatos, et de consensu illorum omnium seu saltem octo ex illis, eligi.

§ 7. Praeterea duo scrutatores, qui vota scripta in schedulis singulorum vocalium de definitoribus eligendis aperiant, et super illis scrutinium faciant, praestito prius coram omnibus iuramento de veritate referenda et servanda fideliter, pro qualibet provincia, iuxta solitum, ab omnibus capitularibus eligi, qui casu quo fefellerint, ipso facto excommunicationis sententiam, a qua non nisi in mortis articulo a praesidente vel ab eo, cui ipse praesidens suam auctoritatem subdelegaverit, absolvi possint, in foro conscientiae incur-

Eoque infra
triennium de-
cedente, alium
eius loco, us-
que ad capitu-
lum, sufficiens.

Scrutatores
duos cum fa-
cultate hic e-
nunciata depu-
tandi;

rant. Et si fraus manifesta erit et probata, sint etiam privati in perpetuum voce activa et passiva, et inhabiles ad quaecumque officia exercenda, nisi ex dispensatione apostolica et de consensu definitorum aliter fuerit decretum. Ipsique scrutatores utriusque provinciae insimul schedulas ipsas, ut legitime adnotentur definitores videre debeant; et si ipsi scrutatores in aliquam fraudem invicem consenserint, eandem poenam incurrant.

Definitores
septem pro qua-
libet provincia
eligendi.

§ 8. Praeterea, septem definitores per schedulas, pro qualibet provincia, ab unoquoque vocale, ut moris est, sigillatas prius sigillo praesidentis, et subscriptas a duobus senioribus maioribus, qui assisterint, ut recognoscantur, in quibus schedulis nomina omnium vocalium habeantur, ex quibus nomina illorum, qui in illo capitulo praelati accesserint, signata sint in margine paginae signo crucis, et ex ipsis signatis eligi et relinquere in dictis schedulis ad minus quinque, et reliqui duo, numerum septenarium conficientes, pro definitoribus cuiusque provinciae, arbitrio et secundum conscientiam eligentium, eligi; et si aliqua ex illis schedulis a scrutatoribus reperta fuerit non habens septem nomina relictas pro definitoribus, et non fuerint in ea quinque signati dicto signo crucis, schedula illa pro nulla habeatur, et ut invalida reiiciatur, ita etiam quod nullus in sui favorem votum dare aut se ipsum eligere possit.

Qui definitores
praesidentem
capituli ex
se ipsis eligi
curent;

§ 9. Utque electiones faciendae a definitoribus mature et considerate et non casualiter fiant, in primis praedicti definitores unum ex ipsis praesidentem capituli, qui tamen non sit illius provinciae, in qua capitulum tunc celebratur, aetatis et qualitis in praesidente triennali supradicto requisitae, eligere, ut si contingat postea illum eligi in praesidentem triennalem, nulla in electione occurrat alia inquisitio.

§ 10. Et deinde in isto primo capitulo, pro qualibet provincia, tot sacerdotes quot sunt praelaturae in provincia, et, ultra, alios sacerdotes quatuor habiles ad praelaturam exercendam approbare debeant, qui etiam ad visitoris maioris officium similiter approbati intelligantur; quodque ii tantum ad praelaturam et ad visitoris maioris officium approbentur, qui officia minora digne, gradatim, saltem biennio in quolibet officio, fideliter exercuerint; semel autem approbati, semper habiles intelligantur.

Et in primo
capitulo, in qua-
libet provincia
tot approbati
sacerdotes quot
sunt praelatu-
rae et alios qua-
tuor.

§ 11. In futuris vero capitulis, numero approbatorum, per obitum aut ratione perpetrati per aliquem delicti privationem, deficiente, et non aliter, alii in illorum locum approbentur. Ita quod semper numerus quatuor tantum extra praelaturas a quolibet capitulo habeatur.

Deficiente
quo approbato-
rum numero,
alii in futuris
capitulis suffi-
ciantur.

§ 12. Et si intra triennium aliquem praelatorum decedere, vel a visitoribus vel a capitulo ob aliqua demerita privari contigerit, alius extra numerum approbatorum assumi minime possit; aliterque facta, irrita sit et nulla et a capitulo non recipiatur, electio; necnon talem praelaturam acceptans, se non probatum nec in electione sua fuisse probatam formam electionis supra traditam sciens, ipso iure utraque voce per decennium privatus censeatur, sua electione huiusmodi propterea nulla et invalida remanente.

Praelato in-
fra triennium
decedente vel
privato, alius
de numero ap-
probatorum eli-
gatur.

§ 13. Ex illis autem approbatis et prius publicatis definitores provinciarum, praelatos et visitatores maiores per schedulas, ut moris est, eligere.

Ex eisdem
definitores et
visitatores eli-
gantur.

§ 14. Praesidens vero triennalis a definitoribus utriusque provinciae, seu saltem a decem ex ipsis, per suffragia fabricum, eligi, et nullus praelatus eodem tempore et anno, praeterquam in isto primo capitulo, approbati et eligi. Itemque praefati definitores omnimodam auctoritatem habeant super tota congregatione.

Praesidensque
a definitoribus
eligatur.

§ 15. Ita quod ab eorum sententiis ne-
mini appellare liceat, quinimmo eorum
decretis et terminationibus, quorum acta
per scribam deputatum in libro perpetuo
servando a praedicto praesidente pro tem-
pore existente adnotentur, omnes acquie-
scere teneantur, ipsorum tamen officio
ultra decem dies minime, nec minus quin-
que duraturo.

§ 16. Ac iidem in isto primo capitulo
taxam viatici pro praesidente ordinare.

§ 17. Necnon duos ex qualibet provin-
cia praelatos, qui infra sex menses con-
stitutiones et reformationes ipsius con-
gregationis, quae necessariae fuerint, ex
antiquis et novis colligere, illasque ad
praedictum Ioannem episcopum et cardina-
lem, apostolica auctoritate postea con-
firmandas aut reiiciendas, mittere, et post-
quam confirmatae fuerint, typis cum prae-
sentibus litteris excudi, et ab omnibus et
singulis praedictae congregationis perso-
nis inviolabiliter observari, nec in poste-
rum quidquam desuper, maxime in his,
quae statum publicum ipsius congrega-
tionis concernunt, immutari debeant, eli-
gere.

§ 18. In faciendis autem electionibus
capitularium, scrutatorum, definitorum,
visitatorum, praelatorum et praesidentis,
quoniam difficillimum est et quasi impos-
sibile foret votum aliquando non commu-
nicari, liceat unicuique, pro exoneratione
suae conscientiae, ante votum suum fe-
rendum, aliquem magis instructum con-
sulere, et per modum informationis et
consilii vocem suam, si ita videbitur, ac-
commodare, absque alicuius censurae aut
poenarum incursu.

§ 19. Quatuor autem visitatores, duo
ex una provincia et duo ex altera, eligi,
ac maiores professione tantum ex ipsis
visitatoribus vocem capitularem habere,
qui maiores quolibet, non autem illo quo
capitulum generale celebratum fuerit,

anno, de mense maii, assumpto praesi-
dente et, pro scriba, visitatore minore il-
lius provinciae, cuius fuerit praesidens,
sese ad visitandum monasteria dictae con-
gregationis, cum eadem quam habet ab-
bas Cistercii et alii quatuor primi abbates
dicti Ordinis, auctoritate, conferre, ac
illorum visitatio singulis vicibus per totum
mensem iunii absolvi.

§ 20. Acta autem visitationis, quae fa-
cta fuerint in duobus annis praecedenti-
bus, singula ad capitulum generale cele-
brandum, ut etiam ipsi visitatores ratio-
nem illorum visitationis reddere possint,
deferri debeant.

§ 21. Et si contigerit praelatum aliquem
privari suo officio, unus vicarius tantum
a visitatoribus, usquequo a patribus regi-
minis illius provinciae alter ex probatis
praelatus in illius locum eligatur, eligi.

§ 22. Electiones autem minores, vide-
licet aliquorum officialium, praelaturis ex-
ceptis in causa privationis huiusmodi, ab
ipsis visitatoribus fieri.

§ 23. Moniales a visitatoribus illius
provinciae, cuius erunt, visitari, et in il-
larum monasteriis confessores, prout opus
fuerit, per triennium deputari, dictoque
triennio elapso, in aliud triennium proro-
gari, ita tamen quod, quamdiu confesso-
res extiterint, neque praelaturam exer-
cere, neque inter patres regiminis adnu-
merari possint, eligi.

§ 24. Praelatus autem neque ab ipsis vi-
sitoribus neque a definitibus, nisi ob
notoria demerita, et seu ob incursum ali-
cuius ex infrascriptis erroribus, videlicet,
in divinarum officiorum et missarum ce-
lebratione notabili negligentia; et ecclesiae
sibi commissae, ita quod eius culpa horae
canonicae et alia divina officia non reci-
tentur, semel saltem a visitatoribus desu-
per admonitus, neglectu; aut de haeresis

1 Hoc revocavit idem Pontifex in sua constitu-
tione, quam quia nihil praesenti adiungit, omisi.

Acta visita-
tionis ad capi-
tulum referan-
tur.

Praelato ali-
quo privato,
vicarius depu-
tatur usque-
quo etc.

Electiones mi-
nores permil-
luntur visitato-
ribus.

Visitationes
que monialium,
et deputatio
confessorum 1.

Praelati quan-
do possint a vi-
sitoribus vel
definitibus de-
poni.

incursu vel suspitione vehementi, necnon
pro falsi testimonii aut calumniae, detra-
ctionis crimine convicto, aut iudicum
et principum saecularium vel non habentium
iurisdictionem super congregatione
et Ordine, ad impediendum Ordinis ob-
servationes et tuenda sua crimina, implo-
ratione et refugio petito; vel contagione
carnis, ordine iuris prius servato, verifi-
cata; aut enormium suorum subditorum
criminum notabili post praecedentem
monitionem dissimulatione; vel blasphemiae
et percussione consuetudine; vel
bonorum monasterii notabili dissipatione
et contemptu; seu libelli infamatorii edi-
tione vel scriptura; necnon mercaturarum
propriarum exercitio; ac notabili absen-
tia aut non residentia in monasterio cum
commissio sibi grege, sine superiorum
permissione, monitione etiam praee-
dente. Ex quibus omnibus casibus priva-
tus, amplius, nisi a capitulo et tunc visa
eius humiliatione, approbati debeat; nec
praeter hos casus privari vel amoveri, nisi
eum ad maiorem dignitatem, ob super-
venientem alicuius mortem, assumendi
causa, non possit.

Et ultra trien-
nium confir-
mari.

§ 25. Ac non modo triennium eidem
monasterio integrum praesse, sed si ad-
ministratio eius laudabilis in eo triennio
reperta fuerit et utilis suo monasterio, a
capitulo in eodem monasterio per aliud
triennium confirmari possit; quod quidem
institutum initium a proximo futuro ca-
pitulo, nulla adhibita temporis praeteriti
neque praelaturarum antea obtentorum
consideratione, sumere.

Et a praela-
tura postea va-
care.

§ 26. Talis autem per sexennium mo-
nasterio praefectus, tempore sex annorum
a praelatura illius monasterii elapso, per
triennium tantum vacare, et postea de
novo eidem monasterio praefici valeat.

Regimen u-
triusque provin-
ciae in quibus

§ 27. Regimen vero utriusque provin-
ciae praedictarum de uno capitulo ad
aliud spectet, prout in nostris reforma-

tione et divisione, per quam capitulo di-
ctae congregationis licentiam et faculta-
tem concessimus ut duo regimina singulis
annis constituat, quorum unum Lombardiae,
alterum vero Tusciae provinciis
praesit, et quorum quodlibet sex monachis
constet, in hunc videlicet modum, ut quan-
do praesidens, qui eligitur, erit ex provin-
ciae Lombardiae, tunc regimen ipsius provin-
ciae Lombardiae consistat ex dicto
praesidente et duobus visitatoribus Lom-
bardiae, necnon tribus abbatibus etiam
Lombardis a capitulo nominandis; regi-
men vero Tusciae eo anno sit penes ab-
batem monasterii Septimi dicti Ordinis,
Florentinae dioecesis, ac duos visitatores
Tuscos, necnon tres abbates etiam Tuscos
a capitulo pariter nominandos. Cum vero
contigerit praesidentem eligi unum ex
provincia Tusciae, tunc regimen illius
provinciae sit penes ipsum praesidentem,
ac duos visitatores Tuscos, necnon tres
alios abbates etiam Tuscos a capitulo, ut
supra, constituendos. Regimen vero provin-
ciae Lombardiae eo anno habeant ab-
bas Claravallensis Mediolanensis, et duo
visitatores Lombardi, necnon tres alii
praelati, etiam Lombardi, a capitulo, ut
praefertur, eligendi. In quorum omnium
electione forma in eligendis dictae con-
gregationis praelatis observari solita om-
nino observetur, et superiores electi ultra
triennium non durent; et si contingeret
unum ex superioribus electis, suo durante
officio, decedere, et alium in eius locum
subrogatum in proximo sequenti capitulo
confirmari seu de novo eligi, declaravi-
mus tempus triennii ad obtinendas prae-
laturas concessi, non a die subrogationis,
sed a die confirmationis seu electionis in
capitulo generali factae incipere debere.

§ 28. Et acta omnia dictorum patrum
regiminis, fideliter a scriba notata, ad
capitulum in libro deputato deferantur.

§ 29. Et si contigerit aliquem commen-

praelatis de ca-
pitulo ad capi-
tulum consistat

Etiam acta
capitulum
deferantur

Monasteria

reformatum, vi-
cinali provin-
ciae annexa
censeantur.

datarium monasteriorum Ordinis prae-
dicti monasterium sibi commendatum re-
formare, et mensas peculiares et separa-
tas in bonis assignare per litteras aposto-
licas, iuxta consuetudinem congregationis,
taliam monasteria sub regulari observantia
esse per totam Italiam praedictae congrega-
tionis, et annexa provinciae viciniori
censeantur, prout in litteris Alexandri et
Iulii praedecessorum praedictorum desuper
confectis continetur.

Praelati Ci-
stellii et Boni-
solatii sint pro-
prie abbates
cum iurisdic-
tione solita.

§ 30. Ac quod praelati Cistelli et Bo-
nisolatii ad capitulum cum discreto ac-
cedere, ut moris est. Et quamquam sint
monasteria subiecta abbati dicti monaste-
rii Septimi, nihilominus etiam ipsi abba-
tes, cum iurisdictione solita et consueta
ceteris abbatibus vocari, et illis per de-
finitores in primo celebrando capitulo,
pro monachorum in eis existentium faci-
liori sustentatione, et ne divinus cultus
in eis negligatur, bona aliqua, ex dicto
monasterio Septimi, per ipsos Cistelli et
Bonisolatii praelatos ad instar aliorum
praelatorum eiusdem congregationis re-
genda et gubernanda assignare debeant;
ac eisdem monasteriis Cistelli et Boniso-
latii, idem pro tempore existens abbas
dicti monasterii Septimi in spiritualibus
tantum praesse, et in Septimi huiusmodi
monasterio residere teneatur.

Prior Mori-
mundi titulo ab-
batia utatur.

§ 31. Liceatque priori nunc et pro
tempore existenti monasterii Morimundi
eiusdem congregationis, cuius titulus ab-
batialis, per bonorum illius mensae abba-
tialis per piae memoriae Pium Papam IV.
etiam praedecessorem nostrum, hospitali
maiori Mediolanensi, suppresso dicto ti-
tulo abbatiali applicatae separationem a
mensa monachis assignata factam, vacat,
et in quo studium existit, ac in eo novi-
tium ab abbate benedicendi ad professio-
nem admittuntur, titulo abbatis monacho-
rum sui monasterii et suae mensae uti,
apostolica auctoritate, tenore praesentium,
statuimus et ordinamus.

§ 32. Ad haec, litteris piae memoriae
Alexandri VI et Leonis ac Iulii II, per
quas inter alia voluerunt quod monachus
professus unius monasterii intelligatur
professus aliorum monasteriorum dictae
congregationis, et professus unius pro-
vinciae non possit ad aliam provinciam,
nisi ob demerita vel ex gratia, transmitti;
et procuratores in Curia ad capitulum
tamquam praelati accedere, ibique vocem
activam et passivam, quatenus per patres
definitores decretum ita foret, habere
possint; ac privilegia et indulta in suo ro-
bore remanere, et omnibus monasteriis
communia esse, aequalitasque in negociis
provinciarum administrandis servari de-
beat.

§ 33. Necnon recolendae memoriae
Leonis decimi, similiter praedecessoris no-
stri, per quas quod nullis dictae congrega-
tionis personis, sub excommunicationis
latae sententiae, ac inhabilitatis ad vo-
cem activam et passivam, necnon ea
quam fugitivi ex dicta congregatione,
iuxta illius instituta et Sedis Apostolicae
ordinationem, incurrunt, poenis ipso facto,
si contravenirent, incurrendis, districte
praecipiendo mandavit ne de cetero quis-
piam eorum, per se vel alium seu alios,
directe vel indirecte, quovis quaesito co-
lore, quodvis ex his, quae circa dictae
congregationis et illius locorum regimen
et bene vivendi normam, sive per dic-
tam Sedem sive per generale capitulum
congregationis eiusdem, provide essent
disposita et disponentur in posterum,
impugnare quoquomodo praesumeret;
et si quae controversiae inter eos, dum
capitulum generale huiusmodi celebra-
retur, pro tempore suscitarentur, per
illius capituli definitores; si vero extra
capitulum orirentur, per praesidem et vi-
sitatores dictae congregationis, qui pro
tempore forent, componi eas et termi-
nari libere permetterent, et dictorum de-

Constitutiones
Alexandri VI
et Iulii II con-
firmantur.

Constitutio
Leonis X appro-
batur.

finitorum ac praesidentis ac visitorum
decreta et ordinationes desuper facienda
inviolabiliter observarent.

Constitutio
Pauli III inno-
vatur.

§ 34. Postremo, sanctae memoriae Pauli
tertii, itidem praedecessoris nostri, per
quas statuit quod de cetero omnes et
singuli praelati et superiores, ac etiam
dictae congregationis monachi, cuiuscum-
que gradus existentes, qui bona seu fruc-
tus monasteriorum congregationis huius-
modi sibi sub quocumque praetextu, sine
ipsius generalis capituli expressa vel
omnium definitorum huiusmodi congrega-
tionis licentia, usurpare praesumerent,
ultra poenas et censuras in tales per re-
gularia instituta Ordinis et congregatio-
nis huiusmodi latas, regimine et admi-
nistratione omnium praelaturarum et of-
ficiorum Ordinis et congregationis prae-
dictorum, ac voce activa et passiva eo
ipso privati, et ad illa et alia quaecum-
que praelaturas et officia in posterum
habenda et exercenda perpetuo inhabiles
censerentur. Quodque ipsi praelati et su-
periores eorum monachis de victu et ve-
stitu ac aliis necessariis iuxta eadem in-
stituta providere, ipsosque monachos et
alios eorum subditos errantes corrigere,
ac singuli eorum de gestis et admini-
stratis per eos visitoribus dictae con-
gregationis seu deputatis ab eis rationem
reddere tenerentur; necnon monasteria
monialium, nisi illarum confessores per
ipsius congregationis definitores pro tem-
pore existentes deputati forent, ingredi,
ac cum ipsis monialibus conversari ne-
quirent; ac electiones praelatorum et
superiorum eorumdem, rite et sine am-
bitione ac corruptela, celebrarentur; nec
in huiusmodi electionibus libertas quo-
quomodo, directe vel indirecte, impedi-
retur, sed unienique animi sui senten-
tiam exprimere liceret, robur apostolicae
confirmationis adiecimus.

§ 35. Postremo, dictis definitibus

creandi tres titulos abbatiales ex una-
quaque provincia, pro illis distribuendis
inter senes et inhabiles effectos ob ma-
turam eorum aetatem, nominandos, quo-
rumdam locorum annexorum aliis mo-
nasteriis maioribus dictae congregationis.
Et abbates titulares huiusmodi privilegiis
aliorum abbatum gaudeant, sed vocem
capitularem non habeant, et locum suum
teneant post praelatum illius loci, in quo
resederint, et servitus ac honor debitus
illis exhibeatur. De quibus titulis abba-
tialibus unus servetur et detur illi, qui
fuerit electus visitor maior dictarum
provinciarum, qui visitor, non tituli
abbatialis sed visitoratus causa et re-
spectu, ad capitulum accedat sicut antea,
absque tamen socio discreto, sed tantum
retineat huiusmodi dignitatem maioris
honoris causa et ad conservandum dicti
Ordinis decus, licentiam et facultatem
concedimus ac impartimur.

§ 36. Decernentes quod causarum seu
quaestionum et differentiarum, quae non
fuerint notae in novissima visitatione, de
mandato praefati Ioannis episcopi et car-
dinalis, apostolica tamen auctoritate, per
praesidentem dictae congregationis facta,
et in proximo futuro capitulo non dete-
gantur et iustificatae non fuerint, nulla
in posterum ratio habeatur, sed de eis ac
rebus, elapsis annis, praeteritis censi
impositum perpetuum silentium, ad ef-
fectum post celebrationem capituli pro-
xime futuri nemini liceat impropere
alicui defectus praeteritos verbo vel in
scriptis, sub poena excommunicationis
latae sententiae, a qua non nisi per Sedem
praedictam et praeterquam in mortis ar-
ticulo absolvi possit, et privationis utrius-
que vocis per decennium; quae vero co-
gnitae fuerint et punitae in dicta visita-
tione, et quae forsitan cognoscantur et pu-
niantur, in proximo capitulo observentur;
sed nulli liceat eas alteri impropere sub

Impositio per-
petui silentii
circa quaestio-
nes omnes non
detegendas in
futuro capitulo.

eisdem poenis: teneanturque praelati intimare monachis suis ut si quis aliquam adversus quempiam habeat querelam, notificet capitulo proxime celebrando, alioquin amplius non audiat, et silentium imponatur, sub eisdem poenis, finito capitulo ordinario.

Deputatio executio huius bullae.

§ 37. Quocirca dilectis filiis Curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori, et venerabilium fratrum nostrorum Mediolanensis ac Florentinensis archiepiscoporum in spiritualibus vicariis generalibus, per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando expedierit, solemniter publicantes, faciant easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque inviolabiliter observari, contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo.

Derogatio contrariarum.

§ 38. Non obstantibus similis memoriae Bonifacii Papae octavi, pariter praedecessoris nostri, illa praesertim qua, inter alia, cavetur ne quis extra suas civitatem et dioecesim, nisi in certis exceptis casibus, et in illis ultra unam diaetam a fine suae dioecesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices a Sede praedicta deputati, extra civitatem et dioecesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere audeant vel praesumant, et de duabus diaetis in concilio generali edita, dummodo ultra tres diaetas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, ac aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; necnon Ordinis et monasteriorum ac locorum huiusmodi, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis Ordini et monasteriis ac locis praedictis, illorumque

abbatibus, prioribus, praelatis ac aliis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et efficacissimis ac insolitis, clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, in genere vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis et innovatis; quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, et qualibet alia dictae Sedis indulgentia, generali vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per quam praesentibus non expressam vel totaliter non insertam, effectus huiusmodi gratiae impediri valeat quomodolibet vel differri, et de qua cuiusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Nulli ergo omnino etc.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, decimo kalendas iunii, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 23 maii 1578, pontif. anno VII.

LXXXVII.

Confirmatio nonnullorum statutorum et ordinationum monachorum congregationis S. Hieronymi regni Portugalliae circa electionem provincialis, priorum ac aliorum officialium etc. 1.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

In communi pastoralis regiminis cura, quam meritis licet imparibus, divina dispositione sustinemus, ad ea, quae ad quietem religiosarum personarum et earundem salubrem statum conservandum, regularisque disciplinae sinceram observantiam custodiendam pertinent, animi libenter convertimus, et quae optima ratione pieque ac sancte, nobis praesertim mandantibus, sunt instituta, ut firma perpetuo et illibata permaneant, nostrae auctoritatis robur adiicimus.

Facti series.

§ 1. Exponi siquidem nobis fecerunt dilecti filii Alvarus de Oliventia et Paulus Visiensis, religiosi congregationis et Ordinis monachorum et heremitarum Sancti Hieronymi regni Portugalliae, suo et dicti Ordinis nomine, quod, licet alias certa quaedam statuta, ordinationes seu reformationes, tam circa provincialis et priorum ac aliorum officialium electionem, officium et auctoritatem, quam circa alia nonnulla ad dictam congregationem et eius personas pertinentia, fuerint promulgata, et per nos auctoritate apostolica confirmata, quia tamen, ad quietiorem eiusdem Ordinis ac Congregationis statum, nonnulla ex illis immutari et corrigi, aliqua etiam addi, alia vero detrahi plurimum pertinere videbatur, nos, huiusmodi negotio nonnullis ex venerabilibus fratribus nostris sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus demandato, eoque per ipsos diu lateque discusso, tandem facta nobis

per eos relatione, comperimus, ad eorum regulare institutum conservandum, cultumque divinum augendum, plurimum cum Domino posse conferre statuta et ordinationes huiusmodi.

Electio provincialis.

§ 2. In primis, quod electio novi provincialis fiat in capitulo provinciali, legitime iuxta Ordinis statuta congregato, et a patribus vocem habentibus in dicto capitulo de more et ex sacri concilii decretis, et absentium voces non suppleantur.

Munus provincialis electi.

§ 3. Novus provincialis, ubi primum fuerit canonice electus, factis caeremoniis, et consuetis solemnitatibus servatis, intelligatur confirmatus, eique debita reverentia et obedientia exhibeatur, qui cum diffinitoribus capituli visitet vitam et regimen provincialis praeteriti, eumque, iuxta ipsius actiones fide dignorum probatas testimoniis, absolvat vel condemnet, prout Ordinis constitutiones decernunt; inde deveniat ad electiones priorum et vicariorum monasteriorum, cum diffinitoribus et procuratoribus monasteriorum, sed ante priores et vicarii praeteriti resignent coram capitulo eorum officia de more provinciae.

Prior monasterii de Bethlehem.

§ 4. Priormonasterii de Bethlehem ante alios priores eligatur, et primum locum habeat in capitulo, et extra post provinciale.

Socius provincialis.

§ 5. Socius provincialis eligatur ab ipso provinciali, diffinitoribus et procuratoribus monasteriorum; qui, si longa infirmitate impeditur, aut mori contigerit ante capitulum, eligatur alius a provinciali et diffinitoribus tantum.

Priorum et vicariorum electio extra tempus capituli.

§ 6. Si prior aut vicarius alicuius monasterii extra tempus capituli e vita decesserit, provincialis, cum religiosis tantum dicti monasterii vocem habentibus, alium eligat; cetera negotia in capitulo pertractanda, sive personas sive monasteria tangant, etiam ad morum correctionem pertinentia, a provinciali et diffini-

toribus expediantur, absque eo quod ceteri capitulares religiosi se intromittant.

Visitatio monasteriorum. § 7. Expedito capitulo, provincialis et socius monasteria omnia, tam in capite quam in membris, inquirendo de vita et moribus religiosorum, de statu monasteriorum toties quoties ei necessarium videbitur, visitare non desinat, et pro expensis visitationis singulo quoque anno monasterium de Bethlehem xx millia realia impendat.

Visitatores. § 8. Visitatores autem, qui in capitulo fieri consueverant, de cetero non fiant, sed provincialis et socius id officium exequantur; finita vero visitatione, dictus provincialis residere possit in monasterio de Bethlehem.

Munus priorum. § 9. Factis prioribus et vicariis in capitulo provinciali, quilibet prior, ut primum prioratus sui officium adeptus fuerit, iuxta Ordinis statuta, cum fratribus suis, omnes officiales de more et iuxta sacri concilii Tridentini praescriptum instituat in suo monasterio.

Tempus provincialatus. § 10. Provincialis iuxta antiqua Ordinis statuta, triennio tantum maneat in provincialatu, quo elapso, congregabit provinciale capitulum in monasterio de Bethlehem, et ibi praesidebit usque ad novi provincialis electionem, qua habita, et novo provinciali canonice electo, ipse renunciabit officio, et administrationis suae rationem novo provinciali et patribus diffinitoribus reddere teneatur.

Servanda in casu infirmitatis aut mortis provincialis. § 11. Provincialis, si in officio provincialatus infirmari et mori contigerit ante praefinitum tempus triennii, registrum, ubi notantur acta provinciae, et sigillum sub fida custodia et clavibus recipiantur et custodiantur, donec per patres diffinitores et priorem loci, in quo casus occurrat, electus fuerit vicarius provinciae, cui per eos electo registrum et sigillum consignentur. Is eandem quam provincialis pro tempore exercere consuevit, in Or-

dine habeat facultatem usque ad provinciale capitulum iuxta Ordinis statuta proxime celebrandum.

Electio procuratoris. § 12. Instante capitulo provinciali, quilibet prior monasterii cum fratribus suis teneat electionem procuratoris ad dictum capitulum mittendi, iuxta antiqua dicti Ordinis statuta.

Electionis modus. § 13. Electio autem teneatur iuxta sacri concilii Tridentini decretum, quo electo, detur ei instrumentum procurationis, subscriptum et signatum a vicario et conventu, ad comparandum in capitulo ad dandam vocem et ad deferenda monasterii negotia.

Causae maiores. § 14. Causae maiores provinciae extra capitulum occurrentes non expediantur provinciali, nisi saltem de duorum diffinitorum consilio et assensu.

Novitiorum educatio. § 15. Novitii educantur in monasteriis de Bethlehem et de Peralonga tantum, et si alibi offerantur, priores monasteriorum cum suis fratribus capitularibus omni tempore, de licentia tamen provincialis, eos recipere et habitum eis dare valeant. Teneantur tamen eos mittere ad monasterium de Bethlehem vel de Peralonga, qui, tempore opportuno, professionem iuxta concilii Tridentini decretum emittant, ut filii tamen locorum, in quibus fuerant recepti, habeant magistrum litteris et moribus ornatum, a quo, praeter sancta exercitia religionis, quotidie instruuntur et exerceantur in grammaticis et cantu ecclesiastico; facta vero professione, in dicto monasterio per biennium tantum maneant, quo elapso, ad loca receptionis eorum mansuri remittantur.

Qui ubicumque fuerint, provinciales obedire tenentur. § 16. Filii monasteriorum licet in monasteriis, in quibus fuerint recepti et pro quibus fuerint professi, manere et vitam ducere possint, et eorum eleemosynae illis monasteriis acquisitae et incorporatae intelligantur, et ita monasteria eorum necessitatibus succurrere teneantur, debe-

ant nihilominus, prout opportunum fuerit, provinciali obedire, si pro tempore etiam aliis monasteriis inservire contigerit, quod provincialis arbitrio reservetur.

Constitutiones quae non obligant. § 17. Constitutiones hactenus a quocumque vel undecumque emanatae, quaeque vel per sanctam Sedem Apostolicam approbatae et confirmatae non fuerint, vel in capitulo, de consensu diffinitorum, priorum, procuratorum et aliorum vocem habentium, recepta non fuerint, fratres ad poenam vel ad culpam obligare non intelligantur.

Decreta Tridentina serventur. § 18. In dictis autem capitulis et in quibuscumque aliis teneatur provincia servare decreta sacri concilii Tridentini.

Statutorum confirmatio. § 19. Nos igitur, qui Religionis huiusmodi et illius astrictarum personarum quarumlibet salubrem directionem sinceris affectamus desideriis, tam Alvarum et Paulum religiosos praedictos, quam provincialem et superiores dicti Ordinis et eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, motu proprio et ex certa scientia, omnia et singula statuta et ordinationes aliaque praemissa, auctoritate apostolica, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, atque illis plenariae et inviolabilis firmitatis apostolicae robor adiicimus; omnesque et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui forsant interverint quomodolibet in eisdem, supplemus, illasque et illa valida et efficacia fuisse, esse atque perpetuo fore, ac suos plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab ipsis provinciali et superioribus ac aliis quibuscumque eidem Ordini Sancti Hieronymi regni Portugalliae

astictis personis, nunc et pro tempore existentibus et futuris, ac aliis omnibus et singulis, quos praemissa quomodolibet concernunt et pro tempore concernent, inviolabiliter perpetuo observari debere; et si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Constitutionis executores. § 20. Quocirca venerabilibus fratribus Emanueli Dalmada Ulixbonensis, et Gaspari Leriensis civitatum episcopis, ac dilecto filio collectori Camerae Apostolicae pro tempore esistenti in regno Portugalliae praedicto per praesentes committimus et mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium vel alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte tam Alvari et Pauli religiosorum praedictorum, quam provincialis et superiorum ac aliarum personarum Ordinis praedicti et eorum quorumlibet fuerint requisiti, solemniter publicantes ac denunciantes, illisque in praemissis efficaciae defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praemissa omnia et singula ab omnibus, ad quos spectat et in futurum spectabit, inviolabiliter observari. Contradictores quoslibet et rebelles et praemissis non parentes, cuiuscumque status, gradus ac conditionis fuerint, per censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio contrariorum. § 21. Non obstantibus praemissis ac felicis recordationis Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo non ultra tres aliquis vigore praesentium ad iudicium trahatur, ac quibusvis constitutionibus et ordinationibus; dictique Ordinis seu congregationis, etiam iuramento,

confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, usibus et naturis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacissimis et insolitis, clausulis, irritantibusque et aliis decretis quomodolibet, etiam iteratis vicibus, etiam per nos et alios Romanos Pontifices praedecessores nostros et Sedem Apostolicam quibusvis personis, cuiuscumque status, gradus, dignitatis, ordinis et conditionis existentibus, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus, etiam de latere legatis, aut alia quacumque mundana vel ecclesiastica dignitate et auctoritate fulgentibus, concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, inserti forent praesentibus, pro sufficienter expressis ac totaliter insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ac latissime derogatum esse volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIV iunii MDLXXVIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 14 iunii 1578, pontif. anno VII.

LXXXVIII.

*Confirmatio statutorum et ordinationum communitatis et comitatus Camerinensis super dotibus et arrediis*¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Decet Romanum Pontificem civitatum

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

insignium Romanae Ecclesiae temporali ditioni subiectarum felici gubernio et conservationi providere. Quod si aliqua ad eum finem maturo consilio statuta sunt, ut illa in mores inducantur, usuque recepta succedentibus temporibus observentur, illis, antea visis et examinatis, apostolicae confirmationis robur adiiciamus.

§ 1. Hinc est quod cum dilecti filii communitas et homines civitatis nostrae Camerinensis, per dilectos filios Herculem Pontium U. I. D. et Camillum Lucarellum, laicos Camerineses, eorum oratores ad nos Sedemque Apostolicam destinatos, exponi nobis nuper fecerint quaedam decreta, statuta et ordinationes super dotibus pactisque et lucris dotalibus, vestibisque et aliis ornamentis nuptiarum mulierum et nobilium puellarum civitatis et comitatus Camerinensis, ac superfluis sumptibus nuptiarum coercendis, in consilio generali dictae civitatis, cum auctoritate et consensu dilecti filii magistri Iulii Sclafenati referendarii nostri, ipsius civitatis gubernatoris, sub nostro et Sedis beneplacito edita et promulgata ac ratificata fuisse, existimantes ea ad publicam utilitatem et commoditatem pertinere, quo illa ad omnium notitiam perveniant, ac ne quisquam illis in futurum temere contravenire audeat vel praesumat, illaque perpetuo ab omnibus observentur, æquum et rationi consonum esse iudicavimus eorundem statutorum et ordinationum tenorem, quem examinari et recognosci fecimus, accurate de verbo ad verbum praesentibus adscribi, qui sequitur et est huiusmodi.

§ 2. Quod in futurum, pro dote et dotis nomine alicuius puellae vel viduae vel alterius cuiuslibet mulieris nubendae dotandaeque, originariae, incolae et habitatricis civitatis Camerinensis, cuiusvis gradus vel conditionis existat, non possit

Facti serie
et causa con-
stitutionis e-
dendae.

Summa dotis
constituendae.

dari, concedi vel promitti, sub quovis quaesito colore vel titulo, directe vel indirecte, ab aliquo, sive habitatore vel incola dictae civitatis, consanguineo seu quacumque parentela coniuncto, vel etiam quavis persona extranea, cuiuscumque gradus, sexus, dignitatis et conditionis existente, ultra et praeter summam florenorum mille monetae currentis ad rationem quadraginta bolendinorum pro quolibet floreno, sive dos consistat in pecunia numerata, sive credita, solutione promissa, sive in aliis bonis stabilibus, mobilibus vel semoventibus, iuribus; extra vero civitatem, etiam in cortinis et comitatu dictae civitatis Camerinensis, similiter, ut supra, pro qualibet dote dari, concedi vel promitti non possit ultra summam florenorum similium trecentorum; sed si aliqua de cortinis et comitatu praedictis acceperit in eius maritum aliquem civem, incolam et habitatorem civitatis Camerinensis, tunc et eo casu dictus civis incola et habitator Camerini possit habere pro dote mulieris comitatensis usque ad summam mille, et non ultra; et versa vice, si quae civis vel habitatrix eiusdem civitatis nuptui tradita fuerit alicui viro comitatensi, possit et valeat dare vel promittere pro dote usque ad summam florenorum quingentorum, et non ultra.

Augmentum
dotis prohibe-
tur.

§ 3. Et ne fiat aliqua fraus contra praesentem ordinationem et statutum, quod summa dotium praedictarum singula singulis referendo, nullo prorsus modo accresci vel augeri possit vel debeat, etiam post magnum vel parvum intervallum, sub quovis quaesito colore vel titulo, directe vel indirecte, etiam ex causa donationis inter vivos, vel causa mortis, etiam legati vel fideicommissi, vel alia quacumque ultima voluntate, vel quocumque alio contractu, pacto vel conventionem, tacita vel expressa, quibusdotes et dotium quantitates praedictae contra huiusmodi or-

dinationes et statuta augerentur, salva semper facultate cuilibet de rebus suis libere disponendi tam inter vivos quam in ultima voluntate, praeterquam in augmentum dotium praedictarum, expresso nomine, titulo vel iure dotium quantitates praedictas excedentium, nec etiam per mediatores amicabiles, impositores, proxenetas vel alias interpositas personas, cuiuslibet gradus, ordinis, dignitatis et conditionis existant; quodque proxenetae, mediatores et interpositae personae inobedientes et contrafacientes puniantur ipso facto eisdem personis¹, quibus tenentur partes principales; et nihilominus in eventum, in quo datum, promissum, conventum, relictum, auctum vel quomodolibet concessum fuerit, pro dotibus huiusmodi et harum nomine, in casibus praedictis, ultra dictas respective summas superius declaratas, datio, promissio, conventio, relictum, augmentum vel alias facta concessio in ea parte quae dictas summas excedit et superat sit ipso iure nulla, inefficax, irrita et inanis, et tam is, qui dedit, promisit, convenit vel quomodolibet concessit dotes huiusmodi, contra tenorem et formam praesentis ordinationis et ultra dictas summas, quam etiam ille, qui illas recepit, acceptavit, convenit sibi vel alteri dari, vel alias sibi quomodolibet deberi praesumpserit, ipso facto incidant, et eorum quilibet incidat in poenam dupli eiusdem quantitatis pecuniarum, rerum vel bonorum dictas summas, ut supra declaratas et taxatas, excedentium, pro parte tertia reverendae Camerae Apostolicae, pro alia tertia communitati Camerini, pro reliqua vero tertia dicto iudici et superiori exequenti, partibus irremissibiliter applicandam; nec non qui contra hanc praesentem ordinationem et statutum directe vel indirecte fecerit aut quomodolibet venire praesumpserit, tamquam bonarum legum et uti-

¹ Legimus poenis (R. T.).

litatis publicae contemptor, omni dignitate magistratus priorum, nec non ordine sive numero consiliariorum eiusdem civitatis, et similiter officiis seu pensionibus, quae singulis annis civibus ex bussulo dari solent, perpetuo privatus existat: ita ut de cetero nec in bussulo priorum, nec consiliariorum maioris publici consilii matricula sive numero, nec officiorum pensionumque bussulo describatur et includatur; descripti vero vel inclusi, deleantur, revocentur, ac pro non scriptis et imbussulatis penitus et omnino habeantur totq tempore vitae suae, etiamsi forte per incuriam vel alias extraherentur tam de bussulo magistratus priorum quam de bussulo officiorum, statim laceretur schedula, sive *polizza*, ut dicunt, et alius ipsius loco incontinenti extrahatur, qui officio sive pensione fruatur.

Pactiones dotales a publico notario scribendae.

§ 4. Et ut undequaque fraudibus, quae contra hanc conditionem fieri vel excogitari possint, quantum possibile est, obviatur, statuitur et ordinatur quod pacta dotalia, pignora, assecurationes, promissiones dotium puellarum, viduarum vel mulierum quarumcumque nubendarum debeant describi et annotari per publicum et authenticum notarium, et in forma authentica instrumentum inter partes per eundem notarium redigi, qui sit de numero collegii Camerinensis, in comitatu vero saltem in matricula notariorum descriptus, alias per testes vel alias scripturas privatas vel publicas facta illorum probatio nulla sit, nulliusque roboris vel momenti; et tamen notarius, qui de dictis pactis et dotalibus conventionibus et concessionibus rogatus fuerit teneatur, infra decem dies a die celebrati contractus computandos, dare notam instrumenti praedicti, cum summario quantitatis dotis conventae et promissae, cancellario et scribae communitatis praedictae, rescribendae in libro publico ad id confecto

manu ipsius notarii, sub poena scutorum ducentorum pro medietate reverendae Camerae, pro alia medietate communitati Camerinensi applicandorum, et insuper sub poena suspensionis ab officio per quinquennium; quod si iterum in eisdem contraverit, etiam notariatus officio perpetuo privatus existat.

§ 5. Et quia in comitatu non potest commodum haberi copia notariorum, sicut in civitate, ne, propter huiusmodi difficultatem, matrimonia impediri aut differri possint, propterea statuimus et ordinamus quod in comitatu praedicto, ubi celebrari contigerit matrimonium, praesentibus parrocho et iisdem testibus, qui celebrationi matrimonii interfuerint, debeat a partibus declarari et exprimi quantitas dotis puellae nuptae, et postea dictae partes teneantur dotis quantitatem infra triginta dies immediate sequentes redigi facere in publicum instrumentum atque authenticum per publicum notarium, ut supra; alias dotis quantitas probari non possit, nec per testes nec per aliud quodcumque genus probationis, et probatio alias acta quam per publicum instrumentum, ut supra, sit ipso iure nulla, irrita et inanis; notarius autem, qui instrumentum dotis huiusmodi confecerit, teneatur dare notulam et subscribere in libro publico, ut supra, sub eisdem poenis superius expressis.

Quid agendum, si notariorum copia defuerit.

§ 6. Declarantes quod praesentibus decretis capitulisque nullo modo, pacto vel quovis quaesito colore renunciari possit, nec tacite nec expresse, nec in totum nec in aliqua sui parte, et quaelibet renunciatio desuper facta vel facienda, sit ipso iure nulla et invalida.

Statutis huiusmodi renunciarum non potest.

§ 7. Et ad convincendum eos, qui huiusmodi decretis et capitulis contraverint, sufficiant etiam praesumptiones et coniecturae urgentes; et magistratus, qui pro tempore erit, teneatur et debeat cu-

Ad conventionem probandam sufficiunt graves praesumptiones.

rare omni industria et diligentia apud quemcumque dominum superiorem et iudicem, ut contra tales transgressores procedatur omni iuris et facti rigore, immo in omnibus casibus praedictis contra trasgressores non solum rigorosissime procedatur, sed nec possit peti vel fieri aliqua gratia vel remissio poenarum huiusmodi ab aliquo praeside vel iudice comitatus Camerini, nec a maiori generali vel minori concilio et magistratu; immo quod super aliqua gratia remissionis poenarum praedictarum vel infrascriptarum, nec in concilio maiori vel minori penes magistratum vel dominos superiores et iudices huius communitatis non possit porrigi vel poni aliqua petitio gratiae, quae esset directe vel indirecte contra praesentem ordinem vel aliquam illius partem vel caput; et si fiet aliqua gratia, rescriptum vel abrogatio quaevis praesentis statuti vel alicuius partis eius, sit ipso iure nulla et nullius roboris vel momenti, et tamen priores, consilarii et quilibet, qui admitterit similes petitiones, supplicationes et instantias, puniatur ad poenam scutorum ducentorum pro quolibet et qualiter vice; et qui huiusmodi supplicationes porrexerint vel aliquod contra hanc ordinationem petierint, similiter puniantur ad poenam scutorum ducentorum, applicandorum ut supra, quae intelligatur, dummodo gratia et poenae remissio non emanaverit a Sanctissimo domino nostro Papa.

Bona stabilia statutam summam dotis excedere non debent.

§ 8. Et si evenerit quod, pro praedictis maritandis, aliquis vellet dare et tradere, pro dote et dotis nomine res et bona stabilia, quae excederent, quovis quaesito colore, summas dotium praedictarum respective, non possint ea dari, tradi vel assignari possessio et tenuta dictorum bonorum, nisi aestimatione legitima praecedente, facienda a duobus aestimatoribus eligendis et deputandis a publico et ge-

nerali concilio dictae civitatis, ballottandis et obtinendis more solito et consueto, qui teneantur iurare ad Sancta Dei Evangelia, in manibus priorum, et ad eorum delationem, praedicta bona aestimare iusto et convenienti pretio.

Declaratio.

§ 9. Declarantes, ad tollendum fraudes, quae in praemissis fieri possent, quod huiusmodi dotes alterari vel augeri non possint, mercatura, mercenariis, exercitio, arte, societate, monetae censu annuo aut alio quocumque praetextu, ex quibus dotes praedictae essent auctae ante consumationem matrimonii: sed huiusmodi augmentum et fructus mercaturae aut aliorum praedictorum contractuum et exercitiorum sint et pertineant ad illum vel illos, qui dotes et harum pecunias miserint et posuerint in mercatura, mercenariis, arte, exercitio et aliis praedictis, et sponsus et sponsa, maritus et uxor non sentiant lucrum aut damnum, commodum aut incommodum, nisi post consumationem matrimonii.

Arredum.

§ 10. Item statuitur et ordinatur quod pro arredio, mobilibus seu camera non possint ad summum dari et consignari, nisi bona inferius designanda, videlicet camisiae sponsarum numero decem, giupones numero duo, valoris scutorum trium pro quolibet ad plus; colletti tres, absque auro et argento et gemmis seu perlis vel aliis rebus pretiosis aut recamis, non excedentibus valorem scuti unius auri pro quolibet; pannellae seu gremialia decem, cuffiae duodecim, capezzoli lini numero viginti, et totidem sudaria, omnia sine auro et argento et aliis rebus pretiosis; tobalea una telae rentiae vel lineae, longa brachiorum septem de palmis tribus pro quolibet brachio; spatolae telae rentiae vel alterius telae lineae numero duodecim, et aliae salvietae omnes numero viginti; speculum unum, valoris ad plus unius floreni; guancealia sex telae rentiae

vel urtichinae, absque auro et argento; lintheorum paria duo; et quod, in portando capetto seu capula, sponsae non liceat portare donativum quod non sit conforme praedicto ordini vestiendi et ornandi sponsam, sub eisdem poenis, sed liceat tantummodo portare capulam valoris scuti unius, et unum par solearum seu crepidarum, et unum par caligarum seu, ut vulgo dicitur, *calzette*, pileum et ornamenta, quae vir eius mittit, non tamen excedentia ordinem supradictum.

§ 11. Item, quod tempore, quo sit sponsae consignatio arredi, mobilium seu camerae, non possint adesse vel esse praesentes nisi pater, mater, sorores et attinentes usque in secundum gradum, secundum ius canonicum computandum, ac etiam vicinae proximiores sponso et sponsae, et vocetur etiam cancellarius communis, qui debet esse praesens, et notare in scriptis huiusmodi ordinem, ne transgrediatur ordo mobilium praedictorum et arredi seu camerae, et si casu absit vel sit impeditus, adhibeatur alius eius loco arbitrio dictorum priorum; et qui transgrediuntur huiusmodi ordinationi in dando vel recipiendo id, quod superius est expressum, incidant, ultra poenam scutorum quingentorum, etiam in poenam amissionis rerum et bonorum quorumcumque consignatorum, ultra et praeter huiusmodi ordinationem datorum, ut supra applicandorum, et in eventum transgressionis, cancellarius teneatur in praedicto consilio publicare et notificare transgressores; et contra eos procedi possit iuxta praedictos ordines, ita quod, quando sponsa traducitur e domo patris vel fratrum aut aliorum ad domum sponsi, non liceat vocare pro ea associanda, nisi solum consanguineos et affines, et non possit dari pro lenticulo seu colatione, nisi sors una confectionis zuccari seu aromatariorum et panes, quos speciales

appellant, et ciambellas, ultra poma, uvas, olivas et id genus fructuum pro tempore existentium; et quod sequenti die non liceat mittere marsapanos ultra pondus duarum librarum, absque pullis gallinaceis vel alia re; declarantes quod patri et fratribus, etiam per interpositas personas, sponsae, in exitu domus non liceat donare sponsae vel alteri pro ea¹ scutum unum auri in auro pro quolibet, et inobedientes puniantur in poena scutorum decem, ultra amissionem summae excedentis, applicandae ut supra.

§ 12. Item, quod sponsae vel mulieri nuptae non liceat habere, facere vel portare vestem sericam rubeam vel violaceam de grana vel chermisino tinctam, et nihilominus non possit habere nisi unam vestem sericam vel vellutaceam, cuiusvis sit coloris, praeter chermisini et violacei de grana, ut supra, et appellatione vestis zimaria intelligatur; et habenti vestem sericam non liceat habere nisi unam zimariam panni vel rasciae, ornatam cum listis sericeis vel velluti, et aliam zimariam sine aliquo ornamento, similiter panni vel rasciae, et generaliter non possint in quibusvis vestibus addi ornamenta praeter praedicta, nec possit apponi, ut vulgo dicitur, sericum supra sericum, nec alia addi similia pretiosa, sub poena scutorum quinquaginta et amissionis vestium et rerum ipsarum, ut supra applicandarum; et nihilominus non liceat alicui puellae nuptae, sponsae, viduae vel alicui alteri mulieri, civi seu incolae vel habitatrici civitatis et Status Camerini, cuiusvis gradus et conditionis existat, portare vel etiam domi retinere vel habere vestes aliquas caudatas, quarum cauda sit longior uno pede ad mensuram pedis communis Camerini, quam sit pars anterior ipsius vestis; sic mulier non possit habere vel portare vestes cum manicis longis, clausis vel apertis, sed tantum in

¹ Deest forsan *ultra* (B. T.)

Indumenta sponsae.

vestibus quas zimarras appellant possint habere dictas manicas longas, clausas et strictas, iuxta antiquam consuetudinem, sub poena amissionis vestium vel vestis ipso facto incurrenda; et similiter non liceat alicui sartori vel vestiario facere vel vendere vestes habentes caudas longiores vel manicas longas contra formam praedictam, sub poena scutorum viginti quinque pro qualibet veste, pro medietate Sacro Monti communis, pro alia medietate inter accusatores et executores dividendorum, et sub poena suspensionis ab exercitio per unum annum, et deinde ad beneplacitum dominorum priorum et consilii generalis dictae civitatis; nec insuper liceat portare in capite, collo, pectore vel ornamento vestium ultra valorem viginti scutorum auri in auro in totum, computatis ornamentis, margaritis seu perlis, corallis, granatis et similibus aliis, negantes eis monilia et pendentia ab auribus, sub iam dictis poenis et rerum amissione, ut supra applicandarum, in quibus incurrere etiam pater, mater, avus, avia, patruus, et avunculus, fratres germani vel consanguinei et alii attinentes sponsi et sponsae, qui consenserint vel emerint illa.

§ 13. Et ne possit committi aliqua fraus, ordinatur et statuitur quod, antequam sponsae et mulieres nuptae possint gerere bona praedicta et similiter ornamenta, debeant illa praesentare coram prioribus ac magistratu pro tempore existentibus, qui debeat ea aestimatoribus singulis annis in publico consilio deputandis, et si abfuerit vel impediti seu impeditus fuerit, eorum loco possint alii, arbitrio dominorum priorum, deputari, et postea annotari a cancellario communis, et non possint mutari vel alterari.

§ 14. Item conceditur sponsis vel aliis mulieribus quod possint gerere pileum coopertum serico vel velluto et alio quovis

Bull. Rom. Vol. VIII.

31

serici genere, absque tamen auro, argento vel aliis ornamentis factis ex auro et argento, medaliis vel aliis impressionibus et pennis sive plumis non excedentem valorem, inter pileum et alia ornamenta, scutorum trium.

§ 15. Item, prohibetur quod tam sponsa quam aliae mulieres nuptae habere non possint modo aliquo ultra paria duo solearum sive crepidarum velluti vel serici, cum passamanis ex serico, prohibendo expresse, sub poenis praedictis, quod in dictis crepidis non possint uti auro nec argento.

§ 16. Item, quod in desponsatione sponсорum non possint, tam ex parte mariti quam ex parte uxoris, vocari consanguinei vel affines supra quartum gradum ultra vicinos, sub eisdem poenis: ita quod in nullo penitus actu faciendo, ad ornatum infantum adhibeatur usus cultrinarum, nisi ad summum ex serico aut velluto simplici cum simplicibus passamanis seu frangiis sericis una cum capula sive lentiolo, sine auro et argento et quovis gemmarum genere vel recamo.

§ 17. Et similiter, ut reprimantur abusus qui solent fieri in ornandis cunabulis, non adhibeantur cultrices, nisi ut supra pernicilia, sive, ut vulgo dicitur, *cotuni*, et lintheamina necessaria, absque aliquo auri vel argenti et gemmarum additamento, sub dictis poenis et rerum amissione, ut supra applicandarum.

§ 18. Item, quod non possint mitti ad mulierem puerperam cunae modo aliquo; quodque etiam mulieri puerperae non possint mitti a cive ultra duo paria capponum et duo nochera vini, negando expresse omnem aliam rem tradi.

§ 19. Item, quod nondum nuptae puellae, etiam nobiles, non possint habere aliquod genus vestium ex velluto aut serico, sed tantum ex panno, rascia vel mocaiale et similibus, nec illos ornare,

Quot et quales crepidae.

Qui vocandi ad desponsationem.

Ornatus cunabuli.

Dona facienda puerperae.

Vestes communium puellarum.

Arredii consignationi qui praesentes esse possint.

Fraudibus obviatur.

Quale pileum.

nisi ex passamanis vel frangiis simplicibus vel parvulis listis ex velluto, in totum brachium unum non excedentes, et ornamenta fiant tantummodo in bustis vulgo nuncupatis.

§ 20. Quodque in comitatu ad mulieres puerperas non possint accedere, nisi mater et sorores aut duae ex propinquo-
Qui possint ad puerperam accedere.ribus, in defectum matris vel sororis, et non possint ad eas deferre plusquam unum par pullorum gallinaceorum, et quatuor panes magnos et vini moderate duo similia vasa.

§ 21. Item, quod in desponsatione comitatus non possit nec debeat conducere seu mandare associari a suis consanguineis, vicinis et affinibus, nisi in primo, secundo et tertio et quarto gradibus coniunctis; et similiter, in convivando et nuptiis faciendis conviatorum, non possint convivare nec vocare nisi eosdem consanguineos vel affines primi, secundi, tertii et quarti gradus, nec possint eos gravare, vel eis iubere ut portent scatulas vel alias res comestibiles, nec etiam vocare, et id iubere vicinis et amicis, nec uti in comedendo aliquo genere obsonii, quod vulgo dicitur *le vivande*, et aliis similibus delicationibus, sed tantummodo lacteosos et cariatas, ut vocant.

§ 22. Item, quod, tam in civitate quam in comitatu, super transgressionem omnium et singulorum capitulorum huiusmodi, tam in rebus dotalibus quam in arredio seu camera, extractione domus, nuptiis, puerperiis et aliis rebus praedictis, fiat revisio a deputatis, qui pro tempore erunt, qui praedicta possint revidere et cogere transgressores ad solutionem poenarum iuxta decreta et ordines praedictos; rogare et instare ut superiores adiuvent et faveant pro executionibus faciendis; et circa vestes, extractions sponсарum de domo et aliis hic non expressis fiat iuxta ordinem et capitula et novas reformationes descriptas in volumine statutorum.

§ 23. Item, quod mulieres non possint uti velis croceis vel alias tinctis, sed velis albis in capite et etiam in cingulo, et liceat uti burata simplici; viduae tamen possint uti solito velo croceo vel alias iuxta morem.

§ 24. Item, quod omnes sponsae et mulieres civitatis et Status Camerini, sine distinctione graduum, in vestiando et portando earum vestes et iocalia et alia ornamenta, pari gradu et passu procedant, praesentis ordinationis metas non excedentes. Non obstantibus ordinibus factis in statuto de vestibus capitaneorum, doctorum, equitum et privilegiatorum.

§ 25. Item, quod superior possit et valeat poenas praedictas, prout supra declaratum fuit, et quia experientia compertum est ex magnis expensis, quae hodie a maritis fiunt, dotes ipsas plerumque in toto vel in parte consumi, ita ut mariti, aliquando eas restituere coacti, omnem eorum facultatem erogari compellantur, proinde, maturo consilio, ac desuper populi consensu pluries habito, statuerunt et ordinarunt quod, si moriatur uxor, antequam sit consumatum matrimonium, maritus lucretur sextam partem dotis datae, promissae vel conventae vel quomodolibet debitaе, cum sexta parte camerae; et si moriatur post matrimonii consumationem sine filiis, sive traducta fuerit sive non, maritus lucretur tertiam partem dotis datae, promissae vel conventae seu alias quomodolibet debitaе, ut supra. Et e contra, si praemoriatur maritus ante matrimonialem copulam, uxor lucretur vestes longiores et viduales et annulum sponsalitii; post vero copulam, lucretur omnes vestes, annulos et mobilia, quibus vestita traducta fuit ad domum viri vel in nuptiis inter ipsos celebratis ornata.

§ 26. Munera vero quaecumque uxori, in sponsalicio, a viro vel eius patre, ma-

Capitis ornamentum.

Lucrum dotalis.

Haereditas munerum sponsae.

tre, fratribus et personis vere proximioribus data et porrecta, sint et esse debeant, matrimonio morte viri dissoluto, haeredum ipsius mariti, cuius contemplatione data fuerunt, praeterquam parva illa, quae dantur a consanguineis et attinentibus remotioribus viri in actu desponsationis, quae vulgo dicuntur *La mancia delli parenti*.

§ 27. Item, quod patri et matri vel aliis praedictis ex parte sponsae non liceat, quovis quaesito colore, nec possit restituere, loco muneris seu manciae, aliquod donativum, prout hodie utuntur, videlicet camisas, sudaria seu sciugatoria; et minus maritus affinibus caligas, crepidas et alias res, sub poena scutorum viginti quinque, ut supra applicandorum; et minus comitativi sponsi vel alii pro eis possint vel debeant portare in domum sponsae aliquas caligas, calsias crepidasque affinibus dandas; et e converso, sponsa non possit nec debeat in domum sponsi seu mariti gerere alicui de eius domo vel aliis consanguineis et affinibus donum aliquod, ut camisas, sudaria seu sciugatoria et similia, excepto viro, sub iam dictis poenis, ut supra applicandis.

§ 28. Necnon in restitutione dotis servetur dispositio iuris communis quoad annum legatum, non obstante quacumque consuetudine contraria, vel etiam stipulatione annui legati, quae plerumque apponitur partibus insciis, nec vim derogationis considerantibus.

§ 29. Et insuper, ad tollenda dubia, quae oriri possent circa interpretationem statuti dictae civitatis positi in libro secundo, sub titulo *De dotibus et dotatis mulieribus*, rubrica cxix, quoad praedictam partem dicti statuti, videlicet a principio usque ad finem, et si mulier plures habuerit fratres, addimus illud fore intelligendum in omnibus et per omnia prout intelligebatur statutum vetus; et de verbo

ad verbum, prout idem statutum vetus loquebatur, statutum novum in pristinum statum et sensum restituatur et pro restituto de cetero habeatur ac si numquam mutatum fuisset, et iuxta tenorem antiqui, debeat in futurum ab omnibus servari, cuius antiqui et ut supra observandi statuti usque ad dictum finem, et si mulier, ex originali authentico sumpti tenor talis est, videlicet *De dotibus et dotatis mulieribus*, rubrica cxiii.

§ 30. Item, statuimus et ordinamus quod, si aliqua mulier fuerit vel erit dotata a patre vel matre vel avo paterno vel avia paterna vel materna vel fratre carnale vel patruo carnali, non possit ipsa mulier dotata, nec descendentes ex ea, reverti ad haereditatem vel successionem praedictorum vel alicuius eorum dotantium vel non dotantium vel descendantium ab eisdem vel aliquo praedictorum per lineam masculinam, quousque supervixerit aliquis masculus legitimus et naturalis de praedictis vel aliquo ipsorum vel eorum descendentes ab eisdem vel aliquo praedictorum per lineam masculinam; si vero fuerit dotata ab avo vel avia maternis, non possit dicta mulier nec descendentes ex ea reverti ad haereditatem et successionem ipsorum avi vel aviae maternorum dotantium vel non dotantium quoad superveniret aliquis masculus ipsorum, et deinde sequitur dicti paragraphus.

§ 31. Et si mulier plures haberet fratres, et insuper ad obviandum malitiis hominum, eidem statuto addimus quod post decem annos inter praesentes, post vero annos viginti inter absentes, quaelibet mulier maritata, quoad effectum exclusivum dicti statuti, praesumatur dotata secundum formam et tenorem dicti statuti, quae praesumptio non militat, ubi ante dicta tempora mulier vel alius pro ea in iudicio partem citare fecit et suam actionem intentavit; quo vero ad alium

1 Leg. forsan *supervixerit* (R. T.).

Mulier dotata a dotantis excluditur haereditate favore masculorum.

Praesumptio dotis solutae.

Munerum restitutio vetita.

Restitutio dotis.

Dubia in statuto civitatis tollantur.

Limitatio.

effectum dotis consequendae post dicta tempora, audiri possit, et si fuit dotata, dotem possit de iure consequi; si vero dotata non appareat, non possit petere aliquam partem vel haereditatem bonorum personarum in statuto expressarum, quia praescindi voluerunt ad hunc effectum praesentis ordinationis decreto eam fuisse dotatam, dummodo non excedat summam superius expressam respective, sed possit bene petere et agere ut congrue dotetur; et si ante praedictos annos decem inter praesentes, viginti inter absentes, mulieri remaneat tantum actio petendi dotem sibi relictam vel alias promissam, vel demum se congrue dotari iuxta tenorem statuti, et prout iustum fuerit, statutis praedictis et aliis contrariis non obstantibus, dicto statuto in reliquis salvo remanente et in suo robore persistente.

Confirmatio
statutorum praefatorum.

§ 32. Pro parte igitur eorundem communitalis et hominum per dictos oratores nobis fuit humiliter supplicatum quatenus ordinationibus et statutis aliisque praemissis robur apostolicae confirmationis adiacere, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, cunctarum civitatum, praesertim quarum fides et obedientia in nos Sedemque Apostolicam apparet singularis, felicem statum sinceris affectibus exoptantes, eosdemque civitatem et homines a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia et singula statuta et ordinationes huiusmodi, ac, prout illa concernunt, in dictis statutis et ordinationibus contenta et inde sequuta et sequenda

quaecumque, licita tamen et honesta, et praeterquam quoad dotes viduarum, apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiacimus; ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui forsitan intervererint in eisdem, supplemus; praemissaeque omnia et singula ab omnibus, quos illa concernunt vel concernent quomodolibet in futurum, etiam clericis ac ecclesiastica vel alia quavis dignitate, officio aut magistratu fungentibus, vel praedictis, et tam saecularibus quam cuiusvis Ordinis regularibus, perpetuo inviolabiliter observari debere, nec illis contrafacere, dicere vel venire licere, nec ab illis resilire ullo unquam tempore posse, necnon contra praemissa disposita et in posterum disponenda, etiam per viam legis vel similium statutorum, in quibus etiam iuramentum intercesserit, aut alio quovis vinculo vallata fuerint, vim omnem iuramento praedicto et aliis articulis adimenes, nulla et invalida fore; irritumque et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari decernimus.

Executores.

§ 33. Quocirca venerabili fratri nostro episcopo Camerinensi et dilectis filiis Curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori, ac dictae civitatis gubernatori per praesentes committimus et mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte communitalis et hominum praedictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in praemissis efficacia defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praemissa omnia et singula inviolabiliter observari. Contradictores quoslibet ac rebelles et praemis-

sis non parentes, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio
contrariorum.

§ 34. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo quis vigore praesentium ad iudicium ultra tres diaetas non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac civitatis et comitatus praedictorum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis communitati et comitatui praedictis illorumque personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, in genere vel in specie ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die v augusti MDLXXVIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 5 augusti 1578, pontif. anno VII.

LXXXIX.

Constitutiones et statuta in capitulo generali congregationis Clericorum Regularium Sancti Pauli Decollati observanda ¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Circa religiosarum piarumque congregationum Ex Regest in Secret. Brev.

Exordium et
facti series.

gregationum statum et mores decet nos non mediocriter esse intentos ac in his auctoritatem nostram interponere, quae ad perturbationes in illis summovendas, ac quietem et tranquillitatem parandam pertinent. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii praepositus generalis et illi assistentes et discreti congregationis Clericorum Regularium Sancti Pauli Decollati, quod, dum eadem congregatio, auctore Domino, Sedisque Apostolicae intercedente auctoritate, initium sumpsit, ac illatunc primum nascebatur, resque omnis ad paucos redigebatur, ac unam tantum domum sive collegium in civitate Mediolanensi habitabant, statuerunt, idemque statutum inter constitutiones eiusdem congregationis perpetuo observandas redegerunt, ut hi qui in dicta congregatione professi fuissent, in capitulis, quae vocalia nuncupantur, interesse ac, de rebus ad universae congregationis statum pertinentibus agere et statuere possent.

Expositionis
facti continua-
tio.

§ 2. Postquam autem eius congregationis constitutiones eiusdem Apostolicae Sedis auctoritate comprobatae fuerunt, eademque congregatio numero personarum augeri coepta fuit, ad evitandam confusionem, quam in unum convenientium et congregatorum multitudo plerumque parere solet, aliarumque Religionum exemplo ducti, laudabili hactenusque observata consuetudine, cui aliquo tempore per quemquam adversatum non fuit, eadem in congregatione usu receptum extitit, ut nullus vel in dicta congregatione professus, licet in sacro vel presbyteratus ordine constitutus, admittatur in capitulis vocalibus, nisi praecipue hoc illi per capitulum generale concessum indultumque fuisset.

§ 3. Nunc autem, personarum ac domorum vel collegiorum dictae congregationis numero aucto, cum animadversum fuerit difficile et fere impossibile esse

Clerici sup-
plicant pro ad-
probatione sta-
tuti.

ut omnes dictae congregationis professores, qui in eisdem domibus vel collegiis resident, undique convenientes, insimul, causa celebrandi capitulum generale annis singulis, ut moris est, congregentur, quo tempore in ecclesiis domorum et collegiorum dictae congregationis divinus cultus et ministrorum numerus maxime diminueretur, eademque ecclesiae fere destitutae remanerent, ac universae congregationi maximum afferret dispendium ac incommodum; quare iidem praepositi, assistentes et discreti nobis humiliter supplicari fecerunt; quatenus antiquum dictae congregationis statutum inter illius constitutiones perpetuas eo tempore, quo primum eadem congregatio initium sumpsit, relatum, quod tanto consensu iam abrogatum fuit, expresse tollere, ac laudabilem consuetudinem praefatam in dicta congregatione usu receptam approbare et confirmare de benignitate apostolica dignaremur.

Confirmatio
statutorum.

§ 4. Nos igitur, antiquarum constitutionum dictae congregationis tenorem, ac si de verbo ad verbum insereretur praesentibus, pro expresso habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, praefatum statutum de admittendis singulis professis in capitulis vocalium, etiam si in sacris ordinibus constituti fuerint, eadem apostolica auctoritate, tenore praesentium, tollimus et abolemus; consuetudinemque quod nemo in eisdem capitulis vocalis admittatur, nisi per generale capitulum id expresse ei concessum fuerit, perpetuo approbamus et confirmamus, omnesque et singulos, tam iuris quam facti defectus et solemnitatum, etiam substantialium, omissarum, in praemissis supplemus, eandemque consuetudinem exacte in virtute sanctae obedientiae ab omnibus, quos illa concernit, districte observari praecipimus et mandamus.

§ 5. Et insuper quo eadem congregatio in dies magis magisque proficiat, statuimus ut nullus imposterum vocem in eodem capitulo generali habeat, quin in dicta congregatione per quadriennium laudabiliter post factam professionem vixerit, ac fide dignorum testimoniis de vita, moribus, religionisque zelo probatus, ac tunc demum a capitulo generali ad idem capitulum admissus fuerit; quodque ad idem generale capitulum quotannis celebrandum cuiuscumque domus sive collegii superior una cum discreto eiusdem domus vel collegii, legitime in eadem domo vel collegio ad id electo, dumtaxat accedere debeant, nec alii ad idem capitulum generale accedere audeant sive praetendant; praesentesque litteras perpetuis futuris temporibus observari, ac de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari, impugnari, vel ad terminos iuris reduci, aut in ius vel controversiam vocari. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, ac causarum curiae Camerae Apostolicae, Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et definiri debere; necnon irritum et inane decernimus, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Quinam in capitulo generali vocem habeant.

§ 6. Quocirca venerabilibus fratribus Maceratensi et Amerin. episcopis, ac dilecto filio causarum Curiae Camerae Apostolicae generali auditori per praesentes committimus et mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte praepositi,

Executorum
deputatio.

XC.

assistentium et discretorum praefatorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in praemissis efficaciae defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praemissa omnia observari, non permittentes eos seu eorum quemlibet desuper a quoquam quomodolibet indelicate molestari; contradictores quoslibet ac rebelles et praemissis non parentes, per censuras, sententias et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio con-
trario:um.

§ 7. Non obstantibus felicitis recordationis Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo quis vigore praesentium ad iudicium ultra tres diaetas non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac dictae congregationis, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1 octobris MDLXXVIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 1 octobris 1578, pontif. anno VII.

Approbatio et confirmatio provinciae S. Iosephi Hispaniarum, Ordinis fratrum Minorum Discalceatorum, et eorum laudabilis instituti, cum omnibus monasteriis obtentis et obtinendis, cum mandato generali et fratribus de Observantia ne illos molestant aut quicquam super eis innovent etc. 1.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ad hoc nos Deus, licet immeritos, militantis Ecclesiae regimini praetulit, ut quid cuique conveniat necessariumque sit et opportunum provideamus, et praesertim dilectis filiis professoribus Ordinis fratrum Minorum, Discalceatis nuncupatis, provinciae S. Iosephi in regnis Hispaniarum, quos tanto rerum coelestium et aeternarum studio allectos esse intelligimus, ut, pro sempiterna earum fruitione, austeritatem voluntarie libenterque amplectantur, ut ab externis curis et molestiis, quibus ab instituto et praescripto Regulae suae distrahi possunt, liberati, illis soluti liberiores bona coelestia et aeterna contemplandi et consequendi facultatem habeant.

Causa constitutionis edundae.

§ 1. Ad aures itaque nostras fratres praedicti, Discalceati nuncupati, nonnullas querimonias perduxerunt, quibus se quampluribus molestiis ac perturbationibus a dilectis fratribus S. Francisci, de Observantia nuncupatis, non parum, minime sub iustis praetextibus, vexari conquirebantur.

Confirmatio congregationis de qua in constitutione.

§ 2. Ea propter nos, illorum quieti et indemnitati consulere volentes, congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium super negotiis episcoporum et regularium deputatorum negotium huiusmodi audiendum et cognoscendum commisimus, coram quibus

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

re diu ac mature discussa, iisdemque fratribus Discalceatis ex una, et procuratore generali praedictorum fratrum de Observantia ex altera partibus semel et pluries auditis, habitaque super hoc matura deliberatione, de eorundem cardinalium consilio, congregationem sive, ut vocant, provinciam S. Iosephi praedictam, iam pridem in dictis regnis erectam, et ordinatam, ac laudabilia instituta eorundem fratrum Discalceatorum in singulis eorum custodiis, domibus seu monasteriis et locis, quae nunc obtinent et in perpetuum obtinebunt, praesentibus et futuris, apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robor adicimus, praecipientes, in virtute sanctae obedientiae ac sub excommunicationis latae sententiae et aliis arbitrio infrascriptorum iudicum infligendis censuris et poenis, generali et aliis ministris, commissariis, provincialibus, diffinitoribus, vicariis, custodibus et guardianis nunc et pro tempore existentibus dicti Ordinis fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum, et illorum generali proxime et aliis in futurum celebrandis capitulis, et personis in eo congregandis, necnon omnibus et singulis aliis, quacumque dignitate, auctoritate et potestate fulgentibus, ne provinciam, custodias, monasteria seu domos aut loca praedicta ullatenus, directe vel indirecte seu quovis quaesito colore vel ingenio, dismembrare vel separare, seu dismembrari vel separari, aut alias quomodoque inquietare vel molestare audeant seu permittant; nec eorundem fratrum Discalceatorum vivendi modum aut rigorem strictae eorum observantiae, habitus vilitatem, et paupertatem continere, immutare seu retractare, aut in eis aliquid innovare seu attentare praesumant; quinimo generalis minister,

commissarii et alii praedicti fratribus dictae provinciae Sancti Iosephi, ac eorum custodiis, domibus, monasteriis seu locis, quibus poterunt modis, auxilium, consilium et favorem praestent.

§ 3. Praeterea nos, fratribus dictae provinciae quaecumque loca tam in regnis Hispaniarum quam in omnibus Indiis et alibi existentia ipsis pro tempore concedenda, interveniente Sedis Apostolicae auctoritate, seu servata forma concilii Tridentini, necnon fratres praedictos de Observantia ad eos transeuntes recipiendi licentiam et facultatem impartimur.

§ 4. Insuper, cum dicti fratres Discalceati perpetuum aliquod onus missarum per ipsos celebrandarum ex instituto suscipere prohibeantur; ac ex officio et debito charitatis pro suis benefactoribus vivis atque defunctis sacras missas celebrare et alia divina officia peragere habeant, seu saepius in illis celebrandis et peragendis plurimum occupentur, statuimus ut nullus superior praedicti Ordinis fratrum Minorum de Observantia ipsis fratribus Discalceatis aliquod onus missarum perpetuum vel temporale iniungere, seu eos ad aliquas missas pro aliis particularibus personis seu animabus aliorum fidelium defunctorum, etiamsi illi patroni seu fundatores quorundam monasteriorum aut domorum eorundem fratrum de Observantia, seu in quibus memorati fratres de Observantia commorantur, celebrandas, vel alias ad satisfaciendum in missis huiusmodi pro iisdem fratribus de Observantia cogere seu astringere possit.

§ 5. Praeterea, quod nulli commissarii fratrum de Observantia praedictorum nec ipse generalis minister pro tempore existens possit aliquos ex dictis fratribus Discalceatis de praedicta eorum provincia Sancti Iosephi seu de eorundem domi-

Facultas recipiendi fratres de Observantia.

Onus missarum fratribus Discalceatis iniungi non possit ab illis de Observantia.

Inhibitio transferendi fratres Discalceatos superioribus de Observantia iniuncta.

bus vel locis extrahere vel transferre, aut illos mittere ad quascumque alias partes vel provincias, etiam Indiarum, etiam pro custodia Sancti Gregorii in Indiis Philippinis, ubi domus seu monasteria ipsorum fratrum Discalceatorum in posterum canonice recepta fuerint, nisi eos, qui a patribus in capitulo eiusdem provinciae Sancti Iosephi specialiter assignati fuerint, vel alias in eodem capitulo fuerit ordinatum; quodque custodia Sancti Gregorii praedicta eidem provinciae Sancti Iosephi subiecta et incorporata existat, prout nos illam harum serie subiicimus et incorporamus, donec ea in provinciam iuxta Ordinis instituta fuerit erecta; ac quod provincialis dictae provinciae Sancti Iosephi possit et valeat fratres eiusdem provinciae ad custodiam praedictam transmittere, ac commissarium ad illam ministrandam, ibique capitula habendum iuxta Ordinis institutum, ubi et quando opus fuerit et sibi videbitur.

§ 6. Volentes nihilominus ut, salvis supradictis, in reliquis dicti fratres Discalceati subiecti remaneant iurisdictioni ministri eorundem fratrum de Observantia generalis, quod ipse minister, per se ipsum vel alium seu alios eiusdem Ordinis Discalceatorum tantum, possit eosdem fratres Discalceatos corrigere, visitare ac in eos iurisdictionem exercere.

§ 7. Decernentes praesentes litteras nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostrae defectu, etiam ex eo quod omnes interesse habentes vel fratres de Observantia praedicti, aut quicumque alii vocati non fuerint, notari, argui seu impugnari, aut sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus aut aliis contrariis dispositionibus, etiam ab eadem Sede Apostolica emanatis et in posterum emanandis, comprehendere non posse,

sed illas semper validas et efficaces existere, suosque plenarios et integros effectus sortiri debere; sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et diffiniri debere; necnon irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 8. Quocirca venerabilibus fratribus Mexicano et Toletano archiepiscopis, et episcopo Alcitensi, necnon dilectis filiis Curiae causarum Camerae Apostolicae auditori generali, ac decano ecclesiae Mexicanae per praesentes mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte fratrum Discalceatorum praedictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in praemissis efficacia defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos praemissis omnibus et singulis, iuxta praesentium continentiam et tenorem, pacifice frui et gaudere, non permittentes eos desuper per ministerium generalem aliosque praedictos quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet ac rebeles et praemissis non parentes, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; necnon, legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias, censuras et poenas praedictas incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 9. Non obstantibus felicis recorda-

Executores.

Subiectio Discalceatorum in reliquis ministro generali de Observantia.

Clausulae praeservativae.

Derogatio contrariorum.

tionis Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, per quam cavetur expresse ne professores Ordinum Mendicantium loca ad inhabitandum, absque dictae Sedis licentia speciali, de prohibitione huiusmodi expressam mentionem faciente,¹ ac de una et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo quis vigore praesentium ad iudicium ultra tres diaetas non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac Ordinis huiusmodi, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel, divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi aut excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 10. Ceterum, quia difficile foret praesentes litteras ad singula quaeque loca, ubi necesse fuerit, deferre, volumus et dicta auctoritate decernimus quod transumpto praesentium litterarum, etiam impresso, sigillo alicuius in dignitate ecclesiastica etc.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XII novembris MBLXXVIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 12 nov. 1578, pontif. anno VII.

XCI.

Erectio collegii Hungarici in monasterio S. Stephani in monte Coelio de Urbe².

Gregorius Papa XIII, ad futuram rei memoriam.

Apostolici muneris sollicitudo, divina

¹ Forte supplendum *habere praesumant* (R. T.).
² Ex Regest. in Secret. Brevium.

dispensatione nobis, licet immerentibus, delegata, indesinenter requirit ut ad christianae reipublicae vulnera respicientes, quae apta illis remedia fore intelligimus, quamprimum adhibeamus, conemurque ut ubi antiqui humani generis hostis ad destructionem malitia supereminet, ibi nostra ad reparationem industria sedulo operetur. Hoc sane consilio et animo nos iampridem Germanicum, Graecum, Anglicum et alia huiusmodi collegia, tam in alma Urbe quam extra eam, multis in locis ereximus, alendae bonisque moribus ornandae ac vera pietate, sana doctrina reliquisque christiano nomine dignis virtutibus imbuendae earum nationum iuventutis causa, quos sibi et suis aliquando optato usui et adiumento esse possent, ad depellendam ex eorum mentibus errorum caliginem, et veritatis lucem aperiendam; quod cum iam nobis ad votum, superna opitulante gratia, succedere videamus, propter magnos et multiplices labores et fructus, qui in vinea Domini colenda et vepribus perpurganda ex his alumniis et operariis nostris assidue constant, non possumus non magnopere laetari, et tanto firmitus posthac tali haerere instituto, quanto intelligimus illud in opere utilius apparere.

§ 1. Ceterum, inter varias horum temporum calamitates, cum menti nostrae obversaretur nobilissimi atque quondam opulentissimi Hungariae regni deploranda conditio, quod partim vi et dolis Turcarum misere subactum, partim haeresibus pollutum ac deformatum reperitur, pari cum pernicie animarum et corporum, ei nos, pro debita omnibus gentibus sollicitudine nostra, ac praecipua erga tam insigne et amplum christiani orbis membrum charitate, subvenire, quantum in nobis est, omnistudio cupientes, peculiare collegium pro natione Hungarica hic duximus instituendum, existimantes hac potissimum

Proemium et causa constitutionis ostendendae.

Erectio collegii Hungarici.

ratione posse sanctam religionem fidemque catholicam, unde vera salus atque etiam omnis spes redemptionis pendet, in eo regno fulciri et instaurari; proinde, ad Dei omnipotentis gloriam, sanctaeque fidei catholicae incrementum, et ad totius Hungaricae nationis utilitatem ac salutem, motu proprio, ex certa scientia nostra et de apostolicae potestatis plenitudine, unum collegium Adolescentum Hungarorum vocandum, in hac Urbe et in loco ad id per protectores illius eligendo, erigimus et instituimus, cui sumptus necessarios, quoad aliunde provideatur, ex nostris et Camerae nostrae Apostolicae pecuniis subministrari iubemus.

§ 2. Ceterum, cum in ipsa Urbe sit ecclesia S. Stephani in Coelio monte satis antiqua et nobilis, olim a felicis recordationis Nicolao Papa V, praedecessore nostro, restaurata, et Ordini fratrum S. Pauli primi eremitaе, sub Regula Beati Augustini viventium, ea, ut dicitur, conditione concessa ut duodecim ad minus fratres illi deservirent, quod fortasse per aliquod tempus observatum est; quia tamen longe aliter nunc evenire cernimus, ob memoratas regni et gentis illius calamitates et corruptam religiosorum in illis partibus disciplinam, unde eiusmodi fratres venire huc solent, qui officio suo iuxta praedecessoris nostri voluntatem pie et laudabiliter fungendo minime apti sunt, atque ecclesia ipsa solito cultu destituta reperitur, et redditus bonaque illius magno cum scandalo distrahi et dissipari contingit, ideo cogitavimus plus ex illa utilitatis ad nationem Hungaricam perventurum, si collegio huic applicetur.

§ 3. Quare in dicta ecclesia S. Stephani in Coelio monte Ordinem Sancti Pauli primi eremitaе, omnemque illius statum ac dependentiam regulares, necnon conventum, officia ac ministeria, eorumque omnium qualitates et essentiam universam

regularem, motu et scientia similibus, perpetuo supprimimus et extinguimus; ipsamque ecclesiam ab Ordine S. Pauli, cui sic concessa aut unita fuerat, separamus ac liberamus; necnon, cuius iuris dicta ecclesia S. Stephani olim fuisse dicitur, Lateranensis ecclesiae capitulo et canonicis, inter quos et fratres praedictos olim transactum et concordatum fuisse asseritur, ut si in futurum contingeret ecclesiam S. Stephani per capitulum generale fratrum Sancti Pauli dimitti et relaxari, id in manibus eorundem canonicorum fieri deberet, nihil iuris ad eam ex hac transactione seu concordia et alia quavis, etiam potiori, ex causa competere decernimus, et quatenus opus est, illam cum suis rebus, iuribus et actionibus omnibus a praedicta quoque ecclesia Lateranensi, eiusque mensa capitulari perpetuo dividimus et separamus, perpetuum eidem silentium imponentes; ipsam vero ecclesiam S. Stephani ac eius domus, aedificia et membra prope eam et ubilibet, tam in dicta Urbe quam extra eam, existentia, urbanaque et rustica praedia, ac fructus, redditus, proventus, agros, vineas, census, iura, emolumenta ceteraque omnia bona mobilia et immobilia, cuiuscumque qualitatibus, pretii et valoris annui sint, eidem collegio in perpetuum concedimus et assignamus; volumusque ut fratres, qui nunc ibi repertiuntur, alio, iuxta voluntatem et ordinationem protectoris illorum, traducantur, et locus vacuus collegio et scholaribus reliquatur, cum eo tamen, ut in eadem ecclesia cultus divinus debite exerceatur per presbyteros saeculares a protectoribus seu rectoribus collegii pro tempore existentibus deputandos.

§ 4. Et quia est etiam apud basilicam Sancti Petri hospitale Sancti Stephani regis Hungarorum nuncupatum, quod a dictis fratribus possidetur, in quo, nullis

Alqua aedificia et bona eidem pertinentia collegio assignati.

Eamque ab ecclesia Lateranensi separari.

Hospitale insuper S. Stephani cum suis bonis collegio unit.

vel paucis eius gentis peregrinis ad Urbem venientibus, vix datur facultas exercendae erga eos hospitalitatis, hoc quoque hospitale, cum suis aedibus, rebus, supellectilibus, mobilibus et immobilibus, ac etiam omnibus et quibuscumque possessionibus, vineis, agris, domibus, iuribus, censibus, redditibus ac aliis bonis similiter eidem collegio in perpetuum unimus et incorporamus, ita ut liceat protectöribus necnon rectori dicti collegii pro tempore existenti corporalem possessionem tam ecclesiae et domus S. Stephani quam hospitalis necnon utriusque domorum, aedificiorum, vinearum, agrorum, annexorum, membrorum, praediorum, censuum, iurium, obventionum et actionum omnium praedictorum, per se vel alium seu alios, propria auctoritate, libere apprehendere et perpetuo retinere, illorumque omnium fructus, redditus et proventus in collegii praedicti usus et utilitatem, supportatis tamen oneribus dicti hospitalis, si quae sint, convertere, cuiusvis licentia desuper minime requisita.

§ 5. Ceterum idem collegium illiusque rectores, oeconomos, magistros, praeceptores atque scholares pro tempore in eo existentes, et eorum domesticos, officiales ac ministros, et ipsius collegii bona mobilia et immobilia, cuiuscumque qualitatis et quantitatis in dicta Urbe et extra ac alias ubique locorum consistentia, ab omni iurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate et potestate pro tempore existentis vicarii, senatoris, conservatoris ac reformatum dictae Urbis, necnon rectoris studii generalis Urbis et cuiusvis ordinarii locorum, aliorumque quorumcumque iudicum et officialium in ipsa Urbe vel alias ubilibet constitutorum; et praeterea illud, in propriis eius rebus et bonis, et alios cum ipso contrahentes a solutione et exactione omnium et quorumcumque pedaggi, gabellae, bollettini,

decimarum et cuiusvis alterius, tam ordinarii quam extraordinarii oneris, ex quacumque causa impositorum et imponendorum, perpetuo eximimus et liberamus, ac sub Beati Petri et Sedis Apostolicae atque nostra protectione suscipimus, nobisque et dictae Sedi immediate subiicimus; eisdem quoque collegio, rectoribus, scholaribus, praeceptoribus, magistris, oeconomis, officialibus et ministris, ut quibuscumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, facultatibus et indultis, quibus Studium generale dictae Urbis et illius rector doctoresque, in eo etiam actu legentes, quovis modo utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ad eorum instar et pari modo, uti, potiri et gaudere valeant in omnibus et per omnia perpetuo concedimus, illaque eis communicamus, districtius inhibentes vicario, senatori, conservatoribus, reformatum rectorique et aliis iudicibus, officialibus et personis praedictis, ac etiam pro tempore existenti S. R. E. camerario praesidentibusque et clericis Camerae Apostolicae, ac quibusvis commissariis ad exactionem decimarum et aliorum onerum praedictorum pro tempore deputatis, ne quarumvis litterarum, eis sub quibuscumque tenoribus et formis concessarum, praetextu, collegium, rectores, scholares, praeceptores, magistros, oeconomos, officiales et ministros praedictos, seu eorum aliquem in praemissis quovis modo molestant nec molestari permittant.

§ 6. Et praeterea regentibus ac superioribus dicti collegii, cum assistentia tamen cardinalium protectorum, qui pro tempore erunt seu alicuius eorum, vel de ipsorum consilio et expresso consensu, illos, quos in dicto collegio et alibi per debitum tempus studuisse, ac litterarum scientia et moribus idoneos esse

Inter alia, promovendi alumnos ad academicos gradus.

repererint, ad baccalaureatus, licentiatum doctoratusque et magisterii gradus, servata forma concilii Viennensis, iuxta Universitatis eiusdem Urbis consuetudinem seu alias promovendi, et ipsorum graduum solita insignia eis exhibendi; quodque sic promoti facultates, in quibus studuerint, legere et interpretari, ac de eis disputare, et quoscumque gradui seu gradibus huiusmodi convenientes actus exercere, ac omnibus et singulis gratiis, favoribus, praerogativis et indultis, quibus alii in praedicta seu aliis Universitatibus et alibi, iuxta illius et aliarum Universitatum huiusmodi constitutiones et mores, ad gradus praedictos promoti de iure vel consuetudine utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri et gaudere possint ac debeant, perinde ac si gradus praedictos in ipsa Universitate iuxta consuetudinem et mores praedictos suscepissent, concedendi et indulgendi, liberam eadem auctoritate tribuimus facultatem.

Designantur
cardinales pro-
tectores.

§ 7. Ut vero ipsius collegii conservationi bonoque regimini, tam in his, quae ad institutionem et disciplinam, quam quae ad victum, vestitum aliaque huiusmodi necessaria pertinent, opportunius consulatur, venerabiles fratres nostros Iohannem Ostiensem Moronum et Iacobum Tusculanum Sabellum episcopos, et dilectos filios nostros Tholomaeum S. Agatae Comens. et Iulium Antonium S. Bartholomaei in Insula titularum S. Severinae nuncupatos, sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, eiusdem collegii protectores et defensores constituimus ac deputamus, quorum consilio et opere supradicta et alia quaecumque ad eosdem in collegium admittendos scholares retinendosve ac dimittendos spectantia agantur, statuatur et ordinentur; dantes eisdem et pro tempore existentibus protectoribus ple-

nam et liberam facultatem et auctoritatem, pro salubri directione et conservatione dicti collegii, illiusque bonorum et rerum ac iurium, tam temporalium quam spiritualium, rectores, praeceptores, magistros, regentes, oeconomos, advocatos, procuratores aliosque ministros et officiales in eo deputandi amovendique, et alios eorum loco suffiendi; ordinationesque et statuta, licita tamen et honesta sacrisque canonibus et concilio Tridentino non repugnantia, faciendi et edendi, eaque, cum visum fuerit, revocandi, immutandi et corrigendi, aliaque de novo condendi, quae, postquam facta, edita, revocata, immutata et correctae fuerint, perinde haberi volumus ac si auctoritate apostolica approbata et confirmata essent.

§ 8. Decernentes illa ab omnibus rectoribus, magistris, scholaribus aliisque personis in collegio servientibus et ministrantibus inviolabiliter observari, ac iuxta eorumdem dispositionem et omnino circa ea omnia supradicta a quibusvis iudicibus, ordinariis et delegatis, etiam causarum Palatii Apostolici auditoribus, ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus in quavis causa et instantia, sublata eis quavis aliter iudicandi facultate, ubique iudicari et diffiniri debere; necnon irritum et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 9. Non obstantibus praemissis, et Lateranensis concilii novissime celebrati, uniones perpetuas nisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis, ac nostris de unionibus committendis, vocatis quorum interest, et de non tollendo iure quaesito, ac de verificandis causis, propter quas nos ad praemissa inducimur, coram loci ordinario vel aliis, etiam tamquam a Sede praedicta delegatis, ita ut rector, ministri ac collegium praedictum nullibi umquam ad id teneantur; nec propterea, nec etiam

Clausula sub-
lata.

Derogatio
contrariorum.

Privilegia
collegio eius-
que rectoribus
et familiaribus
ceterisque con-
cessa.

pro eo quod supradicti aut alii interesse habentes vocati non fuerint, praesentes per subreptionem obtentae praesumantur, viribusque et effectu ob id vel alias careant, aliisque apostolicis ac etiam aliorum conciliorum generalium constitutionibus et ordinationibus; necnon conventus et hospitalis praedictorum fundatione, atque illorum et Ordinis ac ecclesiae Lateranensis Urbis et Camerae Apostolicae, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, exemptionibus et indultis apostolicis eidem Ordini, ecclesiae, hospitali et capitulo Lateranensi, ac ipsorum superioribus et personis necnon senatori Urbis, conservatoribus, reformatoribus, camerario, universitatibus ac eorum collegiis, rectoribus aliisque praedictis, necnon ipsi Urbi et populo Romano, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis, clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam motu proprio et ex quibusvis causis atque iteratis vicibus concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores huiusmodi, ac si ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent praesentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; necnon quaecumque contradictione alicuius seu maioris partis conventus et Ordinis praefactorum, seu consensus superiorum ipsius et capituli Lateranensis defectu ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae erectionis, constitutionis, iussionis, suppressionis et extinctionis, liberationis, divisionis, separationis, impositionis, assignationis, voluntatis, unionis, incorporationis, exemptionis, libertatis, susceptionis, subreptionis, concessionis, communicationis, inhibitionis, tributionis, deputationis, decretorum et derogationis infringere, vel eis ausu temerario contraire. Si quis etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo nono, kalendis martii, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 1 martii 1579, pontif. anno VII.

XCH.

Inhibitio perpetua, sub poena excommunicationis ac privationis officiorum et vocis activae et passivae, monachis congregationis Montis Oliveti extorquendi praelaturas et officia dictae congregationis favoribus principum¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Cum nihil ita alienum sit ab instituto personarum, quae sub obedientiae iugo Altissimo famulari se astrinxerunt, atque effraenata illa dominandi libido, omnes quas possumus vias exquirimus, per quas, illa repressa et a cordibus dictarum personarum eliminata, eadem personae quietius et tranquillius debitum eidem Altissimo exhibeant famulatum.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, nonnulli congregationis Montis Oliveti, Ordinis Sancti Benedicti, monachi, ad praelaturas et officia dictae congregationis improbe spectantes, non vereantur, quod sua nequeunt industria assequi, illud favori-

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

Sanctio poenalis.

Exordium.

Causa constitutionis edendae.

Excommunicatio in eos monachos, qui favore potentum praelaturas extorquere caverint.

bus potentum et magnatum extorquere; nos, praemissis de aliquo opportuno remedio providere volentes, motu proprio et ex certa scientia, omnes et singulos dictae congregationis monachos, cuiuscumque aetatis, gradus, conditionis, praecipua et litteraturae existentes et quaecumque dignitate praefulgentes, qui, ad praelaturas, tam maiores quam minores, et alia quaecumque et quomodocumque nuncupata officia dictae congregationis assequenda intenti, ad principum saecularium vel ecclesiasticorum aliorumve praelatorum aut personarum de gremio dictae congregationis non existentium favores, per se ipsos aut interpositas personas, recurrerint, vel etiam pactis, pollicitationibus aliisque viis, directe vel indirecte, palam vel occulte, ad dignitates seu officia in eadem congregatione obtinenda aspiraverint, vel aliis minus legitimis et honestis rationibus ea obtinere quaesierint, illorumque complices et fautores, necnon omnes dictae congregationis monachos, etiam abbates generales, visitatores et vicarios, qui pro tempore regimini dictae congregationis deputati erunt, quovis illi titulo designentur, quibus etiam in virtute sanctae obedientiae ne id faciant districtius inhibemus, qui aliquos precibus, litteris aut favoribus principum vel praelatorum aut aliorum extra dictum gremium existentium, cuiuscumque gradus, status, ordinis vel praecipua fuerint, etiam si episcopali, archiepiscopali vel patriarchali dignitate seu cardinalatus honore, vel regali, imperiali seu ducali sublimitate censeantur, adducti, seu quos pactis, pollicitationibus aut aliis quibuscumque minus legitimis viis ambire aut procurare compererint, ad cuiusvis generis praelaturas, dignitates, officia, administrationes et gradus promovere praesumpserint, laqueo excommunicationis latae sententiae,

a qua non nisi per nos aut Romanos Pontifices pro tempore existentes, praeterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, innodamus.

§ 2. Decernentes monachos dignitates aut officia huiusmodi ambientes, illorumque fautores et complices, ad quascumque praelaturas, dignitates et officia spiritualia vel temporalia, et praesertim in ipsa congregatione obtenta et obtinenda, perpetuo inhabiles, et praelaturis, dignitatibus, administrationibus vel officiis eo ipso privatos, prout nos etiam eos privamus, ac voce tam activa quam passiva carere; necnon electiones et promotiones sic, ut praefertur, iniuste et indebite extortas aut factas, nullas invalidasque esse et adversus eos, qui his minus legitimis rationibus ad quodcumque regimen aut officium se eligi vel assumi obtinuerint, per eiusdem congregationis superiores quandocumque procedi, et rei veritate, etiam per indicia et probabiles coniecturas, legitime tamen cognita, condignis poenis, tamquam publice dictae congregationis quietis perturbatores, affligi posse et debere.

§ 3. Et ita per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, vel sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere; irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. Non obstantibus quibusvis apostolicis ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus; ac congregationis et Ordinis praedictorum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et

Officia sic obtenta eos privat, poenis indicia.

Clausulae.

Derogatio contrariorum

XCH.

Suppressio quorundam monasteriorum et dignitatum abbatialium congregationis Camaldulensium, et applicatio aliis monasteriis et ecclesiis pro restituenda regulari disciplina in dicta congregatione¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Ab ipso primum die, quo fuimus ad regimen universalis Ecclesiae divina pietate vocati, sollicitudinem perpetuam habuimus in reparanda sacrarum Religionum disciplina, ac tollendis incommodis, quae in eis irrepserint, ut, illis nostra opera et auctoritate quam primum sublatis, Religiones ipsae fructus magis in diem Domino proferant ampliores.

§ 1. Pium igitur hoc et salutare institutum prosequi, annuente Domino, intendentes, ad venerabilem familiam Camaldulensium, olim a Beato Romualdo institutam, eremo, sanctitate et religionis zelo florentem, respicimus; et animadvertentes eiusdem Ordinis monachos numero adeo exiguo esse, atque Ordinem ipsum sic angustis prope finibus circumscribi, ut ad ipsius dignitates regendaeque monasteria inhabiles vel minus idonei ac litterarum ignari plerumque necessario sint eligendi, eosdemque ad eas dignitates assumptos, se ipsos non agnoscentes, ac propriis viribus nimium confidentes, in dies maioribus administrationibus ac officiis assequendis studere, eaque cupiditate ductos aut spe elatos, quae aequum ab iniquo discerni plene non patitur, illorum electioni, qui vitae ac morum sanctitate scientiarumque cognitione praeceteris in Ordine clarent, aperte adversari, ac aliis novarum rerum auctoribus, ac conditione rerumque agenda- rum usu inferioribus favere, suppressione

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, illis et illorum superioribus, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis concessis et confirmatis; quibus omnibus, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, motu et scientia similibus, latissime derogamus ac derogatum esse volumus, contrariis quibuscumque; aut si praedictis congregationi et monachis vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 5. Ac, ut harum litterarum notitia ad omnes dictae congregationis monachos facilius deveniat, volumus illas singulo quoque anno in capitulo dictae congregationis, sive illud generale sive non generale fieri contingat, publice legi; illasque in dicto capitulo lectas sic arctare ac si legitime unicuique intimatae fuissent; illarumque exemplis, etiam impressis, manu scribae dicti capituli vel notarii publici subscriptis, et sigillo praesidentis ipsius congregationis vel alterius in dignitate ecclesiastica constituti obsignatis, eandem prorsus fidem haberi, quae praesentibus haberetur, si eadem exhiberentur.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscat., die IV aprilis MDLXXIX, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 4 aprilis 1579, pontif. anno VII.

nonnullarum dignitatum abbatialium monasteriorum dicti Ordinis, illarumque ad minorem numerum reductione, ut ad illas in posterum viri eligantur magis idonei, aliisque saecularibus remediis vel novarum constitutionum editione prospicere decernimus.

§ 2. Itaque, de apostolicae potestatis plenitudine, omnes dicti Ordinis monachos, qui Sancti Nicolai in Formibus nuncupati de Urbe, et della Rosa Senensis, ac S. Michaelis Aretinae, necnon Sancti Nicolai Burgi Sancti Sepulchri, ac Sanctae Margaritae de Britellis et de Forma Fesulanensis, ac Plebanae de Cellulis, ac Sanctissimae Trinitatis Feretranae, ac Sanctae Crucis Eugubinae civitatum vel diocesium monasteriorum seu prioratuum regimina et administrationes obtinent, vel eorum regimini sub quocumque nomine, etiam plebanorum, praesunt, ab eisdem prorsus absolvimus et ab illorum possessione amovemus, ac pro absolutis et amotis a regiminibus et administrationibus praedictis prorsus haberi debere decernimus; nonnullisque iustis de causis adducti, in eisdem monasteriis, prioratibus et ecclesiis dignitatem abbatialem vel prioratus aut plebanatus vel alio quovis nomine nuncupatam penitus et omnino supprimimus, extinguimus et abolemus; ac eorundem monasteriorum, prioratuum et ecclesiarum fructus, redditus, proventus, iura, res et bona quaecumque Sancti Nicolai de dicta Urbe, videlicet, monasterio Sancti Gregorii etiam de Urbe, quo plures ex eisdem monachis dicti Ordinis eodem in monasterio Sancti Gregorii benigno hospitio excipere valeant, ac dell'Arco in monasterio della Rosa dignitate abbatiali instituta, ac prioratus et prioris illius dignitate ac nomine et denominatione prorsus abolitis, ac Sancti Michaelis monasterio de Agnano, necnon Sancti Nicolai Burgi Sancti Sepulchri

monasterio Sanctae Mariae de Trivio Sarsinatensi, ita tamen quod eiusdem monasterii Sanctae Mariae pro tempore abbas in civitate eiusdem Burgi Sancti Sepulchri, ut est moris, resideat, ac Sanctae Margaritae monasterio Angelorum Florentino, iuxta antiquam eiusdem Ordinis privilegiorum dispositionem, quam potiori pro cautela per praesentes confirmamus.

§ 3. Ac, ad augendum litterarum ac liberalium artium scientiarumque Studium in monasterio Sancti Salvatoris prope et extra muros Vulturnanos postremis temporibus institutum plebis de Cellolis, Sanctissimae Trinitatis Feretranae monasterio etiam B. Mariae Angelorum Pisaurensis, ac Sanctae Crucis Eugubinae, monasterio Sanctae Mariae, etiam Pisaurensis, ut ita dispositionem aliasa Sede Apostolica emanatam, quam hac in parte etiam confirmandam duximus, perpetuo concedimus, applicamus et approbamus.

§ 4. Mandantes in virtute sanctae obedientiae monachis, ut praefertur, ab eorum administrationibus absolutis, ut, cum primum praesentium litterarum ad eos notitia pervenerit, ecclesiarum ac monasteriorum necnon fructuum, reddituum, proventuum, iuriumque et pertinentiarum et illorum quorumcumque possessionem vacuum, liberam et expeditam dimittant, ita ut liceat dictorum monasteriorum, quibus illa concessa et applicata sunt, ut praefertur, abbatibus et conventibus corporalem possessionem ecclesiarum, aedificiorum, membrorum, chororum et proprietatum ac iurium omnium, quacumque ratione possessorum, per se ipsos vel alios ad id deputandos, omni mora et dilatione praecisa, libere apprehendere, captamque et apprehensam etiam perpetuo retinere.

§ 5. Ac, ad magis obviandum abusu introducendi in eo Ordine maiorem numerum abbatum et praelatorum, qui

Monasteria, in quibus litterarum studia vigere debeant.

Administrationes absolutas liberae dimittant possessiones.

Abbas St. Quatuor Coronatorum hanc amplius eligatur.

pluribus abhinc annis eodem in Ordine inolevit, quod in posterum abbas Sanctorum Quatuor Coronatorum similiter de Urbe, qui nudo tantum nomine utitur, dum in aedificiis dictae ecclesiae triumque monasteriorum dicti Ordinis haud status et essentia regularis illius instituta fuerit; verum superioribus annis, brevi tantum tempore, cardinale, qui eidem ecclesiae tunc praeerat, ac cuius titulus cardinalatus dicta ecclesia tunc erat, permittente, aliquot monachi Camaldulenses prope dictam ecclesiam Sanctorum Quatuor inhabitaverint, nec apud eam ecclesiam resederint, ut inde aliquos fructus perceperint, ne unquam eligatur, expresse prohibemus.

Uti abbas S. Hyppoliti vocem non habeat in capitulo generali.

§ 6. Ac dum regimini et administrationi monasterii Sancti Hyppoliti Faventini pro tempore eius Ordinis generalis praestet, dumque vice generalis eodem in monasterio fungitur, nullam vocem in capitulo generali eius Ordinis, tamquam dicti monasterii Sancti Hyppoliti abbatem, sibi vindicare valere, verum ad eiusdem generalis arbitrium ibidem poni et amoveri posse declaramus.

Duodecim saltem monachi in quolibet monasterio alantur.

§ 7. Necnon, quo certus monachorum et ministrorum numerus, inter quos conventualitas servari possit, in monasteriis dicti Ordinis alatur, pauciores numerum duodecim monachis eisdem in monasteriis educandum non esse censemus; id, si secus evenierit, ac in monasteriis minor numerus duodecim monachis fuerit, ne conventuales, quos appellant, monachos, qui numero duo sunt, et ad generale capitulum accedunt, causa certiorandi capitulum de statu singulorum monasteriorum, eligere possint interdiciamus; ac generalem pro tempore dicti Ordinis, cuius munus triennii spatio absolvitur, tertio eius magistratus anno syndicatui duorum monachorum aetate graviorum, qui ad id per diffinitores electi fuerint, subiacere debere statuimus.

§ 8. Ac postremo de probitate et prudentia dilecti filii Antonii de Pisa, nunc ipsius Ordinis generalis, plurimum in Domino confidentes, ut, hac vice dumtaxat, si opus fuerit idque expedire illi videbitur, omnes dicti Ordinis diffinitores eligere valeat, facultatem impartimur; ac omnia et singula, quae prudenti et maturo iudicio dilecti filii nostri Ptolomaei tituli Sanctae Agathae presbyteri cardinalis Comensis nuncupati, dicti Ordinis apud nos Sedemque Apostolicam protectoris, ad eiusdem Ordinis reformationem statuta et ordinata sunt, quibusque eius propria manu idem Ptolomaeus cardinalis subscripsit, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro expressis ac de verbo ad verbum insertis habemus, approbamus et confirmamus ac praesentis scripti patrocinio communimus, omnesque et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui forsitan intervererint in eisdem, supplemus; praesentesque ac in dictis statutis et ordinationibus contenta per quoscumque dicti Ordinis monachos et professores, quacumque dignitate praeditos, observari debere, et ad id per privationem officiorum et dignitatum, quae obtinent, ac inhabilitatis ad illa et alia in posterum obtinenda, ac demum censuris et poenis ecclesiasticis cogi et compelli posse, sicque et non aliter, per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, dictique Ordinis pro tempore existentes protectores, causarumque Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et diffiniri debere; ac irritum et inane decernimus, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 9. Quocirca venerabilibus fratribus Maceratensi et Amerino episcopis, et dile-

Ordinis diffinitores a generali eligantur.

Executores deputati.

cto filio causarum Curiae Camerae Apostolicae generali auditori per praesentes mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte generalis vel monachorum dicti Ordinis fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praemissa omnia et singula ab omnibus, ad quos spectat, inviolabiliter observari. Contradictores quolibet ac rebelles et praemissis non parentes, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio contrariorum.

§ 10. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII, de una, et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo quis vigore praesentium ad iudicium ultra tres diaetas non trahatur, ac pia memoriae Leonis X, praedecessorum nostrorum, super electione diffinitorum dicti Ordinis facienda, ac Lateranensis concilii novissime celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis, ac nostra de unionibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, et exprimendo vero valore, et quibusvis aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac monasteriorum, prioratum et Ordinis huiusmodi, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque.

§ 11. Ceterum in his, quae pro salubri dicti Ordinis statu et felici directione alioquin instituta hucusque reperiuntur, quaeque nec praesentibus nec statutis aut ordinationibus per dictum Ptolomaeum cardinalem editis contraria sunt, nec illorum effectum impedire possunt, nihil omnino detrahere, sed illa omnino immota custodiri intendimus; ac volumus quod ecclesiis monasteriorum, etiam prioratum suppressorum praedictorum, per presbyteros saeculares, ab ordinariis approbatos, quibus de congruis salariis et provisionibus, arbitrio ipsorum ordinariorum statuendis et declarandis, per dictos monachos omnino satisfieri debeat, in divinis debite deserviat.

Exceptio.

§ 12. Quodque praesentium litterarum exemplis, etiam impressis, manu publici notarii subscriptis, ac personae in dignitate ecclesiastica constitutae sigillo etc.

Fides transumptorum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die viii aprilis, pontificatus nostri anno vii.

Dat. die 8 aprilis 1579, pontif. anno vii.

XCIV.

Confirmatio statutorum et ordinationum in capitulo generali factorum super reformatione congregationis Cassinensis¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Cum in cunctis rebus ea sit humani iudicii incertitudo, ut nulla prorsus lex constitutiove matura quantumvis consideratione et pio studio componi et excogitari possit, quin eam, propter varietatem et multitudinem rerum emergentium, in quibus omnis huius seculi operatio constituta est, plerumque etiam quae apostolica auctoritate fuerit approbata et confirmata, reformari, et alia de novo utiliter

Proemium.

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

statui et provideri experientia rerum magistra suadeat: mirum esse non debet, si quae praeteritis temporibus etiam a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris consulte statuta fuerunt, ex sanctoris inspectione consilii, cum ea, pro regularium praesertim a noxiis praeservatione et feliciori in spiritualibus et temporalibus incremento, moderari vel revocari expedire nobis constat, in melius reformamus, ut regulares ipsi, de virtute in virtutem progredientes, gratiam divinam consequi et ad coelestem patriam facilius pervenire mereantur.

§ 1. Sane, sicut accepimus, cum dilecti filij praesidens, diffinitores et abbates congregationis monachorum Cassinensium alias Sanctae Iustinae de Padua, Ordinis Sancti Benedicti, haec prudenter considerantes, et paterno zelantes affectu, ut, sicut congregatio ipsa, ab eius primaeva erectione, optimis ac salubribus institutis et constitutionibus usque ad haec tempora recta et gubernata fuit, idem quoque de cetero eorum solerti vigilantia et studio, gratia divina sibi assistente, eveniat, in eorum ultimo generali capitulo nonnullos praelatos ex gremio eiusdem congregationis deputaverint, qui constitutiones, ordinationes, declarationes et instituta regularia dictae congregationis exacte inspicerent, et quae emendatione, correctione vel additione indigerent, reformare, corrigere, addere et alia in id opportuna, iuxta discretionem a Deo Optimo Maximo sibi datam, facere studerent; praelatique isti munus sibi iniunctum prompta devotione suscipientes, post maturam institutionum huiusmodi a se habitam examinationem, nonnulla pro quieto et felici regimine solidiorique statu eiusdem congregationis nuper ordinaverint, ediderint et statuerint; aliqua vero aliam abrogata innovaverint, et quae emendatione vel additione seu mutatione di-

gna sibi visa fuerunt, emendaverint, addiderint et immutaverint.

§ 2. Et praecipue quod monachi, conventuales nuncupati, quos singuli conventus monasteriorum ipsius congregationis, cum eorum praelatis ad capitulum generale pro electione illius diffinitorum mittere tenentur, de cetero non sorte dumtaxat, iuxta morem a pluribus annis observatum, et dudum a felicis recordationis Iulio Papa II, praedecessore nostro, suis in forma brevis litteris, apostolica auctoritate, approbatum, sed, postquam sorte extracti, et ad id per singulos conventus, ad quos spectabit, suffragiis secretis et alias, iuxta formam ordinationibus, ut praefertur, noviter editis praescriptam, approbati fuerint, eligantur. Qui sic extracti, approbati et demum conventuales electi, cum paci et quieti ipsius congregationis plurimum consuli verisimile sit, si in illius praecipuis membris constituendis reliquae partes, quibus mysticum corpus eiusdem congregationis constat, convenient, etiam quod ab omni voce activa et passiva in huiusmodi diffinitorum electione aliis litteris recolendae memoriae Clementis Papae VII, similiter praedecessoris nostri, exclusi videantur, vocem in ea activam dumtaxat, et nequaquam passivam, ne homines novi et inexperti regimini eiusdem congregationis admoveantur, et auctoritas superiorum minuatur, ac licentia delinquendi praebeatur, habeant. Quas quidem ordinationes, statuta et alia praenarrata praesidens ipse et regimen eiusdem congregationis per nos et Sedem Apostolicam approbati et confirmari summopere cupiant.

§ 3. Rursus, declarationis nostrae oraculo dilucidari perplexitates, quae in plebisque eiusdem congregationis abbatibus et aliis monachis oriuntur, si excommunicationis latae sententiae et aliae poenae litteris sanctae memoriae Leonis Papae X,

In primis modis eligendi monachos conventuales ad capitulum mittendos reformatur.

Dubia exorta solvenda a P.M.

etiam praedecessoris nostri, adversus eos qui circa diffinitorum electionem practicas, per se vel alios, directe seu indirecte, quocumque tempore fecerint, ab aliisve practicos seu aliter conscios aut quomodolibet illarum notitiam habentes et non revelantes inflictae, afficiant eos, qui, tempore celebrationis capituli generalis, immediate in sermonibus, quos ad invicem cum aliis, de negotiis in illo pertractandis, conferre contigerit, non ambitus vel alicuius alterius improbae intentionis causa, sed ut viri ad istud diffinitorum officium eligantur, consilio et opera quorum congregatio ipsa confiderenter innixa, divinum auxilium in adversis sperare, atque tranquillitatis tempore in suo statu feliciter perseverare possit, explicant litterae quos idoneos vel insufficientes ad tale munus obeundum esse existimant.

§ 4. Nos, zelum et studium huiusmodi, tamquam pium et laudabile plurimum commendantes, et pro nostra erga eandem congregationem illiusque praelatos et professores universos propensa voluntate, honesto huic desiderio, quantum cum Deo possumus, benigne annuentes, necnon praenarratarum Iulii, Leonis et Clementis praedecessorum litterarum, ipsorumque, tam antiquorum, etiam abrogatorum, quam nuper sic ordinatorum, innovatorum et immutatorum ac aliorum praemissorum ceterorumque de necessitate magis forsitan exprimendorum tenores, modos, formas, causas, qualitates et compendia veriora, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro plene et sufficienter expressis habentes, constitutiones, ordinationes et statuta quaecumque, ut praefertur, seu alias quomodolibet edita, innovata, emendata, addita, immutata et reformata, cum omnibus quibusvis inde pro tempore secutis, apostolica auctoritate, tenore praesentium, ex certa scientia, confirmamus et approbamus; illisque

perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiicimus; suppletes omnes et singulos tam iuris et facti ac omissarum solemnitate quarumvis, etiam substantialium, defectus, qui in eisdem quomodolibet intervenerint; illaque valida et efficacia fore ac esse et suos plenarios effectus sortiri debere; necnon omnes et singulos, quos concernunt, ad illorum observationem perpetuo teneri decernimus.

§ 5. Ad servandas vero dictorum abbatum et monachorum conscientias, et ab eis ac aliis quibuslibet omnem prorsus ambiguitatis scrupulum removendum, quod ob sermones, qui insimul, non ambitus vel alterius improbae, sed bonae intentionis causa, de idoneitate vel insufficientia ad diffinitorum officium eligendorum habiti, ut praefertur, fuerunt, seu quos in futurum haberi continget, supradictas aliquasve alias sententias, censuras et poenas non incurrerint aut incurrant declaramus.

§ 6. Non obstantibus praemissis ac aliis quibusvis, etiam apostolicis, constitutionibus et ordinationibus; necnon Ordinis et congregationis praedictorum statutis, usibus, naturis et consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis ac litteris apostolicis, etiam praedecessorum huiusmodi, in contrarium quomodolibet, sub quibusvis verborum formis, etiam iteratis vicibus, concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores pro plene et sufficienter expressis habentes, latissime derogamus, et ceteris contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIII aprilis MDLXXIX, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 13 aprilis 1579, pontif. anno VII.

Declaratio censurarum.

Derogatio contrariarum.

XCV.

Revocat S. Sua alias suas litteras congregationi clericorum regularium S. Pauli Decollati concessas, ea in parte qua adversantur duabus constitutionibus pro felici regimine d. congregationis editis, super iure suffragii et celebratione capituli generalis, dictasque constitutiones perpetuo approbat 1.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Romani Pontificis aequa et circumspecta providentia, etsi, circa religiosorum statum et mores intendens, aliquid proximis temporibus statuerit, id nihilominus, ubi publice expedire censetur, immutat, sicut in Domino conspicit expedire.

Facti series.

§ 1. Nuper siquidem, dilectis filiis praeposito generali et illi assistentibus ac discretis congregationis clericorum regularium Sancti Pauli Decollati exponentibus, per nos accepto quod, dum eadem congregatio, auctore Domino, Sedisque Apostolicae intercedente auctoritate, initium sumpserat, resque omnis ad paucos redigebatur, ac unam tantum domum sive collegium in civitate Mediolanensi haberent, statuerant, idemque statutum inter constitutiones eiusdem congregationis perpetuo observandas redactum fuerat, videlicet, quod hi, qui in dicta congregatione professi fuissent, in capitulis, quae vocalia nuncupantur, interesse, ac de rebus ad universae congregationis statum pertinentibus agere et statuere possent; postquam autem eius congregationis constitutiones eiusdem Sedis Apostolicae auctoritate comprobatae, eademque congregatio numero personarum aucta fuisset, ad evitandam confusionem, quam in unum convenientium et congregatorum multitudo plerumque parere solet, aliarumque Religionum exemplo ducti, eatenus obser-

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

vata consuetudine, cui aliquo tempore per quemquam adversatum non fuerat, eadem in congregatione usu receptum extiterat, ut nullus, vel in dicta congregatione professus, licet in sacro vel presbyteratus ordine constitutus, admitteretur in capitulis vocalibus, nisi praecipue hoc illi per capitulum generale concessum indultumque foret; tunc autem personarum ac domorum vel collegiorum dictae congregationis numero aucto, cum animadversum fuerit difficile et fere impossibile esse omnes dictae congregationis professores, qui in eisdem domibus et collegiis residerent, undique convenientes insimul causa celebrandi capitulum generale annis singulis, ut est moris, congregarentur, quo tempore in ecclesiis domorum et collegiorum dictae congregationis divinus cultus et ministrorum numerus maxime diminueretur, eademque ecclesiae fere destitutae remanerent, ac universae congregationi exinde maximum afferretur dispendium et incommodum, statutum de admittendis singulis professis in capitulis vocalium, etiam si sacris ordinibus constituti fuissent, per alias nostras litteras abolevimus; consuetudinemque quod nemo in eisdem capitulis vocalibus admitteretur, nisi per generale capitulum id expresse eis concessum extitisset, perpetuo approbavimus et confirmavimus; quodque nullus in posterum vocem in eodem capitulo generali haberet, qui in dicta congregatione per quadriennium laudabiliter post factam professionem non vixisset, ac fide dignorum testimoniis de vita, moribus religionisque zelo probatus, tunc demum a capitulo generali ad idem capitulum esset admissus; ac ad idem capitulum generale quotannis celebrandum cuiuscumque domus sive collegii superior, una cum discreto eiusdem domus et collegii, legitime in eadem domo vel collegio ad id electo,

accedere deberent, nec alii ad idem capitulum generale accedere auderent seu praesumerent statuimus et ordinavimus, et alias prout in eisdem litteris latius explicatur.

Causa constitutionis edendae.

§ 2. Verum cum, sicut iidem praepositus et illi assistentes et discreti nobis denuo exposuerunt, in constitutionibus nuper cum dilecto filio nostro Carolo tituli Sanctae Praxedis presbytero cardinali participatis, pro felici dictae congregationis regimine editis, libro quarto earumdem constitutionum, capite primo, sub titulo *De administratione in universum et iure suffragii*, inter alia, disponatur, sub his verbis videlicet, non omnes etiam fratres administrationis participes esse posse, hoc est, non omnes ius suffragii habere, quod vocem habere seu vocalem esse dicimus, sed quadriennio demum post professionem completo, ius suffragii quilibet habere debet, modo esset sacerdos, et ad id non factus inhabilis, neque in hoc dispensari posset, concedi; ac in eodem libro quarto *De capitulo generali congregando*, capite secundo, statuatur ut, cum ad congregationis tranquillitatem et commodum, pertinere videatur capitulum generale raro celebrari, ordinarie tertio quoque anno celebraretur, tum ad praepositi generalis et aliorum officialium electionem, tum ad ea tractanda, quae ad congregationis regimen disciplinamque conservandam aut, si aliqua ex parte remittatur, restituendam pertinerent, nuper iidem praepositus et assistentes nobis humiliter supplicari fecerunt quatenus omnia, quae in dictis litteris continerentur, quatenus huiusmodi postremo loco editis constitutionibus adversentur, tollere et abolere, easdemque editas constitutiones auctoritate nostra inviolabiliter eadem in congregatione observandas proponere, aliasque in praemissis consulere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 3. Nos igitur, qui piarum congregationum profectum sinceris exoptamus affectibus, litterarum praedictarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro expressis habentes, litteras nostras praedictas ea in parte, qua constitutionibus praedictis nuper editis adversantur, apostolica auctoritate, tenore praesentium, revocamus et abrogamus viribusque penitus et omnino evacuamus, ac constitutiones praedictas perpetuo approbamus et confirmamus, omnesque et singulos, tam iuris quam facti et solemnitatum, etiam substantialium, omissarum in praemissis defectus supplementis, easdemque novas constitutiones exacte, in virtute sanctae obedientiae, ab omnibus, quos illa concernunt, districte observari praecipimus et mandamus, praesentesque litteras perpetuis futuris temporibus valere, ac de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari, impugnari vel ad terminos iuris reduci, aut in ius vel controversiam vocari posse; sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinales et causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere; necnon irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari decernimus.

§ 4. Quocirca venerabilibus fratribus Maceratensi et Amerinensi episcopis, ac dilecto filio causarum Curiae Camerae Apostolicae generali auditori per praesentes committimus et mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte praepositi et

Revocatio litterarum praedictarum, et in constitutione.

Clausulae.

Mandatur executio.

assistentium praedictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praemissa omnia observari; non permittentes eos aut eorum quemlibet desuper a quocumque quomodolibet indebita molestari; contradictores quoslibet ac rebelles et praemissis non parentes, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 5. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo quis vigore praesentium ad iudicium ultra tres diaetas non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac dictae congregationis, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium quomodolibet concessis approbatis et innovatis; quibus omnibus, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die xxv aprilis MDLXXIX, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 25 aprilis 1579, pontif. anno VII.

XCVI.

Institutio confraternitatis Campi Sancti de Urbe; Germaniae inferioris et superioris ac Flandriae nationis, in archiconfraternitatem aliarum confraternitatum similium, cum facultate aggregandi et indulgentiis ¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Pietatis et christianae charitatis opera, quae Salvator et Dominus noster Iesus Christus, cuius vices, licet immeriti, gerimus in terris, fidelibus suis antequam pateretur instanter commendavit, ubique gentium, praesertim in alma Urbe, quae ceteris illustre exemplar praestare debet, exerceri desiderantes, fideles singulos huiusmodi exercitiis, maxime sub imaginis pietatis Beatae Mariae Virginis Dei Genitricis vexillo pia devotione mancipatos, specialibus favoribus et gratiis confovemus, eorumque cappellas et ecclesias indulgentiarum et remissionum muneribus decoramus, ut illae a christifidelibus ferventiori devotione frequententur, ac ipsi christifideles exinde redantur divinae gratiae aptiores.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, dilecti filii magistri seu administratores et confratres confraternitatis in cappella seu ecclesia hospitalis eiusdem Beatae Mariae Campi Sancti de Urbe rite institutae, zelo Domini nostri permoti, in ipsa cappella plures cappellanos, ad eorum nutum amovibiles, pro missarum et aliorum divinarum officiorum singulis anni diebus celebratione, manutenere consueverint, ac quamplurima charitatis et misericordiae opera, tum pauperes infirmos visitando et eis de necessario subveniundo, mortuorumque pauperum cadavera in celeberrimo eiusdem cappellae seu ecclesiae coemeterio gratis sepeliendo, ac illa asso-

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

Exordium.

Facti series et causa constitutionis edendae.

ciando, et hospitalitatem servando, necnon suis solitis vestibus et insigniis, videlicet sacco nigro, imagine pietatis eiusdem Beatae Mariae Virginis, induti, frequentes processiones faciendo, hactenus exercuerint et de praesenti exercent, ac ad ipsam confraternitatem magnus praelatorum illustrium et nobilium virorum conventus factus fuerit, conveniensque sit ut, sicut Urbs ipsa aliarum civitatum et locorum totius orbis mater et magistra esse dignoscitur, ita etiam dicta confraternitas aliarum similium confraternitatum eadem insignia deferentium caput existat, et ab ea tamquam capite ceterae omnes similes confraternitates et membra dependeant.

Erectio in archiconfraternitatem.

§ 2. Nos, cupientes ut dicta confraternitas, cuius omnimoda administratio penes Germaniae inferioris et superioris ac Flandriae nationes esse et spectare dignoscitur, prosperis in dies proficiat incrementis, ac grata dilectorum filiorum Flavii presbyterorum cardinalium tituli Sanctae Priscaae, Orsini et Christophori tituli S. Onuphrii Madrutii, dictarum nationum protectorum, apud nos pro eisdem magistris seu administratoribus ac confratribus facta intercessione adducti, confraternitatem Beatae Mariae huiusmodi in omnium aliarum confraternitatum nunc et pro tempore ubicumque locorum erectarum, et insignia pietatis Beatae Mariae huiusmodi deferentium, in archiconfraternitatem, a qua illae omnes, ut membra a capite, dependeant, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo erigimus et instituimus; ac magistris seu administratoribus et confratribus praedictis, ut quaecumque statuta et ordinationes, licita tamen et honesta ac sacris canonibus et decretis concilii Tridentini non contraria, a vicario dictae Urbis approbanda, pro cappellae seu ecclesiae et archiconfraternitatis huiusmodi felici regimine, piorum-

que operum exercitio, ac alias quo modolibet, et prout eis videbitur, etiam cum quarumcumque poenarum in contravenientes appositione, condere, et condita, pro rerum et temporum varietate, revocare, limitare, alterare et immutare, ac alia, ut praefertur, approbanda denuo edere, ipsasque poenas executioni demandare.

§ 3. Et insuper, ut dicta cappella seu ecclesia in maiori reverentia semper habeatur, et christifideles eo libentius ad illam devotionis causa confluant, quo exinde maiora spiritualia dona pro animarum suarum salute adipisci posse cognoverint de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus confratribus praedictis vere poenitentibus et confessis, dictam cappellam seu ecclesiam singulis eiusdem Beatae Mariae et Sanctissimi Corporis Christi festivitatis, a primis vespere usque ad occasum solis earumdem festivitatum, devote visitantibus, ac inibiter Orationem Dominicam et Salutationem Angelicam recitantibus, seu pro S. R. E. prospero statu et catholicae fidei exaltatione ac conservatione, haeresumque extirpatione, vel alias ad Deum, prout unicuique suggeret devotio, effundentibus, quo die ex festivitatis praedictis id fecerint; necnon aliis omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus de gremio dictae confraternitatis non existentibus, si, vere poenitentes et confessi, cappellam seu ecclesiam praedictam in festivitate Conceptionis eiusdem Beatae Mariae, a primis vespere usque ad occasum solis posterioris festivitatis huiusmodi, visitaverint, et ibidem, ut praefertur, oraverint, plenariam omnium et singulorum peccatorum suorum indulgentiam et remissionem eisdem auctoritate et tenore concedimus et elargimur.

Concessio indulgentiarum eius ecclesiam visitantibus.

Visitantibus
coemeterium.

§ 4. Necnon eisdem christifidelibus utriusque sexus, quī, coemeterium praedictorum ingressi, inibi, pro animarum christifidelium defunctorum ibidem sepulchrorum salute, psalmum, qui incipit *De profundis*, sive ter Orationem Dominicam et toties Salutationem Angelicam devōte recitaverint, centum dies de eis iniunctis vel alias quomodolibet debitis, poenitentibus, auctoritate et tenore similibus, misericorditer in Domino relaxamus; praesentibus, quas sub quibusvis similium vel dissimilium indulgentiarum ac gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus, etiam in favorem fabricae basilicae Principis apostolorum etiam de Urbe, Cruciatæ Sanctae et expeditionis contra Turcas seu redemptionis captivorum, et alias sub quibusvis verborum tenoribus et formis, per nos et Sedem Apostolicam quomodolibet factis et faciendis, nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas esse et censerī, ac eisdem confratribus et aliis christifidelibus suffragari decernimus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die xi maii, pontificatus nostri anno vii.

Dat. die 11 maii 1579, pontif. anno vii.

XCVII.

Decretum quod capitulares et aliae personae ecclesiae Barchinonensis non possint percipere distributiones quotidianas praetextu officiorum principatus Cataloniae ¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis providentia circumspēcta, circa gesta per eum, ubi expedit,

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

desuper adducit officium, prout conspiciat in Domino salubriter expedire. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii capitulum ecclesiae Barchinonensis, quod dudum, pro parte tunc existentium deputatorum et auditorum computorum generalis principatus Cataloniae, felicitis recordationis Eugenio Papae IV, praedecessori nostro, exposito quod ad gubernationem, protectionem et tuitionem immunitatum et libertatum, necnon utilitatem communem et bonum regimen eisdem principatus, personae sex numero, duae videlicet ecclesiasticae, et reliquae saeculares, quae in civitate Barchinonensi moram trahere, et in domo ad id ibidem ordinata certis diebus insimul convenire tenebantur, quarum tres deputati ac reliqui tres auditores computorum singulis trienniis eligi consueverant; et personae ecclesiasticae sic electae, quae etiam quandoque pontificali et abbatiali seu alia dignitate fungebantur, pro eo quod, gubernationi, protectioni et tuitioni huiusmodi insistentes, ab ecclesiis et monasteriis, quibus praerant, et beneficiis ecclesiasticis, quae obtinebant, absentes existebant, iuxta ecclesiarum et monasteriorum ac beneficiorum eorundem decreta, statuta, consuetudines et ordinationes, illorum fructibus, redditibus et proventibus seu aliquibus eorum portionibus privabantur; idem praedecessor, praedictorum deputati et auditoris ecclesiasticorum ¹ in ea parte inclinatus, eisdem et pro tempore existentibus deputato et auditori ecclesiasticis eorundem computorum, et eorum cuilibet, ut deputationi et auditioni computorum huiusmodi tam in dicta civitate quam alibi insistendo, fructus, redditus et proventus omnium et singularum ecclesiarum, monasteriorum et beneficiorum ecclesiasticorum praedictorum per eos pro tempore obtentorum, ipsorumque fructuum, reddituum et proventuum

¹ Deest supplicationibus (R. T.).

portiones cum ea integritate libere perpetuo percipere valerent, distributionibus quotidianis dumtaxat exceptis, cum qua illos perciperent, si in eisdem ecclesiis, monasteriis et beneficiis personaliter resederint, et ad residendum in eisdem interim minime tenerentur, nec ad id a quoquam inviti valerent coactari, auctoritate apostolica indulsit; et deinde pia memoriae Clemens Papa VII, etiam praedecessor noster, indultum huiusmodi dicta auctoritate approbavit et innovavit.

Causes reformationis praecedentium litterarum.

§ 1. Postmodum vero etiam nobis, pro parte tunc existentium deputati et auditoris ecclesiasticorum computorum huiusmodi, exposito quod ipsi, ratione deputationis et auditionis computorum eorundem, propria domicilia, quandoque etiam valde remota, derelinquere, et ad dictam civitatem se transferre, et ibidem triennio moram trahere, ac ut statum suum decenter, iuxta dignitatis officii huiusmodi exigentiam, tenere valerent, magna expensarum onera de necessitate subire cogebantur, et fructus beneficiorum illarum partium plerumque adeo tenues existebant, ut ex illis, absque distributionibus quotidianis, commode se sustentare et onera antedicta sustinere non possent. Nos, ipsorum deputati et auditoris ecclesiasticorum supplicationibus in ea parte etiam inclinati, eisdem deputato et auditori ecclesiasticis, tunc et pro tempore existentibus, ut deinceps, triennio praedicto durante, non solum fructus, redditus et proventus ecclesiarum, monasteriorum et beneficiorum praedictorum, sed etiam iura, obventiones et emolumenta quaecumque, ac etiam distributiones quotidianas, et solis praesentibus et divinis officiis interessentibus dumtaxat dari et per eos lucriferi solita, cum ea integritate, cum qua illa perciperent, si omnibus divinis officiis, tam diurnis quam nocturnis, interessent, percipere libere ac

licite, valerent, ita quod super integra portione huiusmodi per locorum ordinarios seu quosvis quomodolibet molestari, impediri vel perturbari, aut aliqua etiam minima parte distributionum praedictarum, propter absentiam huiusmodi, privari nequirent, eadem apostolica auctoritate indulsimus, prout in diversis dictorum praedecessorum ac nostris inde confectis litteris plenius continetur.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, ad deputati et auditoris ecclesiasticorum officium huiusmodi personae dignitates ecclesiasticas, etiam pontificales et abbatiales, ut praefertur, in dicta provincia obtinentes, et praeter eas quatuor canonici singularum cathedralium ecclesiarum eiusdem provinciae admitti et convenire ac per sortem eligi, et deputatus viginti quatuor, auditor vero ecclesiastici pro tempore existentes, decem et octo regalia, quotidie, pro salario eis praescripta; praeterea quilibet eorum, durante dicto triennio, in singulis Nativitatis Domini nostri Iesu Christi, duodecim ducatos cum dimidio alterius similis ducati, et in Sancti Georgii, viginti alios ducatos et totidem solidos, ac in Sancti Ioannis festivitibus etiam duodecim alios ducatos, necnon in fine mensis maii, sexdecim alios ducatos et totidem solidos, et etiam pro candelis quoque anno viginti quinque alios ducatos, ultra plura alia iura et emolumenta ipsis, ratione deputationis et auditionis computorum huiusmodi, obventionia, quae, quoad deputatum videlicet, octingentos, quo vero ad auditorem ecclesiasticos praedictos, sexcentos ducatos vel circa annuatim excedunt, percipere, ac ex illis omnibus non solum statum suum decenter, iuxta dignitatis officii huiusmodi exigentiam, tenere, et onera eis incumbencia commode supportare, sed etiam plerumque maximum peculium sibi conficere et acquirere con-

Sequitur expositio causarum.

sueverint; prae ceteris autem cathedralibus ecclesiis principatus huiusmodi ecclesia Barchinonensis, praeter quatuor illius canonicos praedictos, etiam magni aliarum personarum, non solum inibi, sed etiam extra ipsam ecclesiam, dignitates et officia, aliaque beneficia ecclesiastica, quorum ratione ad officia deputati et auditoris ecclesiasticorum huiusmodi concurrere possunt, obtinentium numero referta sit, et propterea omnes in illis partibus huiusmodi officium maxime exoptant, ac exinde eveniat ut sors in capitulares et alias personas ipsius ecclesiae, praesertim autem eas, quae illius servitio minus addictae existunt, ac a matutinis et aliis divinis officiis inibi haberi et fieri solitis se retrahunt, frequentius cedat, quae quidem personae, ratione deputationis et auditionis computorum huiusmodi, propria domicilia relinquere, et salvo unius vel alterius famulorum augmento, alia onera extraordinaria subire nullatenus coguntur, nec in aliquo impediuntur quo minus, pro distributionibus huiusmodi percipiendis et lucrandis, in dicta ecclesia residere, ac inibi, tam matutinis, quae semper per tres horas vel circa, antequam ad domum praedictam deputationi et auditioni computorum huiusmodi vacaturi accedant, finiri solent, quam singulis aliis divinis officiis huiusmodi, praesertim autem dominicis et festivis ceterisque diebus, in quibus pro deputatione et auditione computorum huiusmodi insimul convenire non tenentur, commode, si velint, interesse possint; et si eisdem deputato et auditori ecclesiasticis, de capitularibus et aliis personis ecclesiae Barchinonensis huiusmodi existentibus, dictae distributiones quotidianae, tam diurnae quam nocturnae, iuxta dictarum litterarum nostrarum tenorem, citra eorum in dicta ecclesia matutinorum et aliorum officiorum praedictorum tempo-

ribus interessentiam, ministrare deberent, hoc profecto non solum in eorum, qui eisdem diurnis et nocturnis officiis continue interesse student, malum exemplum, sed etiam aliorum ab ipsius ecclesiae servitio propter infirmitates aut alias graves necessitates excusabilium, praesertim circa praedictas nocturnas distributiones, quae, iuxta privilegia et indulta eidem ecclesiae canonice concessa, seu illius statuta et laudabiles consuetudines, a tanto tempore, cuius contrarii memoria hominum non existit, inviolabiliter observata, nulli, nisi nocturnis officiis huiusmodi interessenti, etiam si quis infirmitate, quantumcumque gravi et lethali, aut negotiis capituli ipsius ecclesiae vel alio legitimo impedimento detineretur, et antea, infirmitate et impedimento huiusmodi cessantibus, per viginti quinque annos continuam personalem residentiam in dicta ecclesia fecisset, eisdemque matutinis et aliis officiis interfuisset, ministrari possint aut debeant, maximum praeiudicium cederet et gravamen, ipsiusque ecclesiae status non parum perverteretur. Quare, pro parte capituli huiusmodi, nobis fuit humiliter supplicatum quatenus in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 3. Nos igitur, singulares personas dicti capituli a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censes, ac singularum litterarum necnon privilegiorum et indultorum et statutorum praedictorum tenores praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ipsos deputatum et auditorem ecclesiasticos de capitularibus et

Decretum de quo in rubrica.

aliis personis dictae ecclesiae Barchinonensis pro tempore existentes, nec divinis officiis interessentes, sub praedictis nostris litteris, quoad perceptionem distributionum quotidianarum, tam nocturnarum quam diurnarum, in dicta ecclesia Barchinonensi per praesentes et divinis praedictis interessentes, tam diurnis quam nocturnis, percipi et lucriferi solitarum huiusmodi nullatenus includi seu comprehendere debere, nec, praetextu litterarum nostrarum praedictarum, distributiones huiusmodi percipere aut lucrificare posse, ac praedictum capitulum ad ministrandum eis distributiones huiusmodi minime teneri, nec propter illarum non subministrationem aliquas sententias, censuras aut poenas ecclesiasticas incurrere, apostolica auctoritate, tenore praesentium, decernimus.

Mandatur executio.

§ 4. Quocirca venerabili fratri episcopo Amerinensi, et dilectis filiis priori monasterii Sanctae Annae Barchinonensis, ac officiali Tarraconensi per praesentes committimus et mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte dicti capituli fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in praemissis efficaciae defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra capitulum huiusmodi praemissis omnibus et singulis, iuxta praesentium continentiam et tenorem, pacifice frui et gaudere, non permittentes dictum capitulum a quoquam desuper quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet et rebelles et praemissis non parentes, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio contrariorum.

§ 5. Non obstantibus recolendae memoriae Bonifacii Papae VIII, etiam prae-

decessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo quis vigore praesentium ad iudicium ultra tres diaetas non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Tusculi, die XI maii MDLXXIX, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 11 maii 1579, pontif. anno VII.

XCVIII.

Erectio collegii Helvetiorum et Rhetiorum in civitate Mediolanensi 1.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Dum ad amplas Helvetiorum et Rhetiorum populorumque eis subditorum provincias, quae perpetuis superioribus saeculis non minus bellicis laudibus ac praestantia, quam sincerac fidei christianaeque religionis cultu, ac praecipuo quodam erga Romanos Pontifices sanctamque Sedem Apostolicam devotionis affectu eminare solebant, nunc vero aliqua in parte, instigante antiqui generis humani hoste, deformatae existunt, mentis nostrae oculos convertimus, eam potissimum nobis curam suscipiendam putamus, ut quibuscumque possumus modis, nullis laboribus nullisve sumptibus parcentes, eos ipsos qui divinae gratiae munere in unitate catholicae fidei adhuc fortiter persistere dignoscuntur, conservemus ac tueamur; cadentes autem et collapsos, divina bonitate favente, erigamus, eorumque sanan-

Prooemium.

1 Ex Regest. in Segret. Brev.